

KATOLICKÁ PRVOUKA

PRO
NIŽŠÍ TŘÍDY OBECNÝCH
ŠKOL.

SLOŽIL
VÁCLAV KUBÍČEK,
KATECHETA.

OLOMOUC 1917.
NÁKLADEM R. PROMBERGRA, KNIHKUPECTVÍ.

No. 9304.

Nihil obstat.

Dr. Antonius Kubíček,
censor.

Imprimatur.

Olomucii 6. Junii 1917.

Vicarius generalis:
Henricus Geisler.

Dr. Leopoldus Prečan,
cancellarius.

Veškeré právo se vyhrazuje.

VE JMÉNU PÁNĚ!

Člověk je stvořen od Boha — pro Boha. Pravým domovem našim je nebe. »Nemáme zde místa trvalého, nýbrž hledáme budoucího.« Do nebe se dostane, kdo věrně slouží Pánu Bohu. Proto musíme věřit pevně, co Bůh zjevil, očekávat důvěrně, co nám slíbil a poslouchat ochotně, co nám přikázal. **Nejpotřebnější učení jest, učit se katolickému náboženství.** K tomu chce dopomáhati „*Katolická prvouka*“. Hlavním pomocníkem je Duch svatý.

MODLEME SE:

DUŠE SVATÝ, POMOZ NÁM, ABYCHOM O PÁNU BOHU SE RÁDI UČILI, UČENÍ TOMU DOBŘE ROZUMĚLI A PEVNĚ MU VĚŘILI. POMOZ NÁM, ABYCHOM PŘIKAZANÍ BOŽÍ OCHOTNĚ PLNILI. POMOZ NÁM, ABYCHOM SVATĚ ZEMŘELI A V NEBI SE VĚČNĚ RADOVALI. AMEN.

* * *

Poznámka. „*Katolická prvouka*“ se skládá z učiva katechismu, z biblických článků a ze článku na čtení. Články obsahují mimo jiné zvláště výňatky z písní kostelních, církevních modliteb a Písma svatého. *Výňatky z písní kostelních a modliteb církevních* čtou se v uvozovkách obyčejných: „....“; *věty z Písma svatého* v uvozovkách odlišných: »...«. *Výroky Páně* jsou nad to označeny hvězdičkou všude tam, kde nevysvítá ze souvislosti, že je proslavil Pán Ježíš.

ÚVOD.

Škola mateřská. Prvního poučení o Bohu nabývá katolické dítě v otcovském domě. Blaze tomu, kdo může později vzpomínati: Největší dobrodiní, které mi Bůh prokázal po mém narození, bylo, že se mi dostalo svatého křtu a že jsem byl vychován od hodných rodičů katolických. — »POČÁTEK MOUDROSTI JE BÁZEN BOŽÍ.« Škola staví na základě, který má býti položen v otcovském domě — ve škole mateřské. »Nechte maličké přijíti ke Mně a nebraňte jim, neboť takovým patří království nebeské« pravil Pán. — Proto věřící matka vodi své děti ke Kristu Vykupiteli vzorem svého života, dobrým napomenutím, poučováním a modlitbou. Čím spíše a čím vroucněji se to děje, tím hlouběji utkví bázeň boží v měkkém srdci dítěte a zůstává do smrti.

Malý žáček ve škole mateřské se učí bez tabulky a bez knihy. Knihou je mu srdce matčino. Z té knihy dozvídá se první zvěsti o Bohu. „Pán Bůh se dívá s nebe, všechno vidí.“ — „Jídlo, šaty dává ti Pán Bůh, má tě rád.“ — „Slunce svítí, to Bůh mu káže a ono poslouchá.“ — „Kdo poslouchá Pána Boha, dostane se do nebe, kdo neposlouchá, přijde do pekla.“ — „To nesmí, to je hřích.“ — Svaté dny: vánoce, velikonoce, božího Těla, neděle dávají příležitost vyprávěti, jak se Pán Ježíš narodil, jak za nás umřel na kříži, jak sídlí na oltáři. Kostel, hřbitov, kříž, svaté obrazy na stěně jsou vděčným předmětem názorného poučení. Zvlášť obraz anděla strážného.

První modlitbou dítěte jsou sepnuté ručky, když pak začíná mluvit: znamení kříže a katolické pozdravení. Potom znenáhla „Otče náš“, „Zdravas“ a z „Anděle boží“ aspoň začátek. Kolem pátého roku „Věřím v Boha“, „Desatero božích přikázání“ a konečně „Zdravas Královno“.¹⁾ — Matka při modlení předřikává větu za větou a dítě opakuje hlasitě za ní. Důležité je, předřikávati mluvnicky správně. — K modlení se

¹⁾ To jsou modlitby, které se hodí katolickému křesťanu od útlého věku do pozdního stáří. Nebylo by tedy dobře, vštěpovati dětem modlitby jen docela dětské. Dítě by je muselo časem odložit a učit se poznovu jiným.

hodí zvláště čas ráno a večer, před jídlem a po jídle („Otče náš“) a když zvoní k „Anděl Páně“ („Zdravas Maria“). Vzácnou modlitbou je *plseň duchovní*. — Stačí, aby dítě vědělo, že při modlení mluví k Pánu Bohu; z modlitby samé třeba nerozumí mnoho, ale Bůh rozumí srdci dítěte, vlévá mu svou milost hned a později dá porozumění. A zvyk modlení zůstane. — Než začne chodit do školy, umí dítě modlitby označené číslem 1.—7., katolické pozdravení a mateřský katechismus.

I. Modlitby a věty,

kterým se mají děti naučit už v domě otcovském.

1. Znamení svatého kříže.

Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen.

2. Modlitba Páně.

Otče náš, jenž jsi na nebesích! — Posvěť se jméno tvé; — přijď království tvé; — buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi; — chléb náš vezdejší dej nám dnes; — a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům; — a neuvoď nás v pokušení; — ale zbav nás ode zlého. — Amen.

3. Pozdravení andělské.

Zdravas, Maria, — milosti plná; — Pán s tebou; — požehnaná ty mezi ženami, — a požehnaný plod života tvého, Ježíš. — Svatá Maria, — matko boží, — pros za nás hříšné, — nyní i v hodinu smrti naší. — Amen.

4. Apoštolské vyznání víry.

Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země. — I v Jezu Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho; — jenž se počal z Ducha svatého, narodil se

z Marie Panny; — trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest; — sstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých; — vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího; — odtud přijde soudit živých i mrtvých. — Věřím v Ducha svatého; — svatou církev obecnou, svatých obcování; — hříchův odpuštění; — těla vzkříšení; — a život věčný. — Amen.

5. Desatero božích přikázání.

První; v jednoho Boha věřiti budeš. — Druhé: nevezmeš jména božího nadarmo. — Třetí: pomni, abys den sváteční světil. — Čtvrté: cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi. — Páté: nezabiješ. — Šesté: nesesmilníš. — Sedmé: nepokradeš. — Osmé: nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému. — Deváté: nepožádáš manželky bližního svého. — Desáté: aniž požádáš statku jeho.

6. Anděle boží, strážce můj!

Rač vždycky být ochránce můj, — mne vždycky veď a napravuj, — ke všemu dobrému mne vzbuzuj. — Ctnostem svatým mne vyučuj, — ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj, — tělo, svět, ďábla přemáhám, — na tvá vnuknutí pozor dávám. — A v tom svatém obcování — ať setrvám do skonání, — po smrti pak v nebi věčně — chválím Boha ustavičně. Amen.

7. Zdravas Královno,

matko milosrdenství! Živote, sladkosti a naděje naše, buď zdráva! K tobě voláme vyhnání synové Evy; k tobě vzdycháme lkající a plačící v tomto slzavém údolí. I protož, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči, a Ježíše, který jest požehnaný plod života tvého, nám po tomto putování ukaž, o milostivá, o přívětivá, o přesladká Panno Maria!

8. Katolické pozdravení.

Pochválen buď Ježíš Kristus. — Na věky. Amen.

9. Mateřský katechismus.

Kde je Pán Bůh? — V nebi.

Co tam dělá? — Hledí na nás.

Co chce od nás? — Abychom ho poslouchali.

Kdo tě stvořil? — Bůh Otec.

Kdo tě vykoupil? — Bůh Syn.

Kdo tě posvětil? — Duch svatý.

II. Jiné modlitby,

kterým se žáci učí ve škole.

10. K nejsvětější Trojici.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku, i nyní a vždycky až na věky věkův. Amen.

11. Anděl Páně

zvěstoval Marii, a ona počala z Ducha svatého. Zdrávas, Maria . . . I řekla Maria: „Aj, dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.“ Zdrávas, Maria . . . *A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.* Zdrávas, Maria . . .

Oroduj za nás, svatá boží Rodičko — abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se: Milost svou, prosíme Pane, rač v myslí naše vlíti, bychom, andělským zvěstováním vtělení Krista, Syna tvého, poznavše, skrze umučení a kříž jeho ke slávě vzkříšení přivedeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

12. K pozdvihování.

Pozdraveno budiž, pravé tělo Ježíše Krista, které za mne na kříži obětováno bylo. V nejhlubší pokoře klaním se tobě. Ježíši, tobě žiji. Ježíši, tobě umírám. Ježíši, tvůj jsem živý i mrtvý. Amen.

Pozdravena budiž, předrahá krev Ježíše Krista, která za mne na kříži vylita byla. V nejhlubší pokoře klaním se tobě. Ježíši, smiluj se nade mnou. Ježíši, slituj se nade mnou. Ježíši, odpusť mi hříchy mé. Amen.

13. K přijímání.

† Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má.
(Třikrát) †

PRVNÍ UČENÍ.

Čl. 1. Bůh jest.

1. Kde je Pán Bůh?

Pán Bůh je všudy.

2. Proč se Bůh jmenuje „vševědoucí“?

Bůh se jmenuje „vševědoucí“, protože ví všecko.

1. **Nezapomeň!** Bůh je všudy, proto se jmenuje „všudypřítomný“. Žádné místo není bez Pána Boha. »Místo, na kterém stojíš, země svatá jest.« *Proč?* — Jsem někde sám? Bůh jest u mne přítomen **neviditelně**. »Pán blízko jest.« »Opravdu, Bůh je na tomto místě, a já nevěděll« — **Viditelně** je Bůh přítomen v nebi. V nebi vidí Boha, anděle a svatí; proto jsou nevýslovně blaženi. „OTČE NÁŠ, JENŽ JSI NA NEBESÍCH!“

2. **Hvězdy ve tmě.** Bůh vysoko, vidí daleko. Zlé i dobré skutky lidí svaté boží oko vidí. Dobře Bůh vidí, kdo koho šidí. **Bůh vidí** v noci, ve tmě, o samotě. »Kterak mohl bych to zlé učiniti a hřešiti proti Bohu svému!« — **Bůh ví**, kdo se dnes nemodlil, kdo v neděli nebyl v kostele, kdo je závistivý, nepočestný, kdo kradl, kdo selhal. • »Proč myslíte zlé věci v srdci svém?« — Bůh **nic nezapomene**. Jako by všechno měl zapsáno v knize. Bude se to čísti každému při soudě božím. **I MNE BUDE SOUDITI BŮH VŠEVĚDOUCÍ.**

3. **Na hřbitově.** Bylo k večeru letního dne. Slunce zapadalo. Hřbitov byl prázdný. Pouze u jednoho hrobu byly dvě malé postavy. Jejich otec tam odpočíval pod zemí. Děti nejprve zalily květiny, potom klekly, složily ruce a modlily se

---

1. 2. Mojž. 3, 5. — Filip. 4, 5. — 1. Mojž. 28, 16. — 2. 1. Mojž. 39, 9. — Mat. 9, 4.

za duši zesnulého. Nikdo jich neviděl, jen Bůh se díval. Viděl jim do srdce, jak mají tatínka rády a slyšel jejich tichou modlitbu. A strážný anděl modlil se s nimi a myslil si: OTEC VÁŠ NEBESKÝ, JENŽ VIDÍ V SKRYTÉ, ODPLATÍ VÁM.

Čl. 2. Jeden Bůh ve třech osobách.

3. Jest více než jeden Bůh? *

Jenom jeden Bůh jest.

4. V kolika osobách je Bůh?

Bůh je ve třech osobách.

5. Jak se jmenují tři božské osoby?

Tři božské osoby se jmenují: první Otec, druhá Syn, třetí Duch svatý.

6. Jak se jmenují tři božské osoby dohromady?

Tři božské osoby dohromady se jmenují nejsvětější Trojice.

7. Zač děkujeme nejsvětější Trojici?

Nejsvětější Trojici děkujeme za to, že Bůh Otec nás stvořil, Bůh Syn nás vykoupil, Duch svatý nás posvětil.

1. „V jednoho Boha věřiti budeš.“ Že jest více než jeden Bůh, domnívají se *pohané*. Klanějí se hvězdám, zvířatům, lidem, ba i obrazům jejich. To jsou pohanské *modly*. — Kdo nevěří v Boha, jmenuje se „*neznaboh*“. »Rekl nemoudrý v srdci svém: Není Boha.« — **VĚŘÍM, ŽE JEST BŮH OTEC, SYN A DUCH SVATÝ.**

2. Nejsvětější Trojice. Když byl Pán Ježíš pokřtěn od sv. Jana, *Bůh Otec* promluvil: »Tento je *syn můj milý, v něm se mi zalíbilo*« a *Duch svatý* se zjevil v podobě holubičky. — Památným dnem nejsvětější Trojice jest **neděle**,

1. Žalm 13, 1. — 2. Mat. 3, 17.

protože toho dne Bůh Otec stvořil svět, Bůh Syn vstal z mrtvých a Duch svatý sestoupil nás posvětit. — **Mne posvětil** Duch svatý na křtu svatém, posvěti mne při svaté zpovědi a při svatém přijímání, posvěti mne v ostatních svátostech, které ještě přijmu. *Koho Duch svatý posvěti, je svatý. Kdo je svatý, má právo na nebe.* — DUŠE SVATÝ, POSVĚT MNE!

3. Trojjediný Bože! *Věřme, že „Bůh Otec zemi, nebe svým slovem utvořil; Syn boží za nás sebe až k smrti pokořil; Duch svatý ve svátosti nám skýtá milost svou.“ — Prosimé: „Požehnej a ostříhej nás ode všeho zlého všemohoucí a milosrdný Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Amen.“ — Chválíme: „Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku, i nyní a vždycky až na věky věkův. Amen.“*

4. Znamení kříže. Křížem se žehnáme při modlitbě, před prací, v nebezpečství. Sv. Alois přežehnal křížem každé lůžko, než se uložil spat. — *Matka žehná křížem na čele maličké dítě, dokud ještě neumí se modlití samo. Později dělá mu křížek na čele, když má jíti poprvé ke svaté zpovědi nebo ke stolu Páně a když odchází do ciziny. Říká se: Matčina modlitba z mořského dna vynímá. — Zlý duch se bojí kříže. V TOMTO ZNAMENÍ ZVÍTĚZÍŠ!*

STARÝ ZÁKON.

Čl. 3. Bůh stvořil nebe a zemi.

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla zprvu ve tmě a pod vodou. I řekl Bůh: „*Bud' světlo!*“ A bylo světlo. To byl první den. Druhého dne řekl Bůh: „*Bud' obloha!*“ I stalo se. Třetího dne řekl Bůh: „*Shromazděte se vody v místo jedno!*“ I stalo se. Shromazděné vody nazval Bůh mořem. A řekl: „*Vydej země rostliny!*“ I stalo se.

Čtvrtého dne řekl Bůh: „*Bud'te světla na obloze nebeské!*“ I stalo se. Bůh učinil slunce, měsíc a hvězdy. Pátého dne řekl Bůh: „*Bud'te ryby ve vodách a ptáci v povětří!*“ I stalo se. Bůh učinil ryby a ptáky. Šestého dne řekl Bůh: „*Vydej země ostatní zvířata!*“ I stalo se. Naposledy pak stvořil Bůh člověka.

Sedmého dne dokonal Bůh dílo své. I požehnal dni sedmému a posvětil ho.

8. Proč se Bůh jmenuje „věčný“?

Bůh se jmenuje „věčný“, protože byl vždycky, jest a bude vždycky.

9. Proč se Bůh jmenuje „Stvořitel“?

Bůh se jmenuje „Stvořitel“, protože všechno stvořil.

10. Co znamená slovo „stvořil“?

Slovo „stvořil“ znamená: učinil z ničeho.

11. Proč se Bůh jmenuje „všemohoucí“?

Bůh se jmenuje „všemohoucí“, protože může všechno, co chce.

1. Bůh Stvořitel a Pán. Stvořené věci se jmenují „*tvorové boží*“. Nejvyšším pánem všech tvorů je Bůh. * »Velí slunci *svému* svítiti na dobré i na zlé.« Bude pěkně, dá-li Pán Bůh. Déšť ovlaží zemi, dá-li Pán Bůh. Sníh padá, kdo mu káže? Vítr vane, kdo mu káže? Blesk uhodí, kdo mu káže? Mráz přichází, kdo jej posílá? »*Kdo jest tento, že ho i větrové a moře poslouchají?*« — „Sláva tobě, velký Bože, jenž jsi stvořil tento svět, jenžto voláš slunko z lože, v luhy seješ jarní květ; jitřní záře, duhy krása, světlý den i jasná noc, všechno slávu tvoji hlásá, všechno hlásá tvoji moc.“ — „VĚŘÍM V BOHA, OTCE VŠEMOHOUCÍHO, STVOŘITELE NEBE I ZEMĚ.“

2. »Jemu jedinému sloužiti budeš.« Vyšel hospodář * »na úsvitě, aby najal dělníky na vinici svou.« Bůh volá do služby. Pyšní *andělé* nechtěli sloužiti. *Panna Maria* sloužila: „Aj, dívka Páně.“ Královský ministr *Tomáš Morus* každodenně ráno býval na mši svaté. Říkával: „První hodina dne patří nebeskému Králi, ostatní hodiny králi pozemskému.“ — **Bůh odmění.** Kdo Bohu slouží, dobrého má hospodáře. * »Služebníče dobrý, žes byl věrný nad málem, vejdi v radost Pána svého.« — „**SLOUŽIM**“, měl na rytířském štítě psáno český král *Jan Lucemburský*. „Jsem sluha tvůj, tys velitel, já tvor a ty můj Stvořitel.“

„TOBĚ CHCEME SLOUZIT BEZ USTANÍ,
TY NÁM K TOMU DEJ SVÉ POŽEHNÁNÍ.“

3. »U Boha nic není nemožného.« Nemocný může málo, mocný mnoho, všemocný všechno, co chce. — **Říká se:** Proti Bohu nic nezmohu. Člověk slabý nic nezmůže, když mu Pán Bůh nepomůže. Všechno přemáhá, komu Bůh pomáhá. *Bůh pomáhá zvláště tomu, kdo se modlí.* S Bohem začni každé dílo, podaří se ti až mílo. — **Krásné pozdravy:** S Pánem Bohem. Bůh tě opatruj. Pomáhej Pán Bůh. Dejž to Pán Bůh. Rač Pán Bůh žehnat. Pozdrav Pán Bůh. Chvála Bohu. „*Dominus vobiscum*“ = Pán (budiž) s vámi. »Pozdravují vás *všichni svatí.*« **PATŘÍS TY MEZI NĚ?**

4. „Pomni, abys den sváteční světil“ — poručil Bůh o sedmém dni. Svátečním dnem je pro nás *neděle*.

1. Mat. 5, 45. — Mat. 8, 27. — 2. Mat. 4, 10. — Mat. 20, 1. — Luk. 19, 17. — 3. Luk. 1, 37. — 2. Kor. 13, 12. — 4. Žalm 121, 1.

Neděli říkáme „den Páně“. — Zvony zvoní: „Duše věz, neděle den Páně dnes volá tebe do kostela.“ Do kostela chodíme *na služby boží*. Ke službám božím patří v neděli mše svatá, kázání a požehnání. — *Král David* se těšival: »Zaradoval jsem se, když mi řečeno bylo: Půjdeme do domu božího.« TĚŠÍVÁŠ SE TAKÉ? POSPÍCHÁŠ RÁD?

Čl. 4. Učení o andělech.

V nebi stvořil Bůh anděly. Andělé jsou pouzí duchové. Všichni byli svatí a blaženi. Ale mnozí andělé zpyšněli; řekli: „Nebudeme Bohu sloužiti. Jsme sami jako Bůh.“ Tím se dopustili těžkého hříchu. Těžkým hříchem ztratili svatost.

Pyšné anděly potrestal Bůh tím, že je odsoudil do pekla. Andělé v pekle se jmenují „zlí duchové“. Nejvyšší z nich se jmenuje „ďábel“. Svaté anděly odměnil Bůh tím, že jim v nebi dal věčnou blaženost.

1. Andělé — pouzí duchové. Těla nemají. S lidským tělem se vyobrazují, protože se zjevili v podobě lidské. V Písmě svatém připomínají se jmenovitě andělé *Michael*, „kníže vojska nebeského“, jenž bojoval proti zlým duchům — *Rafael*, jenž provázal viditelně mladého Tobiáše do ciziny — a *Gabriel*.

2. Jméno „ďábel“ znamená „*svůdce*“. Svedl ke hříchu první lidi v ráji. Na poušti pokoušel třikrát i Syna božího. Nás pokoušejí zlí duchové ke hříchu, abychom se dostali do pekla. — *Đábla přemáhá, komu Bůh pomáhá*. Pomoc boží se vyprošuje modlitbou. Čeho zvláště bojí se ďábel? „NEUVOD NÁS V POKUŠENÍ.“

3. Ďáblovi tovaryši jsou: zkažený soudruh, necudný obraz, nemravná kniha, špatné noviny. — „Svatý Michaeli archanděle, opatruj nás v boji. Proti zlosti a úkladům ďáblovým budiž nám ochranou!“ „Od úkladů ďábelských vysvobod nás, Pane!“ Bože svatý, rač pomoci, nedej mne ďáblu do moci!

Čl. 5. Anděle boží, strážce můj!

12. K čemu stvořil Bůh anděly?

Bůh stvořil anděly, aby mu sloužili a nám pomáhali.

13. Kterak nám pomáhá anděl strážný?

Anděl strážný nám pomáhá takto: opatruje nás, napomíná a prosí za nás u Boha.

1. Andělé v nebi hledí ustavičně na boží tvář. Bůh je miluje, jak otec dobrotivý děti svoje. „*Otče náš, jenž jsi na nebesích.*“ — Světí jméno boží modlitbou. „Vzleť, o duše, k výšině, kde kol boží svatyně andělé se koří.“ Zpívají: „Svatý, svatý, svatý Bůh, svatý jest Pán nebes pluků, na zemi i na nebi plno jeho veleby.“ „*Posvět se jméno tvé.*“ — Slouží ochotně nejvyššímu Pánu. Kdykoli Bůh poručí, anděl „posel boží“ jakoby radostně odpovídal: „*Buď vůle tvá!*“ — **POSLOUCHÁM JÁ TAK RÁD?**

2. Nebeský pomocník svého svěřence opatruje. Chránil cestou mladého *Tobiáše*. Vyvedl ze žaláře apoštola *Petra*. Svatou *Anešku* sváděli ke hříchu. Ale počestná panna pravila: „Můj strážný anděl nespí.“ A když se jí zlý člověk chtěl přece dotknouti, udeřil ho anděl, a svůdce padl na zem jako mrtvý. »Andělům svým přikázal Bůh o tobě, aby tě opatrovali na všech cestách tvých.« Anděl strážce u kolébky, u lože, při bouři, ve tmě. — **Napomíná.** Jen duše slyší, když anděl mluví: „Pomodli se, pojď do kostela, poslechni, uč se, daruj, odpusť, odpros, nechod tam, odejdi, nečti to, neber, vrať, přízněj se!“ Napomenutí andělovo se jmenuje „*vnuknutí*“. — **Prosí u Boha** zvláště za ty, kdož ho poslouchají a k němu se modlívali.

„ANDĚLE BOŽÍ, STRÁŽCE MŮJ,
RAČ VŽDYCKY BÝT OCHRÁNCE MŮJ!“

Čl. 6. První lidé v ráji.

Prvního člověka stvořil Bůh takto: učinil tělo jeho z hlíny zemské a do těla vdechl nesmrtelnou duši. Tak

oživil člověk. Bůh dal mu jméno Adam, to jest: muž ze země. Nasadil pak Hospodin Bůh pro člověka rozkošný ráj. V ráji byly stromy s ovocem pěkným a chutným. Do ráje postavil Bůh člověka, aby tam pracoval. A přikázal mu: „*Se všech stromů rajských jez, ale se stromu prostřed ráje ať nejíš! Nebo kdybys jedl s něho, zemřeš!*“

Adam byl zprvu jediný člověk na zemi. Řekl tedy Bůh: „Není dobře člověku samotnému. Učiňme mu pomocnici.“ I dopustil Bůh, že Adam tvrdě usnul. Potom vyňal mu jedno žebro, ze žebra učinil ženu a přivedl ji k Adamovi. Adam dal ženě jméno Eva, to jest matka všech lidí.

Bůh prvním lidem požehnal a řekl: „Rostěte a množte se!“ Adam a Eva byli v ráji svatí a blažení, neboť nic netrpěli, neměli umřít a těšili se na nebe.

14. Z čeho se skládá člověk?

Člověk se skládá z těla a z nesmrtelné duše.

15. Proč se Bůh jmenuje „nejvyšší dobrotivý“?

Bůh se jmenuje „nejvyšší dobrotivý“, protože máme od něho všechno dobré.

16. K čemu jsme na světě?

Jsme na světě, abychom Pánu Bohu sloužili a za to se dostali do nebe.

1. Bůh nejvyšší dobrotivý stvořil mne a dal mi svou milost na křtu svatém. Posvěcující milost čili svatost je nejvzácnějším darem božím. Kdo si ji chce uchovat, musí se modlívati. „*Posvět se jméno tvé.*“ — **Připravil mi nebe.** * »Radujte se a plesejte, neboť odplata vaše veliká je v nebesích.« Kéž bych se tam dostal! „*Přijď království tvé.*“ — **Stále o mne pečuje:** dal mi anděla strážce, aby mne chránil, dal mi rodiče, aby mne vedli do nebe, dává mi teplo, světlo, vzduch a život hodinu za hodinou. „*Chléb náš vezdejší dej nám dnes.*“

1. Mat. 5, 12.

2. Vděčný děkuje. První modlitbou v ráji bylo asi: „Bohu díky!“ V ušlechtilém srdci kvete *pomněnka vděčnosti*. Říká se: I pes pomní, kdo ho krmí. Kuřátko pije a k nebi pohlíží. Chval Boha jak moha. — »Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co mně prokázal?« „*Te Deum laudamus* — tebe Boha chválíme.“ Budu se rád modlívati ráno i večer, před jídlem i po jídle, při zvonění „Anděl Páně“. NEURAZÍM SVĚHO DOBRODÍNCE HRÍCHEM.

3. Nevděk bolí. Sv. *Polykarp* řekl pohanskému soudci: „Šestaosmdesát let sloužím Kristu a neublížil mně, a já bych ho měl urazit hříchem?“ A neurazil. Raději dal se upáliti za živa. — Každý hřích je trnem nevděku do srdce božího. Tak svět odplácí. NEODPLÁCEL JÁ JSEM PÁNU PODOBNĚ? — Bože můj, tys mi tolik dobrého prokázal a já jsem tě hříchem urazil. „BOŽE, BUĎ MILOSTIV MNĚ HRÍŠNĚMU!“

Čl. 7. Prvotní hřích.

Đábel prvním lidem záviděl. Vzal tedy na sebe podobu hada. Had řekl Evě: „Proč vám zapověděl Bůh jísti ovoce se stromů rajských?“ Eva odpověděla: „Smíme jísti se všech stromů v ráji, jenom se stromu prostřed ráje nesmíme, abychom nezemřeli.“ Ale had řekl: „Neumřete, nýbrž otevrou se vám oči a budete jako Bůh.“

I utrhla Eva zapovězené ovoce a jedla. Dala též muži svému a on také jedl. Tak neposlechli Pána Boha. To byl prvotní hřích.

1. Prvotní hřích. Đábel prvním lidem záviděl, že jsou svatí a blažení. Svedl je tím, že lhal. Đáblu se podobá, kdo závidí, lže a svádí ke hřichu. — Hřichu se dopouští, kdo neposlechne božího přikázání. Prvotní hřích byl na váze boží těžký. Těžký hřích je největší zlo, protože člověk jím ztrácí svatost i právo na nebe a zasluhuje pekla. „ALE ZBAV NÁS ODE ZLÉHO.“

2. Zapovězené ovoce: hrozny v cizí zahradě, květiny na hrobě, peníze na stole, masité jídlo v pátek, necudné obrazy za oknem. *Lihové nápoje* i v malé míře jsou nedospělým škodlivy. — „Podporuj teď sluhy své, jež jsi drahou krví koupil, by vrah jejich duše mdlé o ráj věčný neoloupil.“ „NEUVOD NÁS V POKUŠENÍ.“

3. „Buď vůle tvá!“ — *„Co chceš, Pane, abych učinil?“* Co chceš, abych nečinil? Kam chceš, abych šel? Kam chceš, abych nechodil? Co chceš, abych mluvil? Co chceš, abych nemluvil? — Pán chce toto: . . . . Svatá duše odpovídá: *„Aj, dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.“* „BUĎ VŮLE TVÁ JAKO V NEBI TAK I NA ZEMI.“

Čl. 8. Bůh potrestal lidi za prvotní hřích.

Po hřichu zaslechli první lidé Hospodina, jak přichází za podvečerního vánku. I ukryli se mezi stromy rajskými. Ale Hospodin Bůh zavolal Adama: „Kde jsi?“ Adam se ozval: „Zaslechl jsem tě přicházeti a bál jsem se.“ I řekl Bůh: „Jedl jsi se stromu zapovězeného.“ Adam odpověděl: „Žena mi dala s toho stromu a tak jsem jedl.“ Řekl tedy Hospodin Evě: „Proč jsi tak učinila?“ Eva odpověděla: „Had mě svedl a jedla jsem.“

I řekl Hospodin Bůh k hadovi: „Žes to učinit, budeš zlořečený. *Nepřítelství položím mezi tebou a ženou. Ona rozdrtili hlavu tvou.*“ Evě řekl: „Budeš mnoho trpěti s dětmi a muž panovati bude nad tebou.“ Adamovi pak řekl: „Pro tvůj čin bude země zlořečena. Trní a hloží ti bude roditi. V potu tváře jísti budeš chléb, až se vrátíš do země. Ano, prach jsi a v prach se vrátíš.“

Potom udělal Bůh Adamovi a ženě jeho šaty kožené, oděl je a vyhnal oba z ráje. Před rájem pak postavil anděly s mečem ohnivým.

17. Kterak uškodil prvotní hřích Adamovi a Evě?

Prvotní hřích uškodil Adamovi a Evě takto: ztratili svatost i právo na nebe a museli trpět i zemřít.

18. Proč se Bůh jmenuje „nejvyšš spravedlivý“?

Bůh se jmenuje „nejvyšš spravedlivý“, protože odměňuje všechno dobré a trestá všechno zlé.

19. Kde trestá Bůh hříchy?

Bůh trestá hříchy na zemi, v očištcí a v pekle.

1. »Bůh odplatí každému podle skutků jeho.« Nikomu dlužen neostává. Pěkně říká obdarovaný: „Pán Bůh zaplat!“ a dárce nato: „Pán Bůh požehnej!“ — Odměňuje **všechno dobré.** * »Otec tvůj, jenž vidí v skrytě, odplatí tobě.« Čítá *i maličké skutky* dobré: smeknouti před křížem, zbožně se přežehnati, pomodliti se „Anděl Páně“, pozdraviti zdvořile, přijíti do školy včas, nepromluvití zbytečně, zdvihnouti odrobinku chleba se země, půjčiti papíru nebo tužky, dáti halíř žebrákovi nebo v kostele do pokladničky. Všechno je zapsáno v „*knize života*“. — Za živa na zemi odměňuje Bůh jen částečně. Nevyplácí každou sobotu. Odmění **úplně v nebi.** Žebrák Lazar teprve po smrti byl zanesen od andělů do ráje. * »**RADUJTE SE A PLESEJTE, NEBOŤ ODPLATA VAŠE VELIKÁ JE V NEBESÍCH.**«

2. Bůh trestá všechno zlé. I *maličké hříchy* zaslужují trestu božího * »Z každého slova prázdného, které promluví lidé, vydají počet v den soudu.« Na zemi může býti trestem božím nemoc, hanba, zármutek, neštěstí, smrt. — Trestá jistotně, byť někdy **ne hned.** Třeba dlouho shovívá, ale potom ranívá. — Za živa na zemi trestá Bůh jen částečně, **úplně až po smrti** v očištcí nebo v pekle. * »Umřel bohatec a byl pohřben v pekle.« — Proto »neprodávnej obrátiti se k Pánu aniž odkládej den ode dne. Neboť náhle přijde hněv jeho.« A »**HROZNE JEST, UPADNOUTI DO RUKOU BOHA ŽIVÉHO.**«

3. »BOJ SE BOHA, SYNU MŮJ!« — »Blahoslavený člověk, který se bojí Hospodina.« *Bohabojný.* »Počátek moudrosti je bázeň boží.« — **MODLEME SE:** Bože, jenžto vinou rozhněván, pokáním však upokojen býváš, shlédni milostivě na pokorné prosby naše a odvrát hrozivé metly svoje, kterých jsme zasloužili za své hříchy. Skrže Krista Pána našeho. Amen.

1. Mat. 16, 27. — Mat. 6, 4. — Mat. 5, 12 — **2.** Mat. 12, 36. — Luk. 16, 22. — Sir. 5, 8. — Žld. 10, 31. — **3.** Přisl. 3, 7. — Žalm 111, 1. — Žalm 110, 10.

Čl. 9. Co jsme zdědili po Adamovi.

20. Od koho všichni pocházíme?

Všichni pocházíme od Adama.

21. Co dědí každý člověk po Adamovi?

Každý člověk dědí po Adamovi hřích, utrpení a smrt.

22. Jak se jmenuje hřích zděděný po Adamovi?

Hřích zděděný po Adamovi se jmenuje „hřích dědičný“.

23. Kdo jediný zůstal uchráněn hříchu dědičného?

Hříchu dědičného zůstala uchráněna jediná Panna Maria.

1. Smutné dědictví. Narodil se chlapeček. Čistě umytý ležel v peřince. Ale na duši měl hřích zděděný po Adamovi. Proto byl druhého dne po narození pokřtěn. Svatým křtem Bůh jemu dědičný hřích odpustil. — Brzy potom chlapec onemocněl. Celé noci plakával bolestí. Nic zlého neučinil a přece mnoho trpěl. — Pomáhali mu všemožně, leč nadarmo. Konečně umřel v náruči matčině. Se slzami v očích kladl otec mrtvé tělo do bílé rakvičky a na mysli mu tanulo slovo: Adam zhřešil, z jeho viny přišla smrt na lidské syny. — „K tobě voláme vyhnání synové Evy . . . v tomto slzavém údolí.“ Rájem měla být země a je slzavým údolím. PROČ?

2. Největší zlo. Trojnásobně uškodil prvotní hřích Adamovi a Evě. *Která škoda byla nejhorší?* Oč asi nejvíce plakali první lidé? — **Prvotní hřích uškodil také nám všem,** neboť: každý člověk přichází na svět s hříchem a nemá tudíž práva na nebeskou blaženost, musí všelico trpět a konečně umřít. Trojí zlo zdědili jsme po Adamovi. *Které zlo bylo největší?* — **BOHU DÍKY ZA TO, ŽE JSEM BYL POKŘTĚN.**

3. „Ale zbav nás ode zlého.“ Od nemoci, hanby a neštěstí, vysvobod' nás, Pane. „Od hromobití a bouřky — od pohromy zemětřesení — od moru, hladu a války vysvobod' nás, Pane. Od náhlé a nenadálé smrti — od všelikého hříchu — od věčné smrti vysvobod' nás, Pane!“ — *Od hříchu nás vysvobodil a nebe nám zasloužil PÁN JEŽÍŠ, NÁŠ VYKUPITEL A SPASITEL.*

Čl. 10. Bůh je nejvyšš milosrdný.

24. Kterak se Bůh po hříchu prvotním smiloval?

Po hříchu prvotním se smiloval Bůh tím, že slíbil hned prvním lidem Vykupitele.

25. Nač měl přijíti Vykupitel?

Vykupitel měl přijíti, aby nás vysvobodil od hříchu a zasloužil nám nebe.

26. Proč se Bůh jmenuje „nejvyšš milosrdný“?

Bůh se jmenuje „nejvyšš milosrdný“, protože nám rád odpouští hříchy.

1. Radostná novina. Vykupitele slíbil Bůh, když řekl ďáblovi: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou. Ona rozdrtí hlavu tvou.“ Těmi slovy míněna jest matka Ježíše Krista Panna Maria. — Adam a Eva se těšili na Vykupitele. „Přijde, přijde Vykupitel.“ Hříchu svého litovali a činili za něj pokání do smrti. Duše jejich se dostaly *do předpekli*. — Potomci Adamovi čekali *toužebně* na Vykupitele několik tisíc let. To čekání si připomínáme *v adventě*.

2. Bůh nejvyšš milosrdný chce, aby hříšník se zlepšil. Proto jemu *shovívá*. »Čeká Hospodin, aby se smiloval nad vámi;« »nechceť, aby kdo zahynul, ale všichni se obrátili k pokání.« — **jest ochoten odpustiti**. Dědičný hřích odpouští Bůh *svatým křtem*. Hříchy spáchané po křtu svatém odpouští *ve svátosti pokání*. Jest hotov, ne jednou nebo dvakrát, nýbrž *„vždycky se smilovati a odpouštěti“* — **když hříchů litujeme**. Nad tím se Bůh smiluje, kdo hříchů svých lituje. Ale jen »**SRDCEM** zkroušeným Bůh nepohrdne.«

3. Modlitba lítosti. Bože můj! Ty jsi nejvyšš spravedlivý, všechno zlé trestáš. I já jsem hříchy svými zasloužil trestů tvojich. Bože, buď milostiv mně hříšnému! Bože, buď milostiv mně hříšnému! Bože, buď milostiv mně hříšnému! — Ty jsi můj Bůh nejvyšš dobrotivý, všechno dobré mám od tebe. Tak jsi mne miloval, žes umřel za mne na kříži. A já nevděčný

2. Is. 30, 18. — 2. Petr 3, 9. — Žalm 50, 19. — **3.** Žalm 32, 22. — Luk. 15, 21. — Luk. 18, 13. — Žalm 50, 1.

jsem tě urazil. Ježíši, smiluj se nade mnou. Ježíši, slituj se nade mnou. Ježíši, odpusť mi hříchy mé. Umiňuji si pevně, že se opravdu polepším. Amen.

Čl. 11. Kain zabil svého bratra Abele.

Adam a Eva dostali od Boha syny a dcery. První syn se jmenoval Kain, druhý Abel. Kain pracoval na poli, Abel pásł ovce. Abel byl bohabojný, Kain byl zlý.

I stalo se po mnohých dnech, že Kain obětoval Hospodinu dary z polní úrody. Abel obětoval z nejlepších beránků stáda svého. I hleděl Bůh se zalíbením na Abele a na dary jeho. Na Kaina však a na dary jeho nepohlédl. I záviděl Kain Abelovi a hněval se na něho velice.

Bůh řekl Kainovi: „Proč se hněváš? Odměním tebe, budeš-li dobře činiti. Pak-li zle činiti budeš, potrestám tě. *Nepoddávej se hříšné žádosti a panuj nad ní!*“ Ale Kain neposlechl Hospodina. Řekl Abelovi: „Pojď, vyjdeme si.“ A když byli na poli, povstal Kain proti bratru svému a zabil jej.

I pravil Hospodin Kainovi: „Kde jest Abel bratr tvůj?“ Kain odpověděl: „Nevím, což jsem já strážcem bratra svého?“ Bůh řekl Kainovi: „Co jsi učinil? Krev bratra tvého ze země volá ke mně. Proto budeš zlořečený na zemi. Když ji vzdělávati budeš, nedá tobě úrody.“ I odešel Kain od Hospodina a potuloval se s místa na místo.

27. Jsou všechny hříchy stejně veliké?

Všechny hříchy nejsou stejně veliké: jsou hříchy těžké a lehké.

Těžkému hříchu říkáme *smrtný*, lehkému *všední*.

1. Odpouštím rád? Kain byl vinníkem Abelovým. *Abel svému vinníkovi odpustil.* Duše zabitého Abele se dostala do předpekli. — *Sv. Štěpán* se modlil, když ho kamenovali: »Pane, nepokládej jim to za hřích. A když to pověděl, usnul v Pánu.« — *Boleslav* fal mečem svého bratra. *Svatý kníže Václav* řekl: »To ti Bůh odpusť, bratře!« * »Odpouštějte a bude vám odpuštěno.« »Odpusť nám naše viny, *jakož i my odpouštíme našim vinníkům.*« — Kdo byl včera mojí vinníkem? Kdo dnes? **ODPOUŠTÍM RÁD?**

2. Malé začátky. V mladé jabloni hlodá červ. Neviděti ho, ale strom vinou červa chřadne a jakoby prosil: »Vyndejte mi červa!« Leč hospodář si toho nevšimá. Jabloň usychá, až se nehodí, leda k spálení. — Kain nepřál bratrovi zalíbení božeho. *Hřích závisti* se mu zavrtal do srdce. Bůh napomínal: »Nepoddávej se hříšné žádosti a panuj nad ní!« Kain neposlechl, začal se i hněvat, až se stal vrahem. Červ závisti urostl v těžký hřích. *Malé začátky — smutné konce.* — Snad i v tvém srdci hlodá červ hříchu. Který je to hřích? »NEPODDÁVEJ SE HŘÍŠNÉ ŽÁDOSTI A PANUJ NAD NÍ!«

3. Bez koruny a přece král. Královstvím je srdce. Kdo je v srdci králem, panuje nad svým jazykem, žaludkem, obličejem, tělem. *Jazyk:* »Nyní promluví.« *Pán:* »Nesmíš.« — *Žaludek:* »Kup mi to.« *Pán:* »Nic nedostaneš.« — *Obličej:* »Musím se zamračit.« *Pán:* »Opovaž se!« — *Tělo:* »Dobře se mi odpočívá.« *Pán:* »Poslechni a vstaň!« — Někomu panuje jazyk, žaludek, obličej, tělo, a král jest otrokem svého služebníka. **DOSTANE V NEBI »KORUNU ŽIVOTA«?**

Čl. 12. Bůh uvedl na zem potopu.

Když lidí na zemi přibýlo, rozmnožily se také hříchy. Lidé zapomněli na Boha a byli bezbožní. Jen Noe byl bohabojný. Měl tři syny, ti se jmenovali Sem, Cham a Jafet. Noemovi řekl Bůh: »Vystav si archu z tesaného dřeva. Neboť ejhle, uvedu na zem potopu. Všechno, co je na zemi, bude zničeno. Ty však vejdeš do archy a s tebou tvoji synové, tvá žena a ženy synů tvých. Také ze zvířat vezmeš tam po dvou a pokrm pro sebe i pro zvířata.«

Noe učinil všechno, co mu rozkázal Hospodin. Stavěl archu mnoho let a napomínal lidi: „Čiňte pokání!“ Lidé však nedbali na něho. I řekl Hospodin Noemovi: „Vejdí do archy se svou rodinou. Vezmi s sebou také zvířata.“ Noe učinil všechno, co mu rozkázal Hospodin.

Potom přišlo čtyřicet dní a čtyřicet nocí. Vody se tak rozmohly, že přikryly všechny hory vysoké. Archa pak se vznášela nad vodami. Tehdy zahynulo všechno, co žilo na zemi. Jenom Noe zůstal a ti, kteří s ním byli v arše.

Sto padesáte dní trvaly vody na zemi. I rozpo-
menul se Bůh na Noema a přivedl na zem vítr. Vody opadávaly. Archa spočinula konečně na vrchu hory. Když i ostatní země oschla, řekl Hospodin Noemovi: „Vyjdi z archy.“ I vyšel Noe se svou rodinou a se všemi zvířaty. Potom vystavěl oltář a obětoval na něm Hospodinu. Oběť se Bohu zalíbila i řekl: „Duha na obloze bude znamením, že už nikdy nepříjde na zem taková potopa.“

28. Které jsou hříchy hlavní?

Hlavní hříchy jsou: pýcha, lakomství, smilstvo, závist, nestřídmost, hněv a lenost.

1. Duhové barvy v srdci ukazují se tomu, kdo je pokorný, dobročinný, počestný, příznivý, střídmy, laskavý a bedlivý. — **Pokorný** nezakládá si na tom, že má pěkné šaty, že je hezký nebo zámožný, že byl pochválen. Rád pozdravuje, poslechne, klekne při modlitbě, vyzná své hříchy. Pýcha předchází pád. »Bůh se pyšným protíví, ale pokorným dává milost svou.« * »Kdo se ponížeje, bude povýšen «

2. Dobročinný. »Máš-li mnoho, dávej mnoho a máš-li málo, i z toho mála rád uděluj.« I nejchudší může být dobro-

---

1. Jak. 4, 6. — Luk. 14, 11. — 2. Tob. 4, 9. — Mat. 5, 7. — 1. Mojž. 39, 9. — Mat. 5, 8.

činný, když se pomodlí za někoho, někomu poradí, zadarmo poslouží. Dar chudé vdovy velmi se líbil Pánu. * »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.« — **Počestný.** »Kterak mohl bych to zlé učiniti a hřešiti proti Bohu svému!« Kristus ze všech apoštolů miloval nejvíce sv. Jana, protože mu nejkrásněji kvetla v srdci lilie svaté čistoty. * »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.« — **Příznivý** přeje bratrovi nebo sestře lepší jídlo, pěknější šaty, spolužákovi vyšší známku a pochvalu, neposmívá se nikomu, neraduje se z cizí nehody.

3. Střídmý nepije nic škodlivého, nejí víc než potřebuje, nevybírání si, není mlsný, zachovává předepsaný půst. — **Laskavý** a mírný snáší trpělivě bolest a příkoří, odpouští křivdu, nemstí se, nenadává, nevzdoruje, nehněvá se. Pán Ježíš pravil: »Učte se ode Mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.« — **Bedlivý** plní *povinnosti svého stavu*. Bedlivý žák se učí, pracuje úlohy, pomáhá rodičům, přichází včas do školy, do kostela, k práci. Nebeský Hospodář vystaví mu kdysi vysvědčení: * »Služebníče dobrý, žes byl nad málem věrný, vejdi v radost Pána svého.«

Čl. 13. Bůh si vyvolil Abrahama.

(Potomci Noemovi se rozešli po zemi. Ale zapomínali na Boha. Místo Pánu Bohu se klaněli modlám a dopouštěli se jiných nepravostí.)

Mezi bezbožnými lidmi žil bohabojný muž. Jmenoval se Abraham. Jemu řekl Hospodin: »Vyjdi z vlasti své a pojď do země, kterouž ukážu tobě. Učiním tě otcem velikého národa a požehnám tobě.«

Abraham uvěřil Hospodinu a přišel do země Kanaan. I ukázal se mu Hospodin a řekl jemu: »*Tuto zemi dám tobě a potomkům tvým.*« V té zemi se Abraham usadil a postavil tam oltář Hospodinu.

Země zaslíbená. Zemi *Kanaan* slíbil Hospodin Abrahamovi a jeho potomkům. Od té doby se jmenovala zemí za-

slíbenou. Později se tam usadili potomci Abrahamovi čili národ israelský. Podle něho se nazývala ta země *israelská*, potom *židovská*. Také jí říkali *Palestina*. Nám slove *Svatá země*.

Čl. 14. Abraham obětoval Isáka.

Abraham dostal od Boha syna a dal mu jméno Isák. Když chlapec vyrostl, zkoušel Bůh Abrahama. Řekl jemu v noci: „Abrahame, vezmi jediného syna svého Isáka, kterého miluješ a jdi do země Moria. Tam obětuj ho na hoře v oběť zápalnou.“

Abraham ještě za tmy vstal, našťípál dříví k oběti zápalné a vložil na osla. Pak vzal syna Isáka a šel k místu, které mu Bůh určil. Třetího dne uviděl to místo z daleka. I vložil dříví na Isáka syna svého, sám pak nesl oheň a nůž. Když tak oba spolu kráčeli, řekl Isák otci svému: „Otče můj, hle, máme oheň a dříví, kde však je zvíře k oběti zápalné?“ Abraham odpověděl: „Bůh si opatří zvíře k oběti zápalné, synu můj.“

Tak šli spolu, až došli na místo. Tam vystavěl Abraham oltář a svrchu narovnal dříví. Potom svázal Isáka syna svého a položil ho na dříví. I vzal nůž, aby obětoval syna svého. Tu ejhle, anděl Páně volal s nebe: „Abrahame, nevztahuj své ruky na chlapce. Toto praví Hospodin: že jsi uposlechl hlasu mého, požehnám tobě a rozmnožím potomky tvé jako hvězdy nebeské a *jeden z potomků tvých přinese požehnání všem národům.*“

Abraham se obrátil a viděl za sebou beránka. Vězel mezi trnám za rohy. Toho vzal a obětoval v oběť zápalnou místo syna. S Isákem vrátil se domů.

Slíbený Vykupitel. Ježíš Kristus jest jednorozený Syn Boha Otce, jest Bůh a spolu člověk. Jako člověk byl potomkem Abrahamovým. Všem národům přinesl požehnání tím, že nás vysvobodil od hříchu a zasloužil nám nebe.

Čl. 15. Josef od svých bratří nenáviděn.

Synové Isákovi se jmenovali Esau a Jakub čili Israel. Jakub měl dvanácte synů. Nejmladší byli Josef a Benjamin. Josefa miloval otec nejvíc a dal mu udělati krásný barevný oděv. Proto záviděli starší bratři Josefovi.

Kdysi dopustili se hříchu velmi zlého. Josef to pověděl otcí. Bratři se rozhněvali na Josefa tak, že s ním už nepromluvili laskavě. Potom se přihodilo, že Josef měl sen. I řekl svým bratrům: „Slyšte sen můj. Zdálo se mi, že jsme vázali snopy na poli. I pozdvihl se můj snop, a stál a vaše snopy se mu klaněly.“ I odpověděli bratři jeho: „Chceš býti snad králem naším?“ A nenáviděli ho ještě více.

Čl. 16. Josef od svých bratří prodán.

Synové Jakubovi odešli daleko se stády svými. I řekl otec Josefovi: „Jdi se podívat, jak se daří bratrům a stádům jejich.“ Josef poslechl a šel. Když jej bratři zdaleka viděli, řekli mezi sebou: „Hle, snář přichází. Pojdte, zabijeme ho a řekneme: dravé zvíře ho sežralo.“

Když Josef přišel, svlékli mu bratři barevné roucho a hodili jej do prázdné studny. Potom si sedli, aby pojedli. I spatřili cizí kupce, ti jeli na velbloudech do Egypta. Kupcům prodali bratři Josefa za dvacet stříbrných. Josef plakal a prosil, ale nadarmo.

Bratři potom zabili kozelce a v jeho krvi namočili oděv Josefův. Oděv pak poslali otcí a vzkázali mu: „Tohle jsme našli. Pohleď, není-li to oděv syna tvého.“ Otec jej poznal a řekl: „To jest roucho syna mého. Zvěř divoká sežrala Josefa.“ A Jakub dlouho plakal o syna svého.

Čl. 17. Josef v domě Putifarově.

Kupci přivedli Josefa do Egypta. I koupil ho Putifar, velitel stráže královské. Hospodin byl s Josefem, takže se mu dařilo všechno, co činil. Proto pán miloval Josefa a učinil ho správcem domu svého.

Ale žena Putifarova byla velmi zlá. Chtěla svést Josefa ke hříchu. Josef jí řekl: „*Kterak mohl bych to zlé učiniti a hřešiti proti Bohu svému!*“ A utekl ven.

Když se pán vrátil domů, řekla mu žena: „Josef přišel a chtěl mne svést ke hříchu.“ Pán uvěřil ženě své, rozhněval se velice a vsadil Josefa do žaláře.

Čl. 18. Josef v žaláři.

I v žaláři byl Hospodin s Josefem. Žalárník oblíbil si jej a učinil ho dozorcem nad ostatními vězni. Mezi nimi byli též dva úředníci královští: vrchní číšník a vrchní pekař. Josef jim přisluhoval místo žalárníka.

Jednoho dne ráno vešel k nim a viděl je smutné. I tázal se jich: „Proč jste tak smutní?“ Oni odpověděli: „Měli jsme sen a nevíme, co znamená.“ I řekl Josef: „Povězte mi, co se vám zdálo. S pomocí boží vám sny vyložím.“

První vyprávěl vrchní číšník: „Viděl jsem před sebou vinný kmen. Na kmenu byly tři ratolesti a na nich uzrály hrozny. I vzal jsem hrozny a vytlačil jsem je do číše. Číši jsem podal králi.“ Josef odpověděl: „Tři ratolesti jsou tři dny. Ještě tři dny a povolá tě král zase k úřadu tvému. Pamatuj potom na mne, až se budeš míti dobře a přimluv se u krále, aby mne vyvedl ze žaláře. Neboť jsem tu nevinně.“

Potom vyprávěl vrchní pekař svůj sen: „Zdalo se mi, že jsem měl na hlavě tři koše mouky. Ve vrchním koši bylo všeliké pečivo a ptáci z něho jedli.“ Josef odpověděl: „Tři koše jsou tři dny. Ještě tři dny a král ti odejme hlavu, pověsí tvé tělo a ptáci budou trhati maso tvé.“

Třetího dne na to byla u krále hostina. Při hostině vzpomněl si král na vrchního číšníka i na vrchního pekaře. Prvního dosadil opět na jeho místo, druhého pak dal pověsiti na šibenici. Vrchní číšník se měl dobře, ale na Josefa zapomněl.

Čl. 19. Jak byl Josef povýšen.

Bůh na Josefa nezapomněl. Po dvou letech měl král sen. Zdalo se mu, že stojí u řeky. Z řeky vystoupilo sedm krav pěkných i tučných a pásly se v trávě. Potom vystoupilo sedm krav hubených, pásly se také v trávě a pohltily krávy pěkné. I probudil se král. Když usnul opět, měl druhý sen. Zdalo se mu, že vyrostlo sedm klasů plných na jednom stéble. A hned zase vyrostlo sedm klasů prázdných a pohltily plné klasy. Král se probudil poznovu.

Ráno povolal všechny mudrce a vyprávěl jim svoje sny. Ale žádný jich neuměl vyložit. Tehda teprve rozpomenul se vrchní číšník na Josefa. Řekl králi: „V žaláři je mládenec, který mi dobře vyložil sen můj.“

Poslal tedy král pro Josefa a vyprávěl, co se mu zdálo. Josef řekl: „Bůh ukázal králi, co chce učiniti. Sedm krav pěkných a sedm klasů plných znamená sedm let úrodných. Sedm krav hubených a sedm klasů prázdných znamená sedm let neúrodných. Nejprve bude sedm let úrodných, potom sedm let neúrodných. I nastane hlad v celé zemi. Proto, králi, najdi si muže

inoudrého. Ten ať v úrodných letech shromažďuje obilí k sedmi letům hladovým.“

Králi se rada zalíbila. I řekl Josefovi: „Nenajdu nikoho, kdo by měl tolik ducha božího jako ty. Tebe ustanovuji nad celou zemí egyptskou.“ Na to vzal král prsten s ruky své a dal ho na prst Josefovi. A oblékl jej v roucho kmentové* a vložil mu zlatý řetěz na hrdlo. Potom dal Josefa voziti na druhém voze královském, aby všichni věděli, že ho mají poslouchati.

Čl. 20. Bratři Josefovi přišli do Egypta.

Co Josef předpověděl, vyplnilo se. Nejprve bylo sedm let úrodných. Josef shromažďoval obilí do stodol. Potom začalo sedm let neúrodných a rozmohl se hlad. Lid volal ke králi o chléb. Král řekl: „Jděte k Josefovi a cokoli vám řekne, učiňte.“ I otevřel Josef stodoly a prodával obilí Egyptským.

Také v zemi Kanaan byl hlad. I řekl Jakub synům svým: „Jděte do Egypta nakoupit obilí.“ Jenom Benjamina si nechal doma, aby se mu cestou něco nestalo.

Ostatní synové se dostali šťastně do Egypta. Když přišli k Josefovi, poklonili se před ním až k zemi. Ale nepoznali ho. On však je poznal a vzpomněl si na svůj sen. I tázal se jich: „Odkud jste?“ Oni odpověděli: „Ze země Kanaan. Je nás dvanácte bratrů. Nejmladší je doma s otcem a druhý už není na živě.“

Josef poručil služebníkům, aby naplnili jejich pytle obilím. Bratřím řekl: „Zavezte obilí domů a přiveďte

---

* *Kment* je vzácné, velmi jemné plátno. Jen vznešení velmožové nosívali roucho kmentové.

sem bratra svého nejmladšího. Tak poznám, mluvíte-li pravdu.“ I vrátili se bratři domů.

Když obilí bylo ztráveno, šli bratři zase do Egypta. Benjamina měli s sebou. Opět se Josefovi poklonili až k zemi. Josef je přivítal a tázal se: „Žije otec váš starý a je zdrav?“ Odpověděli: „Je zdrav.“ Potom pohleděl Josef na Benjamina a řekl: „Tohle je váš bratr nejmladší? Bůh ti žehnej, synu můj!“ Pak vyšel spěšně a rozplakal se, neboť byl dojat hluboce. Když si umyl tvář, vešel opět a řekl: „Noste jídla.“ U stolu posadil bratry podle stáří. I divili se tomu velice. Tak hodovali a byli veselí.

Čl. 21. Josef zkoušel bratry a dal se jim poznati.

Než bratři odešli domů, poručil Josef správci svému: „Naplň pytle jejich obilím. Nejmladšímu vlož do pytle mou číši stříbrnou.“ I stalo se tak a bratři odešli. Když byli za městem, řekl Josef správci svému: „Dohoň ty muže a řekni jim: ukradli jste číši pána mého.“

Správce učinil, co mu Josef poručil. Bratři se ulekli a pravili: „My že jsme ukradli v domě pána tvého zlato nebo stříbro? U koho se najde číše, ať umře. A my ostatní budeme otroky pána tvého.“ Správce prohledal pytle a našel číši v pytli Benjaminově. I zarmoutili se bratři velice a vrátili se do města.

Když vešli k Josefovi, padli před ním všichni na zem. Josef jim řekl: „Proč jste to učinili?“ Juda, jeden z bratří, odpověděl: „Bůh dopustil, že shledala se na nás nepravost. Hle, všichni jsme otroky tvými.“ Josef řekl: „Nikoli. Kdo číši ukradl, ať jest mým otrokem.

Ostatní můžete volně odejít k otci svému.“ I přistoupil Juda blíž a řekl: „Vrátíme-li se bez Benjamina, umře otec náš zármutkem. Ať jsem raději já tvým otrokem. On pak ať odejde s bratry svými.“

I nemohl se Josef zdržeti déle. Dal se hlasitě do pláče a řekl: „Já jsem Josef, bratr váš, kterého jste prodali.“ Bratři se ulekli, že hrůzou nemohli promluvit ani slova. Ale Josef řekl k nim laskavě: „Nebojte se! Z vůle boží jsem přišel do Egypta. Bůh mne učinil vladařem nad zemí egyptskou. Pospěšte k otci a přiveďte ho rychle ke mně. Budu vás všechny živiti, neboť ještě pět roků potrvá hlad.“

I zlíbal Josef všechny bratry své a nad každým plakal. Potom teprv osmělili se mluvit k němu. Josef dal bratřím vozy a mnoho darů vzácných. S těmi se vydali na cestu domů.

Čl. 22. Jakub se odstěhoval do Egypta.

Bratři Josefovi se vrátili k otci a zvěstovali mu: „Josef, syn tvůj, živ jest a panuje nad zemí egyptskou.“ Jakub se zaradoval, že jim nechtěl ani věriti. Ale synové mu všechno pověděli a ukázali mu královské vozy i dary. I řekl Jakub: „Mně stačí, že Josef, můj syn, ještě žije. Půjdu, abych jej uviděl. Potom už rád umru.“

I vydal se Israel na cestu se vším, co měl. Na hranici země Kanaan obětoval Pánu Bohu. V nočním vidění řekl jemu Bůh: „Neboj se jíti do Egypta. Já půjdu s tebou a *učiním tam z tebe národ veliký.*“

Juda spěchal napřed, aby oznámil Josefovi, že otec přichází. Josef hned jel naproti otci svému. Když

ho viděl, sestoupil s vozu, padl mu kolem krku a plakal. Otec pravil k Josefovi: „Nyní už rád umru, poněvadž jsem tě viděl.“ Potom Josef uvedl otce i bratry před krále. Král jim vykázal místo v nejlepší krajině, aby tam přebývali.

Čl. 23. Mojžíš zachráněn od smrti.

(Hospodin přislíbil Abrahamovi, že bude praotcem velkého národa. To přislíbení se vyplnilo v Egyptě. Bydlel tam vnuk Abrahamův Jakub. Nazýval se též *Israel*. Potomků Israelových bylo po letech velmi mnoho. Jmenovali se *národ israelský*, později také *židovský*.)

V Egyptě panoval nový král. Trápil Israelské těžkými robotami. Potom rozkázal: „Hodte do řeky každého chlapečka, který se narodí Israelským.“

Jedna matka israelská měla chlapečka a skrývala ho tři měsíce. Déle už nemohla. I vzala košík, vymazala jej smolou a dala dítě do něho. Košík položila do vody mezi rákosí u břehu řeky. Sestra dítěte pak stanula podál a pozorovala, co se stane.

I přišla se tam koupat dcera královská. V rákosí uviděla košík a poslala pro něj svou děvečku. Když otevřela košík, viděla v něm chlapečka, jak pláče. Bylo jí ho líto a řekla: „To je dítě israelské.“

Tu přiběhla sestra dítěte a pravila: „Chceš-li, půjdu zavolat ženu israelskou, aby dítě odchovala.“ Dcera králova odpověděla: „Jdi.“ I šla dívka a zavolala svou matku. Dcera králova k ní přomluvila: „Vezmi chlapečka a živ mi jej; já ti zaplatím.“ Matka vzala dítě a živila je. Když chlapec odrostl, odevzdala jej dceři králově. Ta ho přijala za syna a řekla: „Bude se jmenovati Mojžíš, protože jsem ho vytáhla z vody.“

Čl. 24. Mojžíš stal se vůdcem národa israelského.

Když Mojžíš dospěl, přišel mezi bratry své, syny israelské. Viděl jejich trápení a zastával se jich. Král o tom slyšel a chtěl ho zabít. Mojžíš utekl do země madianské. Tam pásal ovce čtyřicet let.

Jednoho dne hnal stádo své dále na poušť a přišel k hoře boží Horebu. Tam se mu zjevil Hospodin v plameni, jenž vycházel z keře. Keř hořel, ale neshořel. Mojžíš se tomu divil a šel blíže se podívat.

Ale Hospodin volal: „Nepřistupuj sem. Sezuj obuv s nohou svých. Neboť *místo na kterém stojíš, země svatá jest*. Já jsem Bůh otců tvých.“ I zakryl si Mojžíš tvář a neosmělil se hleděti na Boha. Hospodin řekl jemu: „Viděl jsem trápení lidu svého v Egyptě a slyšel jsem volání jeho. Tebe pošlu ke králi, abys vyvedl syny israelské z Egypta do země Kanaan.“

Mojžíš odpověděl: „Neuvěří mně a neposlechnou hlasu mého. Řeknou: Neukázal se ti Hospodin.“ Řekl mu tedy Bůh: „Vezmi tuhle svou hůl a hoď ji na zem.“ Mojžíš tak učinil. I proměnila se hůl v hada, takže Mojžíš dal se na útěk. Tu řekl Hospodin: „Vztáhni ruku a chyť hada.“ Mojžíš vztáhl ruku, chopil se hada a stala se hůl z něho. I pravil Hospodin: „Tak učiň před Israelskými a uvěří tobě.“

Čl. 25. Mojžíš vyvedl národ israelský z Egypta.

Z madianské země vrátil se Mojžíš do Egypta. Vešel ku králi a řekl: „Toto praví Hospodin Bůh israelský: Propusť lid můj, ať mi obětuje na poušti.“ Ale

král odpověděl: „Kdo jest Hospodin, abych musel poslechnouti hlasu jeho? Neznám Hospodina a lidu nepropustím.“ A toho dne rozkázal dozorcům, aby lidu přidali roboty.

I dopustil Bůh na krále a na zemi egyptskou rány veliké. Ale srdce královo zůstalo tvrdé a nechtěl poslechnouti rozkazu božeho. Konečně řekl král Mojžíšovi: „Nechod' mi už na oči! Ukážeš-li se mi ještě, umřeš.“ Mojžíš odpověděl: „Nepředstoupím už před tebe, leda bys mě povolal. Ale toto praví Hospodin: Za málo dní pomře o půlnoci všechno prvorozené v Egyptě. Pak budete prositi snažně: Vyjděte. Potom vyjdeme.“ I odešel Mojžíš od krále.

Hospodin pak přikázal: „Čtrnáctý den tohoto měsíce ať zabije každý hospodář před večerem beránka bez poskvrny. Krví jeho pomažte dvěře. Pečené maso z něho jezte v noci spěšně a k tomu chleby nekvašené. V tu noc anděl můj zahubí všechno prvorozené v Egyptě. Jenom vás ušetří, když uvidí krev na domech vašich.“ I učinili synové israelští, jak přikázal Hospodin.

O půlnoci zahubil Hospodin všechno prvorozené v Egyptě — od prvorozence králova až do prvorozence nádenníkova. I povstal v zemi nářek veliký; neboť nebylo domu, kdež by neležel mrtvý. Ještě téže noci povolal král Mojžíše a prosil: „Vyjděte a obětujte Hospodinu.“ Vyšli tedy Israelští z Egypta. Mojžíš jim řekl: „*Tato noc je svatá, protože Hospodin vás vyvedl v ní z Egypta. Budete ji slaviti od pokolení do pokolení.*“

Veliká noc slavila se od té doby v národě israelském každoročně. Byl to největší svátek v roce. Začínal večer, při které požívali nekvašený čili *přesný chléb a beránka*. Pro nás je beránkem velikonočním Ježíš Kristus přítomný ve svátosti oltářní. »*Beránek náš velikonoční jest obětován Kristus.*«* Proto je svaté přijímání nařizeno právě v čas velikonoční.

* 1. Kor. 5, 7.

Čl. 26. Israelští přešli mořem Rudým.

Hospodin sám ukazoval Israelským cestu. Předcházet je za dne ve sloupě oblakovém, v noci pak ve sloupě ohnivém. Tak dorazili k Rudému moři. Nyní bylo líto králi, že propustil Israelské. I hnali se za nimi s válečnými vozy a s celým vojskem svým. K večeru je dohonil. Israelští se báli velmi a volali k Hospodinu. Ale Mojžíš pravil: „Nebojte se! Hospodin bude bojovati za vás.“

Najednou se pozdvihl sloup oblakový a stanul mezi obojím vojskem. Proti Egyptským byl tmavý, že nemohli se přiblížit. Israelským však osvěcoval noc. Hospodin pak řekl Mojžíšovi: „Zdvihni hůl svoji nad moře.“ Mojžíš tak učinil. I rozdělila se voda a byla jako zeď po pravé straně i po levé. Horký vítr vysušil mořské dno i přešli Israelští suchou nohou.

Ráno se hnalo egyptské vojsko za Israelskými do prostřed moře. Ale z oblakového sloupu začaly šlehati blesky. Hospodin pak řekl Mojžíšovi: „Zdvihni svou ruku nad moře.“ Mojžíš pozdvihl ruku proti moři. I vrátily se vody mořské na své místo a přikryly vojsko královo. Nezbylo z nich ani jednoho. Tak vysvobodil Hospodin Israelské z moci egyptské. I bál se lid Hospodina a věřil jemu i služebníkům jeho Mojžíšovi.

Čl. 27. Bůh živil Israelské na poušti.

Od Rudého moře táhli Israelští na poušť. Tam neměli co jísti. I reptali proti Mojžíšovi: „Kéž bychom byli zemřeli v Egyptě! Tam jsme sedávali nad hrnci masa a najídali se chleba do syta.“ I mluvil Hospodin: „Večer budete jísti maso, ráno pak se nasytíte chlebem a poznáte, že jsem já Hospodin Bůh váš.“

I stalo se večer, že přiletěly křepelky a pokryly celý tábor. Ráno pak bylo po zemi plno bílých zrnček. Israelští se tázali: „Man hu — co je to?“ Mojžíš odpověděl: „To je ten chléb, který vám dal Hospodin.“ Israelští sbírali a nazvali ten pokrm mannou. Chuť měla manna jako bílé pečivo s medem.

Potom táhli Israelští na jiné místo v poušti. Tam nebylo pitné vody. Lid žíznil a reptal proti Mojžíšovi: „Proč jsi nás vyvedl z Egypta? Proto snad, abys umožil nás žízni?“ Mojžíš odpověděl: „Co máte proti mně? Proč nedoufáte v Hospodina?“ Hospodin pak řekl Mojžíšovi: „Vezmi do ruky hůl, jdi na horu Horeb, udeř o skálu a vyjde z ní voda.“ Mojžíš tak učinil. I vyšla voda ze skály a pili všichni.

»**Pánem de célo** — chléb s nebe dával jsi jim.«
Chléb s nebe, mannu jídali synové israelští každodenně po čtyřicet let, až došli k zemi zaslíbené. — Pro nás je země zaslíbenou nebe. Pokrmem na cestě do nebe je **svátost oltářní**. — O svátosti oltářní řekl Pán Ježíš: »Já jsem chléb živý, který s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. Není on jako manna, kterouž jedli na poušti otcové vaši. Oni zemřeli, ale kdo jí chléb tento, živ bude na věky.«¹ —
»Vítej, vítej, Tělo přezázračné, přelahodná stravo duše lačné, vítej manno s nebe přibylá!«

„DOBŘÝ VŮDCE, PRAVÝ CHLEBE,
DEJ NÁM SEBE, ŽIV NÁS S NEBE
V TOMTO ČASNEM ÚDOLÍ.“

Čl. 28. Bůh oznámil desatero přikázání.

Cestou do země zaslíbené přišli Israelští k hoře Sinaji. Mojžíš vystoupil na horu. Tam řekl jemu Hospodin: „Jdi a pověz lidu, ať dnes a zítra se posvětí a vyperou si šaty. Ať jsou připraveni ke dni třetímu.

¹. Moudr. 16, 20. — Jan 6, 51. 52. 59.

Když uslyší troubit, ať přistoupí k hoře.“ Mojžíš vyřídil, co mu poručil Hospodin.

Třetího dne ráno začalo hřmět a blýskati se. Oblak velmi hustý přikrýval horu. Z hory vystupoval oheň a dým. I zaznělo troubení a rozléhalo se vždy více. Lidé se třásli hrůzou. Mojžíš je přivedl k samé hoře. Hospodin pak mluvil:

„Desatero božích přikázání. První: *v jednoho Boha věřiti budeš.* — Druhé: *nevezmeš jména božího nadarmo.* — Třetí: *pomni, abys den sváteční světil.* — Čtvrté: *cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.* — Páté: *nezabiješ.* — Šesté: *nesesmilniš.* — Sedmé: *nepokradeš.* — Osmé: *nepromluviš křivého svědectví proti bližnímu svému.* — Deváté: *nepožádáš manželky bližního svého.* — Desáté: *aniž požádáš statku jeho.*“

Lid pod horou Sinajem slyšel to s bázni velikou a řekl: „*Učiníme všechno, co mluvil Hospodin.*“ Potom vystoupil Mojžíš na horu a byl tam čtyřicet dní a čtyřicet nocí. I dal mu Hospodin dvě desky kamenné. Na nich bylo desatero přikázání napsáno prstem božím.

„**Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi.**“
Vůle boží je to, co Pán Bůh chce. Od nás chce Pán Bůh, abychom ho poslouchali. »Cokoli vám řekne, učiňte.« »Učiníme všechno, co mluvil Hospodin.« **Desatero přikázal Bůh. — POSLECHNU TAK RÁD, JAK RÁDI POSLOUCHAJÍ ANDĚLÉ V NEBI.**

Čl. 29. Vysvětlení „Desatera“.

(1. 2. a 3. přikázání boží.)

29. Jak zní první přikázání boží?

První přikázání boží zní: „**V jednoho Boha věřiti budeš.**“

První přikázání boží *poroučí*, abychom v Pána Boha věřili, v něho doufali, jej milovali a jemu se klaněli. Bohu se klaníme modlitbou. **Zvláště se máme modlití** ráno i večer, před jídlem i po jídle a když se k modlitbě zvoní; **denní modlitby**. — Modlitba *ranní* konává se takto: † Otče náš. Zdrávas. Věřím. Desatero. Anděle boží. Zdrávas Královno. † Podobně modlitba *večerní*. Při modlitbě máme myslet na to, co se modlíme.

Zpytování svědomí: Zanedbával jsem denní modlitby? — Modlíval jsem se roztržitě?

30. Jak zní druhé přikázání boží?

Druhé přikázání boží zní: „Nevezmeš jména božího nadarmo.“

Druhé přikázání boží *zapovídá*, zneuctívati jméno boží. Jméno „Bůh“ je slovo svaté, podobně jako jméno „Ježíš“, „Kristus“, „Maria“. **Svatá slova**. — Slavný hvězdář *Newton* smekl pokaždé, když slyšel jméno „Bůh“ vysloviti. Zbožní věřící uklánějí hlavu, když při modlitbě říkají slovo „Ježíš“. — *„Posvěť se jméno tvé.“*

Zpytování svědomí: Říkal jsem svatá slova lehkomylně?

31. Jak zní třetí přikázání boží?

Třetí přikázání boží zní: „Pomni, abys den sváteční světil.“

Sváteční den je *neděle*. Také *zasvěcené svátky* patří ke dnům svátečním. Sváteční den světíme, když odpočíváme od práce služebné a jdeme na *služby boží*. Nejdůležitější ze služeb božích je *mše svatá*. Mešní evangelium se vysvětluje při *kázání*. — V kostele se máme chovati *uctivě*. Neuctivě se chová v kostele, kdo se ohlíží a směje, bez potřeby mluví, plivá na zem a v patřičný čas neklečí. *„Můj dům jest dům modlitby,“* pravil Pán.¹

Zpytování svědomí: Zanedbal jsem v den sváteční mši svatou? Kolikrát? — Nechodíval jsem na kázání? — Choval jsem se v kostele neuctivě?

¹. Mat. 21, 13.

Čl. 30. Vysvětlení „Desatera“.

(Čtvrté přikázání boží.)

32. Jak zní čtvrté přikázání boží?

Čtvrté přikázání boží zní: „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi“.

33. Co poroučí čtvrté přikázání boží?

Čtvrté přikázání boží poroučí, aby děti své rodiče ctily, milovaly a jich poslouchaly.

Hodné dítě ctí rodiče tím, že je pozdravuje, prosí a jim děkuje. Když někdy je snad urazí, odprosí jich. Duch svatý praví: »Cti otce svého, by došlo na tebe požehnání jeho.« — **Miluje rodiče** ne slovem pouze, nýbrž srdcem a chováním: plní uložené povinnosti, ošetřuje v nemoci, pomáhá při práci, podporuje v nouzi, blahopřeje, modlívá se za rodiče, dokud žijí, a zvláště, když umřeli. — **Poslouchá rodičů**, a sice bez odmluvy, na první poručení a s jasnou tváří. »Veselého dárce miluje Bůh.« Rozkaz hodných rodičů je vůle boží. »Kdo se rodičům protiví, protiví se Bohu.« Ježíš Kristus, Syn boží, poslouchal sv. Josefa a své matky Panny Marie, »byl jim poddán«. A Otce nebeského byl poslušen a »sice poslušen až k smrti a to k smrti kříže.«¹

Hodným dětem slíbil Bůh požehnání a věčnou blaženost. »Takovým patří království nebeské,« řekl Pán. *Na zlé děti* čeká boží zlořečení a věčný trest. »Zlořečený, kdo nectí otce svého a matky.« »Požehnání otcovo utvrzuje domy synů.« — Chceš, aby ti dobře bylo zde i na věčnosti? Chceš, aby pevně stál dům tvého blahobytu? Začni stavěti hned od maličkosti: cti otce svého i matku svou. **»DODŘE, JEST MUŽI, JESTLIŽE JHO PÁNĚ NESL OD MLADOSTI SVĚ«²**

Zpytování svědomí: Neposlouchal jsem rodičů?
— Odmlouval jsem jim? — Vzdoroval jsem jim? —
Mluvil jsem o nich neuctivě?

1. Sir. 3, 9. — 2. Kor. 9, 7. — Řím. 13, 2. — Luk. 2, 51. — Filip. 2, 8. —
2. Mark. 10, 14. — 5. Mojž. 27, 16. — Sir. 3, 11. — Žalozp. 3, 27.

Čl. 31. Vysvětlení „Desatera“.

(Ostatní přikázání boží.)

34. Jak zní páté přikázání boží?

Páté přikázání boží zní: „Nezabiješ.“

* »Slyšeli jste, že řečeno jest: Nezabiješ. Kdo by pak zabil, hoden bude soudu. Já však pravím vám, že každý, *kdo se hněvá na bratra svého, bude hoden soudu.*« Kromě toho se prohřešuje proti pátému přikázání božím, kdo bližnímu *škodí na těle nebo na duši.* — Hříchem je také, *zvířata* bez potřeby zabíjeti nebo trápiti. Cítí bolest jako ty, nedělej jim trampoty! — Páté přikázání boží poroučí zvláště, abychom rádi odpouštěli svým vinníkům.¹

Zpytování svědomí: Býval jsem k bližnímu hněvivý? — Uškodil jsem někomu na těle? — Sváděl jsem někoho ke hříchu? — Byl jsem ukrutný ke zvířatům?

35. Jak zní šesté přikázání boží?

Šesté přikázání boží zní: „Nesesmilniš.“

Slovo „nesesmilniš“ znamená: *nesmiš se chovati nepočestně.* Nepočestně se chová, kdo nepočestně *pohlží, mluví a dělá* něco proti svaté čistotě, kdyby totiž se nepočestně odkrýval, nepočestně se dotýkal nebo se nechal dotýkati nepočestně. I nepočestné *myšlenky a žádosti* jsou zapovězeny v devátém přikázání božím. — Šesté přikázání boží poroučí, abychom byli **počestní a stydliví.**

Zpytování svědomí: Pohlížel jsem nepočestně? — Mluvil jsem nepočestně? — Udělal jsem něco proti svaté čistotě? Kolikrát?

1. Spanilé vzory. Svatý *Alois* se vyobrazuje s lilí v ruce, protože byl počestný a stydlivý. — Sv. *Stanislav Kostka* se začervenal pokaždé, když náhodou slyšel nepočestnou řeč.

¹. Mat. 5, 22.

Hleděl ihned odejít. Svatý stud. — Sv. *Bernardin* byl velmi laskavý a přívětivý ke každému. Ale když uslyšel někoho mluvit nepočestně, zarděl se studem a rozhorleně dal na jevo, že se mu to nelíbí. — Sv. *Kazimír*, korunní princ polský, řekl: „Raději umru, než bych ztratil lilii svaté čistoty.“ — »Kdo vystoupí na horu Hospodinovu? Ten, kdo má nevinné ruce a čisté srdce.« * »*Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.*«¹

2. Lilie svaté čistoty je nejspanilejší květina v zahradě srdce. Plotem je pro ni svatý stud. Kveté na výsluní milosti boží. Voni příjemně Bohu i lidem. Musí se zalívat modlitbou. Nejlépe se jí daří *pod ochranou Panny Marie*. — O Paní moje a Matičko má, tobě se zcela věnuji. Tobě zasvěcuji svůj zrak, svůj sluch, svůj jazyk, své srdce a své tělo celé. Opatruj mne jako vlastní majetek svůj. Amen. „Svatá Panno panen, oroduj za mne!“ „**RAČ, PANNO, V MOČNOU OCHRANU KVĚT SRDCÍ NAŠICH VZÍTI!**“

36. Jak zní sedmé přikázání boží?

Sedmé přikázání boží zní: „Nepokradeš.“

Proti sedmému přikázání božímu *se zvláště prohřešuje*, kdo krade, kdo si bezprávně nechá cizí věc a kdo svévolně kazí něčí majetek. Desáté přikázání boží zapovídá i hříšné žádosti toho, co náleží bližnímu. — Sedmé přikázání boží poroučí, abychom byli **pociví**. Pocivý nechá každému, co mu patří, navrátí cizí majetek a nahradí způsobenou škodu. — *Říká se*: Třeba chudobně, jen když pocivě! S pocivostí nejdál dojdeš. Kdo stojí o cizí, přichází o své. Za zlodějem hanba chodí.

Zpytování svědomí: Vzal jsem někomu . . . . (co)? — Nechal jsem si bezprávně cizí . . . . (co)? — Kazil jsem něčí majetek?

37. Jak zní osmé přikázání boží?

Osmé přikázání boží zní: „Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.“

Osmé přikázání boží *zapovídá* křivě svědčiti, škoditi někomu na cti a lháti. — První lhal ďábel. *O lži se říká*: Kdo

1. Žalm 23, 3. — Mat. 5, 8.

lže, ten krade. Mladý lhář, starý zloděj. Byli tři bratři: jeden lhal, druhý kradl, třetí visel. — Osmé přikázání boží poroučí zvláště, abychom byli **upřímní**. Upřímný nezapírá, přizná se a mluví vždy pravdu.

Zpytování svědomí: Nadával jsem někomu? — Lhal jsem?

Čl. 32. Advent — Pán přijde.

V zemi zaslíbené posílal Bůh k národu israelskému proroky. Napomínali k polepšení a předpovídali o slíbeném Vykupiteli.

Prorok *Micheaš* předpověděl, že Kristus Pán se narodí v Betlemě: „Aj, ty Betleme, maličký mezi knížecími městy judskými, z tebe vyjde panovník věčný.“ — Prorok *Isaiaš* zvěstoval: „Ejhle, panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emmanuel“, to jest: Bůh s námi. „Bůh sám přijde a spasí vás. Tehdy otevrou se oči slepých i uši hluchých. Tehda vyskočí chromý jako jelen a rozváže se jazyk němých.“ Dále viděl budoucího Vykupitele, že „jako beránek veden bude k zabití a neotevře úst svých.“ — *Král David* předpověděl o Spasiteli, že mu probodnou ruce i nohy, že však nezůstane v hrobě“ a že „všichni národové jemu sloužiti budou.“

Předpovědi proroků jsou zapsány v *Písmě svatém*. Doba před Vykupitelem se jmenuje „*starý zákon*“. Věřící starého zákona toužili po Vykupiteli a modlívali se o něho: „Rosu dejte nebesa a oblakové deštěte Spravedlivého. Otevři se země a vydej nám Spasitele!“ Dobu před Vykupitelem si připomínáme v *adventě*.

38. Jak se nazývá slíbený Vykupitel?

Slíbený Vykupitel se nazývá Ježíš Kristus.

1. „**Vítej, dobo radostná!**“ Advent je čas přípravy na příchod Pána Ježíše. *Toužebně čekali* na něho ve starém zákoně věřící, zvláště duše v předpekli, proroci, betlemští pastýři, mudrci, Simeon, sv. Josef. Nejtoužebněji Panna Maria. — Na počest Panny Marie slouží se v adventě skoro ráno mše svatá. Jmenuje se „*roráty*“, protože tím slovem začíná. Rorate = rosu dejte. — „Ejhle, Hospodin přijde.“ „Jehož lidstvu zvěstovali dávní prorokové, o nějž vroucně k Bohu lkali světa národové: přijde, přijde Vykupitel, zbožně zaplesejme, přijde světa obnovitel, chválu Bohu vzdejme!“

2. **Adventní sněženky.** Venku je zima, nic neroste, na oknech kreslí květy mráz. V srdci působením Ducha svatého pučí kvítko **milosrdenství**. Biskup SVATÝ MIKULÁŠ byl velmi dobročinný. Jeho jménem dosud „se nakládá“ hodným dětem. Byl u nás přítel náš svatý biskup Mikuláš. Vděčný děkuje, milosrdný dává. *Komu já?* — Kvítko **pokání**. „Pán se blíží,“ od Jordanu zní k nám snažné volání: „připravujte cesty Pánu, čiňte, čiňte pokání.“ Věřící jdou ke SVATÉ ZPOVĚDI. *Co si uložím za pokání?* — Kvítko **touhy** po Vykupiteli. Chodívá se na RORÁTY. Simeon: »Zaradoval jsem se, když mi řečeno bylo: Půjdeme do domu božih.« Staví se BETLEM čili jesličky. Srdce otvírá se Pánu při svatém PŘIJÍMÁNÍ. Do srdce milosrdného, kajícího, roztouženého zavítá štědrý Pán.

„PŘIJDÍŽ KE MNĚ, BOŽÍ SYNU,
TEBE-LI MÁM, NEZAHYNU.“

3. **Svátek neposkvrněného početí Panny Marie** jest 8. prosince. V ten den si připomínáme, že Panna Maria *přišla na svět bez hříchu dědičného*, protože byla vyvolena za matku Ježíše Krista. — „Dechem božím dotknuta zem se otevřela, přerozkošná květina z ní nám vypučela; spanilá ta lilie vzrostla z rodu Jesse, na svém kmeni poupátko divné krásy nese.“ Jesse byl otec krále Davida. Z rodu krále Davida pocházela Panna Maria. — *Kdy mluvil Bůh ponejprv o Panně Marii?* „Královno bez hříchu prvotního počatá, oroduj za nás!“

NOVÝ ZÁKON.

Čl. 33. Anděl Gabriel zvěstoval narození Janovo.

Za dnů Herodesa krále žil v horách Judských kněz jménem Zachariaš. Manželka jeho jmenovala se Alžběta. Oba žili bohabojně. Byli už staří a neměli dětí.

Stalo se pak, že Zachariaš konal v Jerusalemě službu kněžskou. Vešel tedy do chrámu, aby zapálil v oběť kadidlo. I ukázal se mu anděl Páně po pravé straně oltáře. Zachariaš se ulekl. Ale anděl mu pravil: „Neboj se, Zachariaši! Tvoje modlitba je vyslyšena. Alžběta, manželka tvá, bude mít syna a dáš mu jméno Jan. Ten bude veliký před Hospodinem. *A půjde před ním, aby připravil Pánu lid hotový.*“

I řekl Zachariaš k andělovi: „Po čem to poznám?“ Anděl odpověděl: „Já jsem Gabriel, který stojím před Bohem; Bůh mne poslal, abych ti zvěstoval ty věci. Že jsi neuvěřil, budeš němý až do dne, kdy se to stane.“ Potom zmizel.

Čl. 34. Jednorozený Syn boží stal se člověkem.

Za onoho času* poslal Bůh anděla Gabriele do Nazareta k Panně Marii. Byla zasnoubena muži a ten

---

* Bylo to asi šest měsíců potom, co týž anděl zvěstoval narození Janovo.

se jmenoval Josef. Anděl k ní vešel a pozdravil: „Zdrávas (Maria), milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.“

Když to Maria slyšela, ulekla se. Ale anděl jí zvěstoval: „*Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Aj, budeš mít syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a slouiti bude synem Nejvyššího.*“

I tázala se Maria: „Kterak se to stane?“ Anděl odpověděl: „Duch svatý sestoupí v tebe. A ejhle, Alžběta, příbuzná tvoje, i ona bude mít syna ve stáří svém. Neboť u Boha nic není nemožného.“ I řekla Maria k andělovi: „*Aj, dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.*“ I odešel anděl.

39. Kdo jest Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus jest jednorozený Syn Boha Otce, jest Bůh a spolu člověk.

40. K čemu se stal Syn boží člověkem?

Syn boží se stal člověkem, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil a spasil.

41. Proč říkáme „Pán Ježíš nás vykoupil“?

Říkáme „Pán Ježíš nás vykoupil,“ protože nás vysvobodil od hříchu.

42. Proč říkáme „Pán Ježíš nás spasil“?

Říkáme „Pán Ježíš nás spasil,“ protože nám zasloužil nebe.

1. »A SLOVO tělem učiněno jest.« Jednorozený Syn boží se jmenuje v Písmě svatém také „SLOVO“. Stal se člověkem a *začal přebývat* mezi námi při zvěstování andělském. Přebýval mezi námi v podobě lidské *tři a třicet let*. Dosud pře-

bývá mezi námi *ve svátosti oltářní*. Tak nás miloval: s nebe na zem sstoupil, se obětoval, aby nás vykoupil.

CO JÁ MU ZA TO DÁM?

Věřím . i v Jezu Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho. — *Velebim*: Pochválen buď Ježíš Kristus na věky. Amen. — *Slibuji*: Ježíši, tobě žiji. Ježíši, tobě umírám. Ježíši, tvůj jsem živý i mrtvý. Amen.

2. Trojí svatostánek. Svatostánkem je *na oltáři domeček*, v němžto bydlí Pán Ježíš, přítomný ve svátosti oltářní. — Živým svatostánkem je *srdce po svatém přijímání*. Pán Ježíš v něm sídlí na chvíli jako host. — Nejsvětějším stánkem byla *Panna Maria*, když se stala matkou Ježíše Krista. To si připomínáme ve svátek zvěstování Panny Marie 25. března. — „**Jenž se počal z Ducha svatého.**“ Duch svatý způsobil, že Syn boží stal se člověkem. „*Kterého jsi, Panno, z Ducha svatého počala.*“ — „O Maria, rajska růže čistá, anděl Páně tebe pozdravil: Panno, z Ducha počneš Jezu Krista, aby s lidstva těžké viny smyl.“ „Ponižil se, sstoupil s nebe, ziskat přišel, duše hříšná, tebe.“ „*Poděkujmež Kristu Pánu!*“

ČÍM PODĚKUJEME?

3. „Zvoní ,Anděl Páně‘, modlete se!“ *Sv. Klement Dvořák* (Hofbauer) modlival se denně „Anděl Páně“ ráno, v poledne a večer. Roku 1820 umíral ve Vídni. U smrtelného lože stáli přátelé jeho. V tom bila dvanáctá hodina polední a vídeňské zvony se rozezněly. Přítomní přeslechli zvonění, až umírající je upozornil slovy: „Zvoní ,Anděl Páně‘, modlete se!“ Všichni poklekli a modlili se. Zatím co se modlili, svatý Klement skonal. „Anděl Páně“ bylo jeho poslední modlitbou. Marianský zvon mu zvonil umíráčkem. — Někdo zpívá ústy „*Tisíckrát pozdravujeme tebe*“ a když má pozdraviti Pannu Marii při „Anděl Páně“, mlčí srdce jeho. **SLYŠ, JAK SRDCE ZVONU ZNÍ, — CO DĚLÁ TVOJE SRDCE?**

Čl. 35. Maria navštívila Alžbětu.

Po zvěstování andělském spěchala Maria na hory navštívit Alžbětu. Když vešla do domu, pozdravila ji. Jak Alžběta uslyšela pozdravení, byla naplněna Duchem svatým a přivítala Marii: „*Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého. Odkud se mi to stalo, že matka Pána mého přišla ke mně?*“

I řekla Maria: „Velebí duše má Hospodina, neboť veliké věci učinil mi Ten, jenžto je mocný.“ U Alžběty zůstala asi tři měsíce. Potom se vrátila do Nazareta.

Alžbětě narodil se syn. Její příbuzní se radovali s ní. I tázali se otce, jak by chtěl dítě jmenovati. On napsal na tabulku: „Jan jesti jméno jeho.“ A hned se mu rozvázal jazyk a velebil Boha. Když chlapec dorostl, odešel na poušť. Tam byl až do času, kdy měl vystoupiti v krajině jordanské.

1. Děti marianské. První pozdravil Pannu Marii anděl Gabriel. Po něm sv. Alžběta. Později uctíval Marii jako matku Ježíš Kristus. K němu se druží nepřehledný zástup věřících. V přední řadě maličtí. — Sv. *František Saleský* byl syn hraběcí. Od své matky naučil se pozdravovati Pannu Marii. V otcovském zámku vystavěl si oltářiček před obrazem Rodičky boží. Modlíval se tam denně nahlas všechno, co uměl. — Spisovatel *Jindřich Suso* zdědil lásku k Panně Marii po své matce. Na jaře, když rozkvetly první květiny, chodíval na louku, natrhal nejpěknějších kvítků, uvil věnec a věncem ozdobil obraz Panny Marie. Potom si klekl a říkal. „Nejsvětější Panno, přijmi tyhle květy od svého služebníčka.“

2. Růžový věnec. „Zdravas“ ze zbožného srdce jest Panně Marii jako vonná *růže*. Věnec uvitý z takových růží se jmenuje „*růženec*“. „Otče náš“, deset „Zdravas“ a na konci „Sláva Otci . . .“ je růžencový *desátek*. V každém desátku si připomínáme svatý děj ze života Páně. Na příklad: „ . . . požehnaný plod života tvého Ježíš, se kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila.“ — „Tebe ctíme s andělem u pozdravu veselém.“

NEJSVĚTĚJŠÍ PANNO, PŘIJMI TYHLE RŮŽE
OD SVÉHO SLUŽEBNÍČKA.

3. Kde roste zdvořilost. Původně vyrostla na dvořech královských. Dosud roste v srdci věřícím. Víra si váží svatých slov, kříže a posvátných obrazů, chová se uctivě v kostele, klaní se Kristu přítomnému v nejsvětější svátosti oltářní. Jaký k Bohu, taký k lidem. — Roste v srdci laskavém. „Přívětivá“ Panna Maria spěchala blahopřát Alžbětě a pomáhat jí. Křesfanská láska umí ochotně posloužiti, srdečně blahopřáti, vlídně promluvit. Pěkné slovo železná vrata otvírá. »Radujte

3. Řím. 12, 15. — Efes. 5, 20. — Řím. 12, 10.

se s radujícími, plačte s plačícími.« — Roste v srdci pokorném. Proto Panna Maria „dívka Páně“, když vešla do domu, pozdravila. O sobě mluvila skromně: „Hle, otec tvůj a já.“ Pán Ježíš „pokorný srdcem“ prosil Petra, aby s lodičkou podrazil od břehu, „díky činil“ před jídlem. Skromný pozdravuje doma, venku, ve škole; uctivě vítá hostě; prosí, potřebuje-li něco; děkuje za dar nebo za posloužení. Sv. Pavel psal věřícím: »Díky činite vždycky za všechno.« »Uctivostí se vespolek předcházejte.«

PŘEDCHÁZÍM JÁ?

Čl. 36. Ježíš Kristus se narodil v Betlemě ve chlévě.

V oněch dnech vyšlo poručení od císaře Augusta, by všichni jeho poddaní se dali zapsat. I šel každý k zápisu do města svého. Maria a Josef byli z rodu krále Davida. Proto šli k zápisu do města Davidova Betlema. Ale neměli tam místa v hospodě. Šli tedy za město do chléva. Tam se narodil Ježíš Kristus. Maria jej ovinula plenkami a položila do jeslí.

V krajině betlemské byli pastýři. Hlíдали v noci stádo své. A ejhle, anděl Páně stanul před nimi a jasnost boží byla kolem nich. I báli se velmi. Ale anděl jim řekl: *„Nebojte se, neboť aj, zvěstuji vám radost velikou. Narodil se vám dnes Spasitel Kristus Pán v městě Davidově. A toto vám bude znamením: naleznete nemluvně plenkami ovinuté a položené v jeslích.“* A hned bylo s andělem mnoho duchů nebeských. Zpívali: *„Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“*

Když andělé odešli do nebe, řekli pastýři: „Pojďme do Betlema se podívat, co nám Pán zvěstoval.“ I šli spěšně. A našli Marii a Josefa i nemluvně položené v jeslích. Potom se vrátili a děkovali Bohu za všechno, co slyšeli a viděli.

A když se naplnilo dní osm, aby obřezáno bylo dítě, dali mu jméno Ježíš.

43. Co znamená jméno „Ježíš?“

Jméno „Ježíš“ znamená: Vykupitel anebo Spasitel.

1. „**Štědrý den**“ se jmenuje den před vánoci. Máme si vzpomenuti, jak **Otec nebeský** byl štědrý k nám. Dal nám svého Syna jediného, aby za nás trpěl a zemřel. * »Tak Bůh miloval svět, že dal Syna svého jednorozeného, aby žádný nezahynul, kdo v něho věří, ale měl život věčný.« — Bůh je štědrý, **nebuď lakomý!** Naši předkové i ke zvířatům a ke stromům byli štědrí toho dne. Ba i studánka dostala „štědré večere“. Hoj ty štědrý večere, tajemný ty svátku, cože komu dobrého neseš na památku? — Na štědrý den je **přísný půst**. První rodiče v ráji přestoupili postní přikázání. **KDO JE ZACHOVÁ MÍSTO NICH?**

2. „**Narodil se z Marie Panny.**“ Proto se Maria nazývá „*matkou boží*“. „*Kterého jsi, Panno, v Betlemě porodila.*“ „Svatá Maria, matko boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší. Amen.“ Místo matka se říká *rodička*. „*Oroduj za nás, svatá boží Rodičko.*“ — **Narodil se 25. prosince.** Kolik let se čítá nyní od narození Páně? Narodil se *v noci*. Svatá noc — vánoc. Narodil se *ponižený*. Nikde nebylo místečka pro něho, leda ve chlévě. »*Ponižil sebe samého.*« Narodil se *maličký*, ale všemohoucí a vševědoucí, protože jest Bůh. — **Klaněli se mu první se svatým Josefem Panna Maria.** „Zpívala Synu Matička, chtěíc aby spal, byla ta píseň sladičká, Pán naslouchal.“ Nejmilější ukolebavkou je Pánu Ježíši **MODLITBA PŘED SVATOSTÁNKEM.**

3. „**Veníte adorémus** — pojdte, klaňme se Jemu!“ Služby boží vánoční začínají hned v noci. „**Jitřní.**“ »Zvěstuji vám radost velikou.« „Narodil se Kristus Pán, veselme se, z Růže Kvítek vykvet' nám, radujme se!“ „Radostnou novinu, křesťané milí, zvěstujem vesele v tu chvíli: že se narodil Spasitel, všeho světa Vykupitel, v Betlemě městě, jistě to vězte!“ „**POJĎTE, KLAŇME SE JEMU!**“ — **Oltář Betlemem.** Týž Kristus Pán, který se narodil, je dosud přítomen ve svatostánku. „S pastýři teď o závod spějme ku Betlemu, tam se pokloň lidský rod Kristu zrozenému!“ Betlemští pastýři „šli spěšně“; *pospicháš ty?* „**POJĎTE, KLAŇME SE JEMU!**“ — **Pastýři vi-**

děli Spasitele. Ukázala jim Ho Panna Maria. A když dokončili zemské putování, spatřili Pána Ježíše v nebi. Ukaž také nám Ježíše po tomto putování „o milostivá, o přívětivá, o přesladká Panno Maria.“ „**POJĎTE, KLANĚME SE JEMU!**“

Čl. 37. Do Betlema přijeli mudrci od východu.

(Zákoníci byli učitelé zákona božího čili Písma svatého. Myrha je vzácná libovonná pryskyřice. Myrhou se upravuje mrtvé tělo, aby v hrobě nezpráchnivělo.)

Když se Pán Ježíš narodil v Betlemě, ejhle, mudrci od východu přijeli do Jerusalema. Tázali se: „*Kde je ten novorozený král židovský? Viděli jsme hvězdu jeho na východě a přijeli jsme klanět se jemu.*“

Když to slyšel král Herodes, ulekl se. I povolal zákoníky a tázal se jich, kde se má Vykupitel naroditi. Oni řekli: „V Betlemě. Tak je zapsáno v Písmě svatém.“ I poslal Herodes mudrce do Betlema a řekl: „Až dítě naleznete, přijďte mi povědět. Já se mu také půjdu klanět.“

Mudrci vyslechli krále a odjeli. A ejhle, předcházela je hvězda, kterou dříve viděli na východě. Konečně stanula nad místem, kdež bylo dítě Ježíš. Mudrci vešli do domu a našli dítě s Marií, matkou jeho. I klaněli se jemu. Pak otevřeli poklady své a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. V noci dostali od Boha napomenutí, aby se nevraceli k Herodesovi. I vrátili se jinou cestou do krajiny své.

1. Slavnost svatých tří králů čili zjevení Páně je 6. ledna. *V předvečer světl se voda, kadidlo a křída. Svěcené vody se užívá k žehnání, svěceného kadidla při službách božích a svěcené křídy k nápisu tříkrálovému.*

K † M † B † 1918

Dnes sobě napíšem svaté tři krále,
 by u nás zůstali a vešli dále.
 První se napíše Kašpar král svatý,
 by místo zlata nám mír nesl zlatý.
 K němu král Melichar s kadidlem druhý,
 aby v nás denně měl Bůh věrné sluhy.
 S myrhou se Baltazar za oba stává,
 by nás Bůh zachoval při stálém zdraví.
 A mezi krále se kříže tři kreslí,
 bychom je celý rok oddaně nesli.
 Na konec číslice nového roku,
 by nám Bůh požehnal při každém kroku.

2. S mudrci do Betlema. „Králi od východu spějí ku Betlemu, pastýři se koří Spasiteli svému. Nuže, nemeškejme, i my s chvatem spějme poctit Pána svého, Krále nebeského. Kde ho nalezneme? V chrámě v jeho stánku.“ — Ve svato-stánku se ukládá nejsvětější *svátost oltářní*. Ve svátosti oltářní je přítomen Ježíš Kristus. Jemu na počest hoří *věčné světlo*. »Hvězda stanula nad místem, kdež bylo dítě Ježíš.«

VENITE ADOREMUS!

3. Co já přinesu? Mudrci obětovali vzácné dary. V srdci měli vzácnější. *Zlato* obětuje, kdo má Pána Ježíše srdečně rád. *Kadidlo* obětuje, kdo se k němu modlí. *Myrhu* obětuje, kdo k vůli němu trpí, něco si odepře a hříchů lituje. — „Nuže, spějme ku Betlemu s myslí přímou, dětinnou, nesme Bohu vtělenému v obět duši nevinou. Nechať k tobě srdce hoří, tobě Jezu ať se koří, po tobě ať touhou vře, dokud v tobě neumře.“

JAK MUDRCI V DAVNÝ ČAS
 KLANÍM SE TI, JEZU, ZAS.
 VZÁCNÝCH NEMÁM POKLADŮ,
 SRDCE DÁM TI V NÁHRADU:
 NADE VŠE TĚ MILUJI,
 MODLIVAT SE SLIBUJI,
 VROUCNĚ HŘÍCHŮ LITUJI.

Čl. 38. Pán Ježíš byl ve chrámě obětován.

Když bylo Pánu Ježíši čtyřicet dní, nesli jej rodiče do Jerusalema. Tam ve chrámě obětovali dítě Hospodinu a podali v obět dvě holoubátka.

Tehda žil v Jerusalemě stařeček Simeon. Byl bohabojný a čekal toužebně na Vykupitele. Duch svatý mu slíbil, že neumře dříve, dokud neuvidí Krista Pána. Vnuknutím Ducha svatého přišel do chrámu a poznal slíbeného Vykupitele. Vzal dítě Ježíše do náručí, děkoval Bohu a řekl: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji. Neboť viděly oči mé Spasitele, *světlo k osvětlení národů.*“

Byla tam též prorokyně vdova Anna. Sloužila Bohu postem a modlitbou ve dne v noci. I ta přišla v onu hodinu do chrámu a velebila Hospodina. Potom vyprávěla o Vykupiteli všem, kteří ho čekali.

1. Trojí světlo. Simeon věřil, že přijde Vykupitel předpověděný od proroků; — doufal, co mu slíbil Duch svatý, že uvidí před smrtí Vykupitele; — miloval Krista Ježíše, možná, že radostí až plakal, když jej choval v náručí. Simeonovi svítilo v srdci *světlo víry, naděje a lásky*. Po smrti dostala se duše jeho do předpekli. Nyní je v nebi. Tam jí svítí *světlo věčné*.

2. Svátek hromnic je 2. února. Vzpomínáme si toho dne, že Pán Ježíš byl ve chrámě obětován. „*Kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala.*“ — Simeon řekl o Vykupiteli, že je světlo k osvětlení národů. Na památku toho **se světi voskové svíce „hromnice“**. Svěcené hromnice se rozžihají, když je bouře, když někdo umírá a když leží v rakvi. — Rozžatá hromnice **představuje Pána Ježíše**. K němu do světla věčného se dostane, komu v srdci hoří světlo víry, naděje a lásky. (*Tři božské ctnosti.*)

JEŽÍŠI, V TEBE VĚŘÍM.

JEŽÍŠI, V TEBE DOUFÁM.

JEŽÍŠI, TEBE NADE VŠECKO MILUJI. AMEN.

3. Malí mučedníci. Roku 1859 stálo před soudem v Japonsku pět malých chlapců. Byli to křesťanští sirotci. Pohanský soudce se tázal: „Ku kterému náboženství patříte?“ Nejstarší chlapec odpověděl: „*Věříme v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země a v Jezu Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho.*“ Soudce řekl: „Císař je vaším pánem.“ Chlapec odvětil: „Ano, ale Kristus je větší pán. Jemu náležíme za živa i po smrti.“ — Soudce kázal: „Odřekněte se Krista.“

Chlapci pravili: „Nikoli! Zůstaneme mu věrni. To jsme slíbili na křtu svatém.“ Soudce jim sliboval velikou odměnu, potom hrozil, že dá je usmrtit. Leč chlapce to nezaleklo. Tleskli dlaněmi a zvolali vesele: „*Těšíme se na nebe. Tam je náš domov.*“ — Soudce poručil, aby dva chlapce hodili divokému slonu. Ten je rozdupal. Tři ostatní chlapce mučili a potom uškrtili. — Tak umřeli mladí hrdinové jako mučedníci. Věřili v Pána Ježíše, doufali v něho a *milovali jej* víc nežli pozemský život. V srdci jim hořelo *světlo víry, naděje a lásky*. V nebi jim září *světlo věčné*.

Čl. 39. Pán Ježíš se zachránil před Herodesem.

Anděl Páně ukázal se v noci Josefovi a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i matku jeho a uteč do Egypta. Neboť Herodes bude dítě hledati, aby je zahubil.“ Josef ihned vstal, vzal dítě i matku jeho v noci a odešel do Egypta.

Herodes viděl, že marně čeká na mudrce. I rozhněval se velice a dal zavraždit v Betlemě i v celé krajině dokola všechny chlapečky do dvou let. I bylo tam pláče a kvílení mnoho.

Když pak umřel Herodes, ukázal se anděl Páně v noci Josefovi a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i matku jeho a vrať se do země israelské.“ Josef vstal, vzal dítě i matku jeho a vrátil se do země israelské. Tam bydleli v Nazaretě.

1. „**Svatá neviňátka**“ se jmenují zavražděné děti betlemské. Duše jejich se dostaly *do předpekli*. Čekaly tam na Vykupitele. „Všechna svatá neviňátka, orodujte za nás!“ — Herodes se bál, že Kristus bude králem místo něho. Ale Pán nestál o království Herodesovo. Jestli *králem neskonale větším*. „Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův.“ — Před kostelem sv. Petra v Římě stojí kamenný pomník. Pochází ještě z doby pohanské. Křesťanský umělec vryl do něho nápis: „KRISTUS VITĚZÍ, KRISTUS PANUJE, KRISTUS KRALUJE.“

2. Drábi krále Herodesa zavraždili nevinátka tělesně, duše zůstaly nezkaženy. Herodes umřel, ale drábi jeho žijí a kazí nevinné duše. Takovým drábem je, kdo maličkým dává čísti špatné noviny, kdo vystavuje za oknem necudné obrazy, kdo děti pohoršuje zlým příkladem a kdo je úmyslně svádí ke hříchu. *Pohoršení* zapovídá Bůh pátým přikázáním. „Nezabiješ!“ Pán Ježíš pravil: »Kdo by pohoršil jedno z maličkých těchto, jež ve mne věří, lépe by jemu bylo, aby kámen mlýnský byl mu zavěšen na hrdlo a on ponořen byl do hlubiny mořské.« — „NEUVOD NÁS V POKUŠENÍ.“

3. Pomněnky ze svaté cesty. V Písmě svatém není zaznamenáno, kudy se vracela *Svatá rodina* z Egypta. Ale možná, že zastavili se v chlévě betlemském, pak u hrobu svatých nevinátek, potom v Jerusalemě u hrobu krále Herodesa, u hrobu Simeonova a konečně v chrámě. *Co si vzpomínali na těch místech?*

Čl. 40. Pán Ježíš ve chrámě nalezen.

Rodiče Páně chodívali každý rok do Jerusalema na slavnost velikonoční. S nimi putoval mládeneček Ježíš, když byl ve dvanácti letech. Po slavnosti zůstal v Jerusalemě, ale rodiče o tom nevěděli. Myslili, že je v zástupě. Tak ušli z Jerusalema den cesty. K večeru hledali ho mezi příbuznými.

Když ho nenašli, vrátili se do Jerusalema. Třetího dne našli Ježíše v chrámě, jak sedí mezi učiteli. Poslouchal jich, odpovídal jim a dával jim otázky. Všichni žasli nad rozumností jeho.

I řekla k němu matka jeho: „Synu, proč jsi nám tak učinil? Hle, otec tvůj a já s bolestí jsme hledali tebe.“ Ježíš odpověděl: „Co to, že jste mne hledali? Nevěděii jste, že musím býti tam, kde mne míti chce OTEC MŮJ?“ Potom se vrátil s nimi do Nazareta a byl jim poddán.

44. Kdo jest otcem Ježíše Krista?

Otcem Ježíše Krista jest Bůh Otec nebeský.

45. Kdo byl pěstounem Pána Ježíše?

Pěstounem Pána Ježíše byl svatý Josef.

46. V radostném růženci si připomínáme: Ježíš, kterého jsi, Panno, z Ducha svatého počala — se kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila — kterého jsi, Panno, v Betlemě porodila — kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala — kterého jsi, Panno, v chrámě nalezla.

1. **Pěstoun Páně** a ženich Panny Marie svatý Josef staral se, aby Pán Ježíš měl kde bydlet, aby měl co jísti, aby měl šaty, aby mu nikdo neublížil. Byl tesařem. — Vyobrazuje se s lilií v ruce. „Vyžádej nám, bychom život celý čistotou se tvojí mile stkvěli, přimlouvej se u Ježíše, by nás přijal do své říše, o svatý Josefe.“ — **Umíral šťastně.** Kristus a Panna Maria byli u něho v poslední hodině. Proto se k němu modlíme o šťastnou hodinku smrti. „Ježíši, Maria, Josefe! Vám daruji srdce své i duši svou. Ježíši, Maria, Josefe! Stůjte při mně v boji posledním. Ježíši, Maria, Josefe! Kéž duše má v pokojí s vámi odejde!“ — **»BLAHOSLAVENÍ MRTVÍ, KTERÍ UMÍRAJÍ V PÁNU.«**

2. **Co hlaholí zvony.** Zvířeti nic ani nevěrci. Věřícím mluví: „**Pojďte k Pánu!**“ On pospíchal do chrámu s radostí. Na poutní cestě do Jerusalema se zpívalo: »Zaradoval jsem se, když mi řečeno bylo: půjdeme do domu božího.« — „**Anděl Páně!**“ »Pozdravujte Marii.« Za každé srdečné pozdravení poděkuje milostivá, přívětivá, přesladká Panna Maria. — „**Umřel, umřel.**“ Dumně s chrámu duní, zní zvonu píseň pohřební. Vážně oznamují jeho hrana: poutníkova cesta dokonána. — „*Hleďte Pána, dokud nalezen býti může.*“ Nedbalým řekne kdysi Pán: „**PROČ JSTE MNE NEHLEDALI?**“

3. **Zpytování svědomí.** Mládeneček Ježíš zůstal ve chrámě; a někdo nechce do kostela a nemůže se dočkati konce služeb božích. — Pán Ježíš seděl mezi učiteli, ačkoli nepotřeboval se učit, protože je vševědoucí; a někdo je málovědoucí a přece nerad chodí do školy. — Pán Ježíš poslouchal

a odpovídal, až se všichni divili; a někdo neumí odpovídati, protože je nepozorný a neučí se. *Kdo je to? CO CHCEŠ, PANE, ABYCH UČINIL?*

Čl. 41. Pán Ježíš pokřtěn od sv. Jana.

V Nazaretě zůstal Pán Ježíš do třiceti let. V onen čas vystoupil Jan, syn Zachariašův, v krajině jordan-ské. Měl roucho ze srsti velbloudí a jídal kobylinky a med lesní. Vína a nápoje opojného nepil. Kázal: „*Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské!*“ Lidé přicházeli k Janovi, vyznávali své hříchy a dávali se od něho pokřtít.

Také Ježíš odešel z Nazareta k řece Jordanu, aby se dal pokřtít. Ale Jan mu bránil a řekl: „Já mám potřebí od tebe pokřtěn býti, a ty jdeš ke mně?“ Ježíš odpověděl: „Nechej jen, neboť sluší nám vyplniti vůli boží.“ I nechal ho Jan.

Když byl Ježíš pokřtěn, vyšel z vody a modlil se. A ejhle, otevřelo se nebe a Duch svatý sestoupil na něho v podobě holubičky. A s nebe zazněl hlas: „*Tento je Syn můj milý, v něm se mi zalíbilo.*“

1. Črty zeměpisné. Země židovská nám slove „*Svatá země*“, protože ji Pán Ježíš posvětil svým narozením, bydlením, veřejným působením, utrpením a oslavením. Hlavní město ve Svaté zemi jest *Jerusalem*. U města je hora *Olivetská* a návrší *Kalvarie*. Tři dny cesty na sever od Jerusalema leží *Nazaret*. Jižním směrem přijde se z Jerusalema za dvě hodiny do *Betlema*. Dále za Betlemem jsou hory *Judské*. Hlavní řeka ve Svaté zemi slove *Jordan*. Vlévá se do Mrtvého moře. V té krajině působil sv. Jan Křtitel.

2. Boží rodina. *Tři božské osoby* při pokřtění Páně: Bůh Otec promluvil s nebe, Bůh Syn se modlil, Duch svatý se vznášel v podobě holubičky. Kdo jest Ježíš Kristus? — Ještě *Kdosi* myslíval sobě: „Tento je syn můj milý, v něm se mi zalíbilo.“ Kdo to byl? „Ty jsi po Bohu ta nejprvnější.“ — Do

boží rodiny náleží, kdo je *v posvěcující milosti*. Na křtu svatém se stal dítkem božím, bratrem Pána Ježíše a chrámem Ducha svatého.

PATŘÍŠ DOSUD DO BOŽÍ RODINY?

3. »Ejhle, Beránek boží, jenž snímá hříchy světa,« — svědčil později sv. Jan o Pánu Ježíši. *Agnus Dei* — Beránek boží jest Ježíš Kristus, protože vzal na sebe hříchy všech lidí a vytrpěl za ně pokání. Obětoval se za nás na kříži způsobem krvavým. — **Nekrvavým způsobem se obětuje na oltáři ve mši svaté.** »Ejhle, boží Beránek, který hříchy světa snal, oltář zvolil za stánek, aby s námi přebýval.« »Otcj v obět klade se za náš hřích a vinu.« — »BERÁNKU BOŽÍ, JENŽ SNÍMÁŠ HRÍCHY SVĚTA, SMILUJ SE NAD NÁMI!«

Čl. 42. Pán Ježíš pokoušen od ďábla.

Od řeky Jordanu šel Pán Ježíš na poušť se modlit a postit. Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí. Potom cítil hlad. I přistoupil ďábel a řekl jemu: »Jsi-li Syn boží, řekni tomuto kameni, ať je chlebem.« Ale Ježíš odpověděl: »*Ne samým chlebem živ je člověk, ale každým slovem božím.*«

Potom zavedl ďábel Ježíše do Jerusalema. Tam ho postavil na vrch chrámu a řekl jemu: »Jsi-li Syn boží, spušť se dolů.« Ale Ježíš odpověděl: »Psáno jest: *nebudeš pokoušeti Pána Boha svého.*« (Pána Boha pokouší, kdo zbytečně se vydává v nebezpečství.)

Opět vyvedl ho ďábel na horu velmi vysokou. S hory ukázal mu všechna království světa. A řekl: »Toto všechno ti dám, budeš-li se mi klaněti.« I řekl mu Ježíš: »Odejdi, satane, neboť psáno jest: *jenom Pánu Bohu se budeš klaněti a jemu jedinému sloužiti.*« I odešel ďábel. A ejhle, andělé přistoupili a sloužili Pánu.

1. Doba svatopostní je památkou postu Páně. První den slove „*popoleční středa*“. Má jméno od popelce. Popelec se uděluje svěceným popelem. Při tom říká kněz: „*Pamatuj, člověče, že jsi prach a v prach se vrátíš.*“ — **Popelec připomíná**, že musíme umřít a že máme činit pokání. Tělu do hrobu přísluší, běda, kdo nedbal o duši. Pán Ježíš řekl: „*Nebudete-li činit pokání, zahynete.*“ — **Církev svatá káže**: „Alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati.“ — **TOTO PRAVÍ HOSPODIN: OBRAŤTE SE KE MNĚ CELÝM SRDCEM SVÝM.**«

2. Postní zrnka. Pán Ježíš čtyřicet dní na poušti nejedl nic. Žízeň měl, ale nešel se napít. S nikým nemluvil. A chladno snášel a málo spal a modlil se. Tak činil pokání za naše hříchy. Na památku mají dospělí věřící zachovávat *půst čtyřicetidenní*. — Malým věřícím stačí zrnka postní. *Jazyk* má půst, když ve školní hodinu zbytečně nemluví. *Žaludek*, když nedostane pít před určitou dobou a když se mu odepře mlá anebo jídlo mezi časem. *Oči*, když se nedívají oknem a v kostele hledí jen na oltář. *Tělo*, když ráno vstane na první zavolání, při modlitbě rovno klečí, vydrží sedět při učení a jde v pátek dobrovolně do kostela. *Bůh každé zrnko čítá a strážný anděl všechno zapisuje do knihy života.* — **CO JÁ SI ULOŽÍM V DOBĚ SVATOPOSTNÍ?**

3. Svatý poustevník bydlí dosud na oltáři *ve svatostánku*. Skoro celý den dlí tam opuštěn. Dlouhé hodiny ve dne v noci nikdo se mu tam neklaní, jen andělé slouží jemu. **NEMĚL BYS JÍTI SE MU POKLONIT?** — On ve svatostánku *modlí se za tebe*. Modli se s ním! Což nic nepotřebuješ od Něho? Kdo prosí, ten nosí. **PŘIJĎ A MODLI SE!** — Z pouště *rád by přišel do zahrady*. Zahradou je čisté srdce při svatém přijímání. **POZVI HO K SOBĚ:** Pane Ježíši, přijď do mého srdce. Těším se na Tebe.

„Dárce spásy, chlebe živý,
uslyš hlas můj úpěnlivý,
přijdiž ke mně, boží Synu,
tebe-li mám, nezahynu.“ **Duchovní přijímání.**

Čl. 43. Pán Ježíš kázal nebeské učení.

Pán Ježíš začal kázati nebeské učení, když mu bylo třicet let. Učival ve chrámě, ve školách, po do-

mech a venku. Někdy kázal lidem z lodičky. Jindy přišlo za ním mnoho lidu na poušť a Ježíš jim vyprávěl o království božím. Jindy opět posadil se na hoře a učil. Všude scházeli se zástupové, aby ho slyšeli. Nad učením jeho žasli, neboť nikdy nemluvil člověk, jako mluvíval Ježíš.

Tak učil veřejně tři léta. Ti, kteří uvěřili v něho, jmenovali se „věřící“. Z věřících přijímal učedníky a vyvolil si dvanáct apoštolů. První z nich byl Petr. Pánu nejmilejší byl apoštol Jan. Zlý apoštol byl Jidáš.

Učení Páně se jmenuje „slovo boží“. O slovu božím řekl Pán Ježíš: „Kdo z Boha jest, slovo boží slyší. Kdo ve mne věří, neumře na věky.“ O nevěřících řekl, že budou vyvrženi do temnosti, kde je pláč a skřípění zubů.

Vzácnější nad zlato. Slovo boží je zrnem. Kristus Pán je zasívá do srdce hlasem rodičů, učitelův a kněží církve svaté. „Blahoslaven, kdo vždy chová v dobrém srdci boží slova.“ Do tvrdého srdce padá to zrno bez užitku jako hrách na stěnu. Místo zrna dobrého zasívá nepřítel člověka do srdce *koukol hřichu*. — Slovo boží je *rosou*. Vlaží, občerstvuje a pomáhá, aby duše rostla, kvetla a »dobře voněla Pánu« zbožností, poslušností, pěkným chováním a jinými ctnostmi. Beze slova božího srdce křní, usychá a kazi se. Proto řekl Pán Ježíš: »Nechte maličké přijít ke mně a nebraňte jim.« — Slovo boží je *chlebem*, který živí na pouti do nebe. * »Ne samým chlebem živ je člověk, ale každým slovem božím.« Někdo zahazuje chléb slova božího a stane se pak synem marnotratným.

»MLUV PANE, NEBOŤ SLYŠÍ SLUŽEBNIK TVŮJ.«¹

Čl. 44. Pán Ježíš vykonal první zázrak.

Své učení potvrzoval Pán Ježíš tím, že konal zázraky. První zázrak vykonal v Káně Galilejské. Byla tam svatba. Na svatbě byla matka Ježíšova. Také

1. 2. Kor. 2, 15. — Mark. 10, 14. — Luk. 4, 4. — 1. Král. 3. 3.

Ježíš byl pozván a učedníci jeho. Když nestačilo vína, řekla matka Ježíšova k němu: „Nemají vína.“ Ježíš odpověděl: „Ještě nepřišla hodina má.“ I řekla Maria služebníkům: „Cokoli vám řekne, učiňte.“

Stálo tam šest kamenných věder. Ježíš řekl služebníkům: „Naplníte vědra vodou.“ I naplnili je až do vrchu. Potom řekl Ježíš: „Nyní nalijte a neste správci svatby.“ I nesli. (Co nesli, nebyla voda, nýbrž víno.)

Správce okusil vína a divil se, jak je dobré. Ale odkud je víno, nevěděl ani on ani ženich. Věděli to však služebníci, kteří čerpali vodu. (Ti vyprávěli, co se stalo.) Tak vykonal Ježíš první zázrak a zjevil tím slávu svou. I uvěřili učedníci v něho.

1. Trojí zázrak. V Káně Galilejské *při svatební hostině* proměnil Pán Ježíš vodu ve víno. Za tři léta potom *při poslední večeři* proměnil chléb a víno ve své tělo a ve svou krev. Na rozkaz a z moci Páně proměňuje kněz *při mši svaté* chléb a víno v tělo a krev Krista Ježíše.

„OTEVŘELA SE JIŽ NEBES BRÁNA,
SLOVO ZÁZRAČNÉ KNĚZ VYSLOVIL;
VÍTEJ DUŠE, VÍTEJ KRISTA PÁNA,
JENŽ SE V ZPŮSOB CHLEBA, VÍNA SKRYL.

2. Orodovnice naše. Pán Ježíš vykonal první zázrak, protože se přimluvila Panna Maria. *Nyní se přimlouvá v nebi.* — „Obrať k nám své oči vlídné, vznešená pomocnice, přimlouvej se za nás bídné, mocná orodovnice!“ „Svatá Maria, matko boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší.“ „Se Synem svým rač nás smířiti, Synu svému rač nás poroučeti, k Synu svému rač nás přivést!“ „PŘÍČINO NAŠÍ RADO-
STI, ORODUJ ZA NÁS!“

3. Almužna radosti. Pán Ježíš *»všechno dobře činil«* všude rozdával štěstí a radost. Učedník jeho činí podobně. *Sv. František Saleský* hned jako chlapeček viděl-li žebráka, dal mu ze své pokladničky peníz nebo s dovolením rodičů kousek oběda nebo vyprosil pro něho jiný dar. Obdařený měl

radost. — *I nejchudobnější* je dosti bohat, aby mohl učiniti radost někomu. Almužnou radosti jest, posloužiti zadarmo, pomodliti se za dušičky, zdvořile pozdraviti, vlídně promluvití, přívětivě se usmáti. Co se mraků po nebesku žitím napřehání, všechny jako slunko plaší jedno pousmání. — „Přátelé, ztratil jsem den,“ říkával *císař Titus*, když nemohl nikomu způsobiti radost.

KOMU JA DNES DÁM ALMUŽNU RADOSTI?

Čl. 45. Pán Ježíš uzdravil služebníka setníkova.

Pán Ježíš přišel do Kafarnaum. I přistoupil k němu setník a řekl: „Pane, doma leží služebník můj a zle se trápí.“ Ježíš mu řekl: „Já půjdu a uzdravím ho.“ Setník odpověděl: „*Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdraven bude služebník můj.*“ I podivil se Ježíš a řekl zástupu: „Ani v Israeli nenalezl jsem víry tak veliké.“ Potom řekl setníkovi: „Jdi, a jak jsi uvěřil, staň se tobě.“ A uzdraven byl služebník v tuže hodinu.

1. Poslední pomazání. Pán Ježíš uzdravoval nemocné pouhým slovem. Pro nemocné ustanovil i svátost: poslední pomazání. — *Kněz maže nemocného svatým olejem a modlí se:* „Skrze toto svaté pomazání a předobrotivé milosrdeství své odpustiž tobě Bůh, cokoli jsi provinil zrakem, sluchem, čichem, chutí a mluvením, hmatem a chůzí.“ — Poslední pomazání posiluje nemocného, aby trpělivě snášel bolesti, přemáhal pokušení a nebál se umřítí. Někdy se nemocný posledním pomazáním i uzdraví. Lékař léčí, Bůh uzdravuje. — „OD NÁHLÉ A NENADÁLÉ SMRTI, VYSVOBOĎ NÁS, PANE!“

2. Kněz jde „s Pánem Bohem“ k nemocnému: nese *svátost oltářní*. Ve svátosti oltářní je přítomen Ježíš Kristus Syn boží. Proto se svátost oltářní jmenuje „*Boží tělo*“. — Božímu tělu náleží nejvyšší úcta, totiž klaněti se. »Pán můj a Bůh můj!« Klaním se ti vroucně, skrytý Bože náš, jenž tu ve svátosti sebe ukrýváš. *Co učiníš, potkáš-li kněze „s Pánem Bohem?“*

„V POSLEDNI KDYŽ VEJDU BOJ,
S DUŠÍ MOU SE, JEZU, SPOJ;
SAMA SEBE, ŽIVÝ CHLEBE,
V POTRAVU MI STROJ!“

3. **„Proto jsem se smrti nebál.“** Byl jeden rytíř. Každodenně *se modlival* ráno a večer. Nejraději před křížem. V *neděli* býval pravidelně na službách božích. *Povinnosti* svého stavu konával, i když někdy mu byly těžké. Nebyl bez chyb, ale denně hříchů litoval a čas od času *se zpovídal*. „Je to kříž, řekl kdysi o svaté zpovědi, ale musí to být.“ Rád chodil *ke stolu Páně*, zvláště než táhl do boje. Když byl zaopatřen, plakali v dědině poddaní, jmenovitě *chudobní* a u lože jeho rodina. Umírající políbil naposledy kříž a řekl: „V Krista ukřižovaného jsem věřil, jemu jak moha sloužil, v něho doufám, že se v nebi shledáme.“ Tak usnul v Pánu. Pochovali jej v kostele. Na kamenné desce náhrobní dali vytesati jeho podobu, jak klečí před křížem s rukama složenýma. Pod tím je napsáno: „PROTO JSEM SE SMRTI NEBÁL.“

Čl. 46. Pán Ježíš vzkřísil mládence naimského.

Pán Ježíš šel do města Naimu. S ním šli učedníci jeho a mnoho lidu. Když přicházel k bráně města, ejhle, vynášeli mrtvého. Byl to jediný syn matky své a ta byla vdova. Šla za marami a plakala a mnoho lidí z města šlo s ní.

Když Pán viděl matku, bylo mu jí líto. I řekl jí: „Neplač!“ Potom přistoupil a dotekl se mar. Nosiči stanuli. I řekl Ježíš: „Mládenče, tobě pravím, vstaň!“ I posadil se mrtvý a počal mluvit. Ježíš dal jej matce jeho.

Všichni, kteří to viděli, zhrozili se. Velebili Boha a pravili: „Prorok veliký povstal mezi námi a Bůh navštívil lid svůj.“

1. **Co mluví mrtvý.** — „Co já jsem, ty budeš.“ O smrti víme, že všichni musíme umřít. Kdy umřeme, nevíme.

„Pamatuj, člověče, že prach jsi a v prach se vrátíš!“ Tělu do hrobu přísluší, běda, kdo nedbal o duši. *Duše odchází hned po smrti před boží soud.* — „Nevezmeš s sebou před boží soud ani svých šatův ani peněz ani svého umění.“ Sultan *Saladin* byl panovník velice mocný, slavný a bohatý. Když umíral, poručil služebníkov: „Nos po městě mou pohřební košili a volej: „Tolik zbylo *Saladinovi*, když umíral.“ Když umřel, nezbylo duši ani to. — „**K soudu poneseš své dobré skutky a hříchy své.**“ Z toho budeme souzeni. *Po soudě božím přichází duše buď do očiště nebo do pekla nebo do nebe.* — Které asi dobré skutky s sebou nesl *mládenec naimský* před boží soud? **KTERÝ HRÍCH TĚ BUDE PO SMRTI NEJVÍCE TÍŽIT?**

2. „**Uvidíme se opět.**“ Nedlouho před smrtí psal sv. *Alois* matce své, paní markraběnce z *Gonzagy*. V dopise stojí: „Přibýlo mi horečky a doufám proto, že dostanu se brzy k Pánu Bohu. Nebylo by dobře, kdybyste Svého syna oplakávali jako mrtvého, kdyžtě on věčně bude žiti v nebi. Rozloučení naše nepotrvá dlouho. Brzy uvidíme se opět a potom už nepůjdeme od sebe. Prosím o Vaše mateřské požehnání. Váš v Kristu Ježíši poslušný syn *Alois Gonzaga*. V Římě, 10. června 1591.“

3. **Z nadpisů hrobních.** „Buď vůle Tvá!“ — „Nechte maličké přijít ke Mně!“ — „Dřímá v božím náručí.“ — „Neumřela dívka, ale spí.“ — „*Antonie*, drahá duše, Bůh tě občerství!“ — „Odpočívej v pokoji a světlo věčné ať svítí tobě!“ — „Jsou za hrobem cesty, kde se shledáme.“ — „Věřím v těla vzkříšení.“ — „Kdo žije Pánu, neumírá, kdo zemřel Pánu, žije na věky.“ — „Kéž tu po nás tolik zbude, jako z těch, jichž tělo dříme, až tu svoje dokonáme, dobojujem, dotrpíme.“ — „Věrní až k smrti.“ (Nad společným hrobem padlých vojáků.) — „**A LÁSKA ZŮSTALA, TA SMRTI NEZNÁ.**“

Čl. 47. Pán Ježíš utišil bouři na moři.

Jednoho dne šel Pán Ježíš k jezeru *Genezaret-skému*. I sešlo se tam k němu mnoho lidu. Ježíš vstoupil na lodičku, posadil se a učil. Lid pak stál na břehu a poslouchal.

K večeru řekl Ježíš učedníkům: „Přeplavme se přes moře.“ I odrazili. A jiné lodi provázely ho. Když pak jeli po moři, usnul. A ejhle, bouře veliká povstala

na moři, takže lodička se přikrývala vlnami. On však spal v zadu lodi na podušce.

I vzbudili jej učedníci a prosili: „*Pane, zachovej nás, hyneme.*“ Ježíš jim pravil: „Co se bojíte, malověrní!“ Potom vstal a poručil větru i moři: „Ticho, upokoj se!“ I nastalo ticho veliké. Lidé pak se divili a řekli: „Kdo jest tento, že i větrové a moře ho poslouchají?“

1. „Kdo jest tento?“ Pán Ježíš unaven spal na lodičce jako člověk, bouři utišil pouhým slovem jakožto Bůh. Bohem jest od věčnosti, člověkem od zvěstování andělského. *Jediný Syn Boha Otce, jediný syn člověka, Panny Marie. Jednorozený Syn boží stal se člověkem, aby nás povýšil na syny boží. Ježíš Kristus jest jednorozený Syn Boha Otce, jest Bůh a spolu člověk.*

2. Pán nespí. V osadě všechno dříme. Je tmavá noc. Jenom v kostele kmitá světlo. Ve svatostánku sídlí Ježíš Kristus. *»Nespí ani nedřímá.«* Modlí se za nás, protože nás miluje. — Před vraty nádherného zámku leží na zemi žebrák. Nikdo si ho nevšimá. Nikdo ho neslyší. Zdá se, že ho nikdo nevidí. Ale s nebe se dívá KDOSI jakoby pravil: „Trp jenom, trp, čiň pokání za živa, budeš po smrti v ráji.“ *Pán nespí.* — Venku je bouře. Vítr burácí. Z mračen se lije déšť. Po temné obloze křížují blesky. Co chvíle zahřmí a udeří. Před rozžatou hromnicí se modlí věřící: „Slyšíš, Pane? Zachovej nás, hyneme!“ A volání je slyšeti v nebi. *Pán nespí.*

3. „Pane, zachovej nás, hyneme!“ Věřící při bouři rozžihají *svěcenou hromnicí* a modlí se za boží ochranu. Pán Ježíš je vševědoucí, nejvyšší dobrotivý a všemohoucí. Ví o nás, chce nám pomoci a může pomoci. — Když *Krištof Kolumbus* se vracel z Ameriky, stala se na moři veliká bouře. Již již zdálo se, že zahynou všichni na lodi. Kolumbus rozžal hromnicí a všeci klekli a modlili se. A ejhle, bouře ustala a loď vyvázla bez pohromy. — *»I větrové a moře Ho poslouchají.«* Bůh dopustí, ale neopustí. **BŮH NEOPUSTÍ, KDO SE HO NESPUSTÍ.**

4. * »Pojďte ke mně!« — Když *Sv. Tomáš Akvinský* nocoval v jednom klášteře, povstala hrozná vichřice. Vichor

byl tak silný, že praskala střecha. Ba i klášterní zdi se třásly. Zdálo se, že budova spadne. Klášterní bratři polekaní spěchali do sklepa, aby se zachránili. Sv. Tomáš odebral se do kaple, přistoupil k oltáři, poklekl před svatostánek, položil naň hlavu a tak očekával konec bouře.

* »CO SE BOJITE, MALOVĚRNÍ!«
 »JÁ S VÁMI JSEM PO VŠECHNY DNY
 AŽ DO SKONÁNÍ SVĚTA.«

Čl. 48. Pán Ježíš nasytil pět tisíc mužů.

Pán Ježíš kázal na místě pustém. Mnoho lidí ho poslouchalo. Když byl večer, řekli apoštolové k němu: „Rozpusť zástupy, ať si jdou nakoupit pokrmů.“ Ježíš odpověděl: „Není potřebí, aby odcházeli. Dejte vy jim jísti. Kolik chlebů máte? Jděte se podívat.“ A apoštolové šli mezi lid. Když se vrátili, pravil Ondřej: „Je zde chlapec a má pět chlebů ječmenných a dvě ryby. Ale což je to mezi tak mnohé!“

I řekl Ježíš: „Přineste mi je a rozkažte lidu se posaditi.“ I posadili se na trávník. Bylo jich asi pět tisíc mužů kromě žen a dětí. I vzal Ježíš pět chlebův i dvě ryby, pohleděl k nebi a požehnal je. Potom lámal a podával učedníkům, učedníci pak lidem. Všichni dostali se najísti, kolik chtěli.

A když se nasytili, řekl Ježíš učedníkům: „*Seberte pozůstalé drobty, ať se nezkazí!*“ I posbírali drobty. Bylo jich dvanácte plných košů. Lidé viděli ten div a řekli: „Tento jest jistě prorok, kterýž má přijíti na svět.“

1. „**Chléb je dar boží**“ říkávala dětem babička. Nikdy netrpěla odrobinek z chleba na zemi. Co kde zůstal kousek ležeti, všechny drobečky se stolu i kůrky, co děti nedojedly, schovala babička do kapsy. Z toho pak házela kuřatům na dvoře nebo sypala ptáčkům na okno. Ti se tam sletovali a po-

chutnávali si na drobtech. Šla-li babička někdy podle vody, hodila zbytky chleba rybám. Anebo je rozdrobila mravencům, když s dětmi šla lesem. —

»SEBERTE POZŮSTALÉ DROBTY, AŤ SE NEZKAZÍ.«

2. Trojí chléb. Jedním je **chléb vezdejší**: pokrm, nápoj, čerstvý vzduch, teplo, světlo. „*Chléb náš vezdejší dej nám dnes.*“ Před jídlem se modlíme. Po jídle děkujeme nebeskému Dárci modlitbou, hostiteli pak slovem: „Pán Bůh zaplatí!“ — Vzácným chlebem je **slovo boží**. * »Ne samým chlebem živ je člověk, ale každým slovem božím.« Ten chléb rozdává se v domě otcovském, ve škole, z knihy náboženské a v kostele. * »*Blahoslavení, kteří slovo boží slyší a zachovávají je.*« „Pán Bůh zaplať za slovo boží!“ říká lid po kázání. — Nejvzácnějším chlebem je **svátost oltářní**. O svátosti oltářní řekl Pán druhého dne po zázračném nasycení: »Pečujte ne o pokrm hynoucí, ale o ten, který zůstává k životu věčnému. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. *Tím chlebem je tělo mé, které vydám za život světa.*«

3. Veliký rozdíl. Na poušti Pán Ježíš chléb *rozmnobil*, při poslední večeři *proměnil* chléb ve své tělo. — Z chleba na poušti směl jísti *každý*, svátost oltářní smí přijímati pouze, kdo je *v posvěcující milosti*. — Chléb zázračně rozmnožený *živil tělo* na pouti do Jerusalema, svátost oltářní *živil duši* na pouti do nebe.

„O SPÁSYPLNÁ HOSTIE,
CHLEBE TY K NEBES VÝŠINÁM,
NÁS BOJE TÍŽÍ HROZIVÉ,
DEJ SILU, PŘINES POMOC NÁM.“

Čl. 49. Pán Ježíš odpouštěl hříchy.

Pán Ježíš všude dobře činil. Všechny zval k sobě a řekl: „*Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím a naleznete pokoj pro duše své.*“ K hříšníkům byl nejvyšš milosrdný.

Vznešený muž jménem Šimon prosil Ježíše, aby s ním pojedl. I vešel Pán do domu Šimonova a po-

sadil se za stůl. V městě byla žena hříšnice. Ta zvěděla, že Ježíš je v domě u Šimona. Přišla tedy a poklekla u nohou Páně. Smáčela je slzami, utírala je vlasy svými, líbala nohy jeho a mazala je drahocennou mastí.

Když to viděl Šimon, pravil sám u sebe: „Kdyby tento byl prorok, věděl by, že ta žena je hříšnice.“ Ale Ježíš řekl jemu: „Vidíš tuto ženu? Ona slzami smočila nohy mé. Proto se jí odpouštějí hříchy mnohé.“ A k ženě řekl: „*Odpouštějí se tobě hříchy. Jdi v pokoji.*“ Ti pak, kteří tam spolu byli u stolu, pravili sami u sebe: „Kdo jest tento, že i hříchy odpouští?“

Lítost nejpotřebnější k odpuštění. Žena hříšnice věděla z kázání Páně, že Bůh je *nejvýš spravedlivý*. I myslila si: Já též mám hříchy na sobě, zasloužila jsem trestů božích. Proto ji srdečně mrzelo, že se hříchů dopustila. — Kromě toho věděla, že Bůh je *nejvýš dobrotivý*. I myslila si: Největšího dobrodince jsem urazila. Proto ji srdečně mrzelo a bolelo, že se hříchů dopustila. — Za čas potom klečela pod křížem na Kalvarii a viděla Pána Ježíše umírat. I myslila si: *Miloval mne a sebe samého vydal za mne.* A já jsem jej tolikrát urazila. Proto ji srdečně bolelo, že se dopustila hříchů. Odprosila tedy Pána Ježíše a umínila si, že se polepší. —

NAD TÍM SE BŮH SMILUJE, KDO HŘÍCHŮ SVÝCH LITUJE.

Čl. 50. Pán Ježíš byl velmi laskavý k dětem.

Jednoho dne přinesli k Pánu malé dítky, aby na ně vložil ruce a modlil se nad nimi. Učedníci nechtěli jich pustiti k němu. Ježíš rozmrzel se nad tím a řekl: „*Nechte maličké přijíti ke mně a nebraňte jim. Neboť takovým patří království nebeské.*“ Potom bral děti do náručí, vzkládal na ně ruce a žehnal jim.

1. Požehnání Páně. *Matka* žehná, když dítě jde poprvé ku svaté zpovědi a ke stolu Páně aneb odchází do ciziny.

„Požehnej tě Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Amen.“ — *Otec žehná dětem, totiž modlí se za ně, a přeje jim od Boha všeho nejlepšího. Blaze tomu, za koho se otec může modlití celým srdcem. Požehnání otcovo staví dětem domy. — Svatý otec z Říma vzkazuje požehnání umírajícímu, aby jeho duše nemusela trpěti v očištění: Papežské požehnání při „zaopatření“. — Pán Ježíš nám žehná ze svátosti oltářní.*

„Žehnej nyní, drahý Kriste, ze svého mi stanu,
dej ať ohněm lásky čisté k tobě stále planu;
poездеjší nebezpečné pouti
rač mne, Jezu nejmilejší,
k sobě přivinouti.“

2. Co se táže věčné světlo. „*Pán Ježíš je tu přítomen ve svatostánku. VĚŘÍŠ TO?*“ Věřím, Pane, že tu přebýváš ve svátosti oltářní, věřím, že jsi přítomen ve svaté Hostii, věřím, že jsi přítomen v kalichu, když se pozdvihuje. — „*Pán Ježíš tu přebývá ve dne v noci, poněvadž tě nevýslovně miluje. PŘICHÁZÍŠ K NĚMU RÁD?*“ Byl jsem někdy nedbalý, nepřišel jsem vlastní vinou. Ježíši, smiluj se nade mnou; Ježíši, slitu se nade mnou; Ježíši, odpusť mi hříchy mé. Amen. Půjdu k tobě, kdykoli mne zavoláš. — *Pán Ježíš tu sídlí ve Svátosti, aby se stal pokrmem tvoji duše ve svatém přijímání. TĚŠÍŠ SE NA NĚHO?* „Radujme se, k nám se běře ve způsobě chleba Pán, otevřeme srdcí dvěře, milý připravme mu stan. Zavítej k nám, vzácný Hosti, čekáme tě s toužebností.“ **Duchovní přijímání.**

3. Svátek duše je den svatého přijímání. Nebeský Host přichází do srdce. „Občerství tě krví svou a tělem, spojíš se dnes se svým Spasitelem.“ „To den, kterýž učinil Pán, plesejme a radujme se v něm!“ — Slavného císaře *Napoleona* se tázali kdysi jenerálové, kdy byl nejšťastnější. Mínili den, kdy se dal korunovati za císaře. Ale císař odvětil: „Nikoli, nýbrž tehda, kdy jsem byl ponejprv u stolu Páně. To jsem byl Bohu nejbliž a proto nejšťastnější.“

„VÍTEJ, HOSTI NEJVZÁCNĚJŠÍ,
MŮJ SLADKÝ JEŽÍŠÍ,
PŘÍTELI MŮJ NEJMILEJSÍ,
MÉ ZBOŽÍ NEJVYŠŠÍ.
VÍTEJ Z JASNÝCH NEBES BRAN
V SKROMNÝ SRDCE MÉHO STANI!“

Čl. 51. Pán Ježíš učil, jak se máme modlití.

Na veliké svátky býval Pán Ježíš v Jerusalemě. Odtud vycházel na horu Olivetskou se modlit. Prošel na hoře někdy celé noci v modlitbě. I stalo se opět, že se tam modlil. Když přestal, řekl mu jeden z učedníků jeho: „Pane, nauč se nás modlití.“ A on jim pravil: „Když se modlíte, říkejte:

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům. A neuvod' nás v pokušení. Ale zbav nás ode zlého. Amen.“

Potom napomínal učedníky své: „Proste a bude vám dáno. Hledejte a naleznete. Tlučte a bude vám otevřeno. Amen pravím vám, začkoli prositi budete Otce mého ve jménu mém, dá vám.“

47. Z čeho se skládá modlitba Páně?

Modlitba Páně se skládá z oslovení a sedmi proseb.

1. „**Otče náš,**“ oslovujeme Pána Boha, protože otcovsky o nás pečuje. Na křtu svatém nás přijal za své dítky a dědice věčné blaženosti. — První prosba zní: „**Posvěť se jméno tvé.**“ Jméno boží světíme zvláště modlitbou. Zneuctívati se nesmí: „Nevezmeš jména božího nadarmo!“ — Druhá prosba zní: „**Přijď království tvé.**“ Přejeme si: štěstí, zdraví, boží požehnání a po smrti království nebeské. *Co řekl Pán Ježíš o dětech? Jakým patří království nebeské?* — Třetí prosba zní: „**Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi.**“ Vůle boží je to, co Pán Bůh chce. Oznamil to na hoře Sinaji. Chce od nás, abychom ho poslouchali. Rádi poslouchají Boha vyvolení v nebi. *Kéž bych poslouchal také tak rád!*

2. „**Chléb náš vezdejší dej nám dnes,**“ zní čtvrtá prosba. Chlebem vezdejším je pokrm, nápoj, vzduch, teplo, světlo.

Chlebem duše je slovo boží. Chlebem nebeským je svátost oltářní. — Pátá prosba zní: „**Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.**“ Viny jsou hříchy. Naším vinníkem jest, kdo nám ublížil. * «Jestliže vy neodpustíte, neodpustí ani Otec váš nebeský hříchů vašich.» — Šestá prosba zní: „**A neuvod' nás v pokušení.**“ Ke hříchu nás pokouší zvláště ďábel. Komu Bůh pomáhá, ten ďábla přemáhá. Pomocníkem božím jest anděl strážný. *Vnuknutí.* — Sedmá prosba zní: „**Ale zbav nás ode zlého.**“ Zlo je bolest, hanba, zármutek, smrt. Největší zlo je hřích a věčné zavržení. — Amen znamená: ať se stane, oč prosíme.

3. Orémus — modleme se! — Kristus Pán se modlíval každodenně. Časem promodlil se i celou noc. Modlitbou začal na poušti svou činnost veřejnou, modlitbou ji zakončil na hoře Olivetské a na kříži. Učedníkům vložil na srdce, *»že jest potřeba vždycky se modliti a neustávati.«* — **Potřebujeme se modliti**, protože bez modlitby není možno ani bohumile žítí ani šťastně umřítí. Modlitbou se otvírá *okno v duši*, aby tam mohl svítiti Duch svatý. Kde nepomáhá Duch svatý, tam pracuje duch záhuby. Pověz mi, jak se modlíváš, a povím ti, jaký jsi. — **Svatí se modlívali rádi a dobře**, proto žili bohumile, umřeli v Pánu a dostali se do nebe. Otevřel jim „*nebesklíč*“. Kdo se nemodlívá, neubrání se hříchu, umírá nešťastně a přichází do pekla. Peklo je místem „*nemodlenců*“. — **KAM SE TY CHCEŠ DOSTATI?**

4. Modliti se máme pozorně, pokorně, důvěrně, odevzdaně do vůle boží a vytrvale. Vzácnou modlitbou je *zbožný zpěv*. Zpěvem k srdci — srdcem k Bohu. Po večeři poslední Pán s apoštoly zpíval píseň děkovnou. *Zvláště se máme modliti ráno i večer, před jídlem i po jídle a když se k modlitbě zvoní.*

PANE, NAUČ SE MODLITI TAKÉ MNE!

Čl. 52. Prikázání lásky.

48. Které jest největší prikázání v božím zákoně?

Největší prikázání v božím zákoně jest, abychom milovali Pána Boha z celého srdce a bližního jako sami sebe.

3. Luk. 18, 1. — 4. Mat. 26, 30: „A chválu vzdavše vyšli na horu Olivetskou.“

49. Kdo jest naším bližním?

Naším bližním jest každý člověk, přítel i nepřítel.

1. Krůpěje boží dobroty. Pán Ježíš pravil o nebeském Otci, že dává déšť na spravedlivé i nespravedlivé. Na lidi dobré i zlé padají denně krůpěje lásky boží. Všechno dobré máme od Boha. On nás stvořil, vykoupil, posvětil a denně o nás pečuje. Přemýšlej, vzpomínej, čítej! . . . «*Čím odplatím se Hospodinu za všechno, co mně učinil?*» Bůh odpovídá: »SYNU, DEJ MI SRDCE SVÉ!«

2. Svaté zrcadlo. Kdo miluje Pána Boha, myslí na něho denně; proto se modlivá a přichází ochotně do domu božího. Rád o něm mluví a slyší. * »*Kdo z Boha jest, slovo boží slyší.*« »Jako jelen dychtí po pramenu vody, tak touží duše má po tobě, Hospodine,« zpíval král David. **KAM SMĚRUJE MÁ MYSL? — Neuráží Boha hřichem.** Sv. Vincenc Ferrerský pravil: „Raději bych umřel, než bych selhal.“ Královna *Blanka* říkala svému synkovi: „Raději bych tě viděla mrtvého než ve smrtelném hříchu.“ Chlapec bál se hříchu. Tak se stal z něho *svatý* Ludvík král. **BOJÍM SE HRÍCHU JÁ? — Snáší trpělivě,** co Bůh na něho sesílá. »Koho Bůh miluje, křížem navštěvuje.« Kdo Boha miluje, přijímá kříž. *Job* nereptal, nýbrž pravil: »Jestliže dobré věci jsme brali z ruky boží, proč bychom nepřijímali také zlých? Jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo. Budiž jméno Páně požehnáno.« **NESU TRPĚLIVĚ KŘÍŽ PÁNĚ JÁ? — Miluje bližního.** „Synáčekové, milujte se vespolek,“ říkal sv. *Jan apoštol* a napsal: »Toto přikázání máme, aby kdo miluje Boha, miloval i bratra svého.« Bratrem naším je každý člověk. Čím kdo je bídnejší, tím více potřebuje milosrdné lásky. **JAK SE CHOVÁM K BLIŽNÍMU JÁ? KTERAK VYPADÁM VĚ SVATÉM ZRCADLE?**

3. Na cestu životem. Před svatým křtem táže se kněz dítěte: „Co žádáš od církve boží?“ Kmotři odpovídají: „Víru.“ — Kněz: „Vira co tobě dá?“ Kmotři: „Život věčný.“ — Kněz: „Chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání: *milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a z celé mysli své, a bližního svého jako sebe samého.*“ — **TO ČIŇ CESTOU ŽIVOTA ZEMSKÉHO A ŽIV BUDEŠ VĚČNĚ!**

1. Žalm. 115, 12. — Přisl. 23, 26. — 2. Jan. 8, 47. — Žalm 41, 2. — Žid. 12, 6. — Job. 2, 10. — 1, 21. — 1. Jan. 4, 20.

Čl. 53. Pán Ježíš vyprávěl o milosrdném Samaritanu.

(Cesta z Jerusalema do Jericha vede skalnatou pustinou. Zdržovali se tam loupežníci. Levita sloužil při chrámu jerusalemském. Raněný byl žid. Židé nenáviděli Samaritany.)

»Člověk jeden šel z Jerusalema do Jericha. Na cestě upadl mezi lotry. Ti jej oloupili, zranili a nechali ho ležeti polomrtvého. I přihodilo se, že kněz šel tou cestou, viděl jej a pominul. Též i levita přišel k tomu místu, viděl jej a pominul.

Potom šel tudy Samaritan a viděl jej. I bylo mu líto raněného. Přistoupil tedy, nalil oleje a vína do jeho ran a ovázal je. Pak jej vložil na mezka svého, zavedl do hospody a pečoval o něho. Na druhý den vyňal dva peníze, dal je hospodáři a řekl: „Pečuj o něho. A jestliže více vydáš k vůli němu, já ti nahradím, až se budu vraceti.“

1. Milosrdný Samaritan poznal v raněném svého nepřítele. Ale myslil si: je to můj bližní. Proto mu odpustil a pomohl jemu. — Kdo miluje bližního, **odpouští**. Sv. Petr se tázal: »Pane, kolikrát mám odpustiti bratru svému, zdali sedmkrát?« Pán odpověděl: »Ne sedmkrát, nýbrž sedmdesátkrát a sedmkrát.« * »*Otče, odpusť jim, neboť nevědí co čini.*« Odpusťme si, co jsme si. — Kdo miluje bližního, **pomáhá**. »Láska dobrotivá jest.« V jeslich ležel Pán maličký, ponížený a chudobný. Kdyby chtěl po tobě na chléb, na šaty, na peřinku, dal bys mu? On však sám nepotřebuje nic. Dej to bratru jeho. *Nejmenší bratři Páně* jsou děti, lidé trpící a dušičky. — * »**AMEN PRAVÍM VÁM, ČOKOLI JSTE UČINILI JEDNOMU Z MÝCH BRATRŮ NEJMENŠÍCH, MNĚ JSTE UČINILI.**«

2. Svatý Martin byl za mlada vojenským důstojníkem. Připravoval se k svatému křtu. Jednou v zimě jel na cvičení za město. V bráně seděl žebrák a třásl se zimou. Martin ho viděl a myslil si: to je můj bratr a bratr Pána Ježíše. Vyndal

1. Mat. 18, 21, 22. — Luk. 23, 34. — 1. Kor. 13, 4. — Mat. 25, 40. —
2. Mat. 5, 8. — 3. Luk. 10, 37.

meč, rozsekl svůj plášť a dal polovici žebrákovi. V noci potom měl vidění. Zdálo se mu, jak Pán Ježíš stojí prostřed andělův oblečen darovaným pláštěm a praví: „Martin žák křesťanský tímto pláštěm mne přioděl.“ Martin měl radost velikou. Až do smrti býval milosrdný k potřebným. Pokaždé mu napadlo: co dávám chudému, dám Kristu samému. Za to byl Bůh milosrdný k němu. — • **»BLAHOSLAVENÍ MILOSRDNÍ, NEBOŤ ONI MILOSRDENSTVÍ DOJDOU.«**

3. Pán praví: »jdi a čiň podobně!« — Chlapec udeřil druhého. Udeřený zaplakal bolestí, ale neřikal nic. Za chvíli se usmál přívětivě na svého vinníka. **ODPUSTIL** milosrdný Samaritan. — Po ulici šel chudák starý a slepý. Někteří se mu posmívali a pokřikovali za ním. Jeden z hochů však řekl laskavě: „Pojďte, stařečku, povedu vás.“ **POSLOUŽIL** milosrdný Samaritan. — Synek doma za trest neměl dostati večere. Sestra se přimlouvala za něho: „Tatínku, prosím vás, odpusťte mu!“ **ORODOVAL** milosrdný Samaritan. — V kostele sbíralo se na potřeby chrámové do „zvonečku.“ Dávaly velké ruce, dávaly ručky malé. Anděl strážce znamenal každý dar do knihy života. Pode jméno připsal: **DAROVAL** milosrdný Samaritan. — V temném žaláři očišcovém trpí dušičky. „Není tam snad i duše bratrova? Půjdu v pátek dobrovolně do kostela.“ I šel a při mši svaté za dušičky **MODLIL SE** milosrdný Samaritan. — Umíral. Za ním byl život. Hříchy se tam tměly porosené slzami lítosti. Před ním temno hrobu a věčnost. „Co bude se mnou po smrti?“ Těšivě stály kolem lože jeho skutky milosrdenství. S nimi umřel a **MILOSRDENSTVÍ DOŠEL MILOSRDNÝ SAMARITAN.**

Čl. 54. Pán Ježíš vyprávěl o marnotratném synu.

»Jeden člověk měl dva syny. Mladší z nich řekl otci: „Otče, dej mi můj podíl ze statku.“ I dal mu otec dědičný podíl jeho. Syn za nedlouho sebral se a odešel do daleké krajiny. Tam žil prostopášně a promarnil statek svůj. Když utratil všechno, nastal v té krajině hlad veliký. I on počal trpěti nouzi. Šel tedy na službu k jednomu měšťanu. Ten ho poslal do dvora svého, aby pásł vepře. Tam si přál najísti se mláta, kterým vepře krmili. Ale nikdo mu ho nedával.

I šel sám do sebe a řekl: „Kolik nádenníků v domě otce mého má chleba hojnost, a já zde hynu hladem. Vstanu a půjdu k otci svému a řeknu jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. Již nejsem hoden slouti synem tvým. Učiň mne aspoň svým nádenníkem.“ I vstal a šel k otci svému.

Když byl ještě opodál, spatřil jej otec jeho a byl dojat milosrdenstvím. Běžel tedy, padl mu kolem krku a políbil ho. I řekl jemu syn: „Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. Již nejsem hoden slouti synem tvým.“ Ale otec poručil služebníkům: „Rychle přineste roucho nejlepší a oblečte ho. A dejte mu prsten na ruku a obuv na nohy jeho. A tele tučné přiveďte a zabijte; budeme jísti a hodovati. Neboť tento syn můj byl mrtev a zase ožil, byl ztracen a jest nalezen.“ I počali hodovati.«

1. Od otce odešel marnotratný syn. Jemu jest podobeno, kdo se dopouští hříchu. Všedním hříchem se vzdaluje od Otce nebeského jakoby kousek cesty. Těžkým hříchem odchází „do daleké krajiny“. Tam „promarnil statek svůj“, ztrácí totiž roucho svatosti. **Těžký hřích je největší zlo, protože člověk jím ztrácí svatost i právo na nebe a zasluhuje pekla.**

2. Nazpět k otci se vracel marnotratný syn jakoby po pěti stupních vzhůru. Nejprve „šel sám do sebe“ a upamatoval se, co udělal zlého. *Zpytování svědomí*. — Při tom ho mrzelo velice, že odešel z domu otcovského. „Co jsem to jen učinil! „Otce jsem zarmoutil, sebe jsem zahubil.“ *Litost*. — I umínil si: „Vstanu a půjdu k otci svému.“ I vstal a šel opravdu. *Opravdové předsevzetí*. — Potom vyznal zkroušeně: „Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. Již nejsem hoden slouti synem tvým.“ *Zpověď*. — Za trest a za pokání chtěl býti doma ne synem, nýbrž pouze nádenníkem. *Dostiučinění*.

3. Otec jest Pán Bůh. Jmenuje se „nejvýš milosrdný“, protože nám rád odpouští hříchy. Ponejprv odpustil nám při svátém křtu, poznov odpouští ve svátosti pokání. — „**Roucho nejlepší**“ je svatost od Ducha svatého. Svatý člověk je dítkem božím a dědicem nebeské blaženosti. — **Radost velikou** měl marnotratný syn, když otec mu odpustil, roucho nejlepší mu daroval a znovu ho přijal za syna i dědice. Radost

má kajlcnik, když se dobře vyzpovídá: „Jak blaze je mi dnes: hříchy mám odpuštěny, roucho svatosti opět krásné, bránu do nebe otevřenu; jsem zas úplně dítkem božím.“ — Kdy půjdu ke svaté zpovědi?

„ODPUŠŤ NÁM, OTČE, PROVINY,
PŘIJMI NÁS OPĚT ZA SYNY!“

Čl. 55. Pán Ježíš vyprávěl o bohatci a Lazarovi.

(*Šarlat* je drahocenná látka tmavočervené barvy. *Kment* je vzácné, velmi jemné plátno. Rájem bylo *předpekli*. První z národa israelského byla tam duše Abrahamova.)

»Byl jeden člověk bohatý. Oblékal se v šarlat i kment a hodoval každý den vzácně. A byl jeden žebrák jménem Lazar. Ten ležel u vrat bohatcových plný vředů. Přál si, aby se mohl najísti z drobtů, které padaly se stolu bohatcova. Ale nikdo mu jich nedával. Jenom psi přicházeli a lízali vředy jeho.

I stalo se, že umřel žebrák a zanesen byl od andělů do ráje k Abrahamovi. Umřel pak i bohatec a byl pohřben v pekle. V mukách pozdvihl oči své i viděl vysoko nad sebou Abrahama a blízko něho Lazara. I prosil bohatec: „Otče Abrahame, smiluj se nade mnou. Pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého ve vodě a ochladí jazyk můj. Neboť se mučím v tomto plameni.“

Ale Abraham odpověděl: „Synu, rozpomeň se, žeš dostal své věci dobré za živa a Lazar podobně věci zlé. Nyní však on se tu těší a ty se mučíš. A mimo to jest mezi námi a vámi propast veliká. Odsud nikdo nemůže přejíti k vám ani od vás nikdo sem.“

1. Poučné drobtý. Jak si kdo ustele, tak leží. Lazar si ustlal v ráji, protože v Pána Boha věřil, v něho doufal, jej miloval, modlíval se a trpělivě snášel hlad i žízeň, bolest i

hanbu. *Bohatec* si ustlal v pekle, protože byl pyšný, lakomý, nestřídmy, lenivý a nečinil pokání za hříchy. *Kdo přijde do pekla?* — **Bůh není náhliv, ale pamětliv.** Odměňuje a trestá částečně na zemi, úplně teprve po smrti. Bohatec měl se na zemi dobře snad několik let, nyní trpí věčně. Lazar trpěl na zemi velice a snad i dlouho, nyní se raduje věčně. *Kdo přijde do nebe?* — **Raději Lazarem v boží milosti, než bohatcem ve hříchu.** Lépe za živa trpěti a po smrti v nebi, než na zemi v blahobytu a po smrti v pekle. *Sv. Augustin* trpěl a modlil se: „ZDE BODEJ, ŘEŽ A PAL, BOŽE DOBROTIVÝ, JEN UŠETŘI MNE NA VĚČNOSTI. AMEN.“

2. **Při pohřebě** kropí kněz mrtvé tělo *svěcenou vodou* a modlí se: „Rosou nebeskou nechť občerství duši tvou Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Amen.“ — Okuřuje *kadldem* a modlí se: „Vůní nebeskou nechť oblaží duši tvou Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Amen.“ — Při rakvi se nesou *hořící svíce* na znamení, že přejeme zesnulému světlo věčné. — V kostele a na hřbitově se konají *modlitby* za zesnulého. Nejednou v nich zaznívá prosba: „Odpočinutí věčné dejž mu, Pane, a světlo věčné ať mu svítí!“ — Nejdůležitější z pohřebních obřadů je *mše svatá*. Sv. Monika prosila před smrtí: „Pochovejte mne kdekoli, jen o to vás prosím, abyste na mne pamatovali při oltáři Páně.“ — Každý hřbitov, zvláště svěcený, je *půda posvátná*. „Místo, na kterém stojíš, země svatá jest.“ Boží pole. NEZAPOMENÍ

3. POHŘEBNÍ ZPĚV.

„DO RAJE VZHŮRU NECHŤ UVEDOU TĚ ANDĚLE
A MUČEDNÍCI SVATÍ NECHAŤ TĚ VITAJI A PROVODÍ TĚ
VE MĚSTO SVATÉ JERUSALEM. NEBES ANDĚLOVÉ AŤ
POJMOU TEBE, ABYS S LAZAREM KDYSI CHUDASEM
U VĚČNEM SPOČINUL POKOJI!“

Čl. 56. Pán Ježíš jel slavně do Jerusalema.

(Všichni neuvěřili v Pána Ježíše. Zvláště *velekněži, zákonníci a fariseové* ho nenáviděli pro jeho učení a hleděli jej usmrtiti.)

V neděli před svým utrpením šel Pán Ježíš do Jerusalema. Na cestě leželo městečko Betfage u hory Olivetské. Ježíš tam poslal dva učedníky a řekl jim:

„Jděte do městečka. Hned na kraji naleznete oslátka přivázané. Odvažte je přiveďte ke mně. A řekne-li vám kdo co, povězte: Pán ho potřebuje.“

Učedníci přivedli oslátka a Ježíš vsedl na ně. Když tak jel, lidé ho radostně vítali. Mnozí prostírali svá roucha na cestu. Jiní nesli palmové ratolesti. Všichni pak volali: „*Hosanna synu Davidovu. Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně!*“

Když to slyšeli fariseové, řekli mezi sebou: „Hle, jde za ním celý svět!“ Potom sešli se velekněží a zákonníci u nejvyššího kněze Kaifaše. Tam se radili, kterak by Ježíše jali a usmrtili. Ale báli se lidu. Tehda Jidáš odešel k velekněžím a řekl: „Co mi dáte, a já vám ho zradím?“ I slíbili mu třicet stříbrných. Od té chvíle hledal Jidáš příhodného času, aby jim ho vydal bez zástupů.

1. Květná neděle je památný den slavného vjezdu Páně. Jmenuje se „květná“, protože se světi *kvetoucí ratolesti*. U nás místo palmových světi se ratolesti vrbové. — Se svěcenými ratolestmi se koná *průvod kolem kostela*. Provázíme v duchu Pána Ježíše. Za ním přijde do nebe, kdo má duši jako kvetoucí ratolest. — Kvetoucí ratolesti se podobá *duše svatá*. Kdysi „jako palma kvéstí bude“ v zahradě ráje věčného. Ve smrtelném hříchu podobá se duše ratolesti suché. Suchá ratolest patří do ohně. * „Seberou ji a vrhnou na oheň a bude hořeti.“

BLAZE DUŠI,
DOKUD TUŠÍ,
ŽE V NÍ MILOST BOŽÍ DLI!

2. „Již dost jsem pracoval k tvé spáse, člověče, hned třiatřicet let mé pouti uteče; už kyne mi vrch blíže Siona, což o mně psáno jest, tam vše se vykoná.“ — Pán Ježíš pracoval do třiceti let jako *tesař*; potom tři leta jako *rozsévač* slova božího; jako *dobrý pastýř*, který hledal ovcí ztracených; jako *lékař*, jenž uzdravoval tělo i duši; jako *kněz*, jenž odpouštěl, žehnal a se obětoval. — *Nyni už nepracuje pro naše spasení?*

Čl. 57. Pán Ježíš ustanovil svátost oltářní.

Ve čtvrtek před svým utrpením slavil Pán Ježíš poslední večeři. Posadil se za stůl se dvanácti apoštolů svými a jedl beránka velikonočního.

A když večeřeli, vzal Ježíš chléb a požehnal jej. A lámal i dával svým učedníkům říka: „*Vezměte a jezte; toto jest tělo mé, které za vás se vydává.*“ Podobně vzal i kalich s vínem, požehnal jej a podal svým učedníkům říka: „*Vezměte a pijte z toho všichni; toto je krev má, která se za vás vylévá. To číňte na mou památku.*“

Potom se loučil s apoštoly. Při loučení řekl: „Synáčkové! Příkázání vám nové dávám, abyste se milovali vespolek, jako já jsem miloval vás. Z toho všichni poznají, že jste učedníci moji, budete-li míti lásku jedni ke druhým.“

50. Kterou svátost přijímali apoštolové při poslední večeři?

Při poslední večeři přijímali apoštolové nejvyšší svátost oltářní.

51. Co je svátost oltářní?

Svátost oltářní je pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista pod způsobami chleba a vína.

1. Zázrak při poslední večeři. Pán Ježíš vzal do rukou chléb, požehnal jej a pravil: „Toto jest tělo mé.“ V tu chvíli přestal chléb býti chlebem a začal býti tělem Pána Ježíše. Apoštolové přijímali a divili se; neboť tělo Páně mělo chuť a barvu i podobu jako chléb. Tělo Páně bylo pod způsobou chleba. To věřili apoštolové. — Potom vzal Pán Ježíš do rukou kalich s vínem, požehnal jej a pravil: „Toto je krev má.“ V tu chvíli přestalo víno býti vínem a začalo býti krví Pána Ježíše. Apoštolové přijímali a divili se; neboť krev Páně měla chuť, barvu a podobu jako víno. Krev Páně byla pod způ-

sobou vína. To věřili apoštolové. — Tělo Páně pod způsobou chleba a krev Páně pod způsobou vína je svátost oltářní. Apoštolové byli *ponejprv u svatého přijímání*.

2. Pán mluví: »Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.« »Aj, stojím u dveří a tluku. Jestliže uslyší kdo hlas můj, a dveře otevře, vejdu k němu a budu s ním večeřeti a on se mnou.« »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední« pro nebe.

3. Učedník odpovídá: Já jsem také pozván ke stolu Páně — k boží hostině. Přijdu, Pane. Těším se na tebe. Toužím po tobě.

„O JEZU, HOSTE NEBESKÝ,
ME ZBOŽI, STATKU MŮJ,
TY SLADKÝ CHLEBE ANDĚLSKÝ,
ZVOL V SRDCI MÉM BYT SVŮJ.
AJ, LAČNÍM, TY MNE NAKRM ZAS.
AJ, ŽÍZNÍM, TY MOU ŽÍZEŇ ZHAS
A VŽDY MNE OPATRUJ!“ **Duchovní přijímání.**

Čl. 58. Pán Ježíš na hoře Olivetské.

Po večeři poslední šel Jidáš apoštol zradit Pána Ježíše. S ostatními jedenácti odešel Ježíš na horu Olivetskou. Tam byla zahrada Getsemanská. Do zahrady vešel Ježíš a řekl apoštolům: „Poseďte tu, já se půjdu modlit.“ Jenom Petra, Jakuba a Jana vzal sebou dále. Tehda jim řekl: „Smutná jest má duše až k smrti. Zůstaňte tu a modlete se.“

I odešel maličko, poklekl a modlil se: „*Otče můj, je-li možno, vezmi tento kalich ode mne. Ale ne má vůle, nýbrž tvá vůle ať se stane!*“ A když trpěl úzkost smrtelnou, modlil se snažněji. I stal se pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zem. Tehdy ukázal se mu z nebe anděl a posilnil ho.

2. Mat. 11, 28. — Zjev. 3, 20. — Jan 6, 55.

Potom vstal Ježíš a šel k učedníkům. Oni spali od zármutku. I řekl jim: „Přišla hodina, ve kterou Syn člověka vydán bude do rukou hříšníků. Vstaňte a pojďte! Hle, přiblížil se ten, který mne zradí.“

1. Památky ze zahrady Getsemanské. Na hoře Olivetské začal Pán Ježíš své poslední utrpení. Trpěl smrtelnou úzkost a potil se krví. *„Který se pro nás krví potiti ráčil.“* — **Obraz smrtelné úzkosti Páně.** Viděti na něm učedníky, kterak spí. *Jsou jenom tři?* Sv. Pavel napsal, že *»spí mnozí,«* protože zapomínají, co Pán za ně trpěl, a neslouží mu. **NESPÍŠ TAKÉ TY?** *»Bratři, hodina jest, abychom ze sna povstali.«* — **Ve čtvrtek večer po klekání se zvonívá k modlitbě.** Pán Ježíš se modlil pozorně, pokorně, důvěrně, odevzdaně do vůle boží a vytrvale. Proto jej Bůh Otec vyslyšel. *Jsí zarmoucen? Tíží a bolí tě něco?* * **»ZŮSTAŇTE TŮ A MODLETE SE!«** V dobré modlitbě jest jakoby olej milosrdného Samaritána: hojí rány. — Pod stromem olivovým trpěl Pán. **Z oliv se tlačí olej.** Biskup jej světí na Zelený čtvrtek pro svátost *posledního pomazání.* Ve svěceném oleji jsou jakoby krůpěje smrtelného potu Páně. Proto je poslední pomazání lékem proti smrtelné úzkosti.

„V POSLEDNI KDYZ VEJDU BOJ,
S DUŠI MOU SE, JEZU, SPOJ!“

2. Krůpěje z kalicha Páně. Kalich utrpení přijal Syn boží na hoře Olivetské z rukou nebeského Otce. Svým učedníkům dává z toho kalicha pítí krůpěje, aby jim ukázal, že je má rád. Koho Pán miluje, křížem navštěvuje. — *Jsem sirotek, otec mi umřel; »já pak nuzný a chudý jsem«*: krůpěj z kalicha Páně. *Ublížil mi někdo nevinně; »Pane, násilí trpím«*; zármutek a hanba mne čeká: krůpěj z kalicha Páně. *Churavím vážně.* Jak mne bolí všechno! Jara prý se nedočkám. *»Pane, kterého miluješ, nemocen jest.«* Krůpěj z kalicha Páně. — **ZAHODÍM TŮ KRŮPĚJ?** Kdo rád přijímá kalich utrpení, bude pítí v nebi z kalicha věčné blaženosti. *»Jestliže s Ním trpíme, budeme s Ním též oslaveni.«* **»OTČE MŮJ, JE LI MOŽNO, VEZMI TENTO KALICH ODE MNE. ALE NE MÁ VŮLE, NÝBRŽ TVÁ VŮLE AŤ SE STANE!«**

3. PRO TĚŽKÉ CHVÍLE.

„NIČÍM SE NETRUD, NIČEHO NEBOJ,
VŠECHNO TO PŘEJDE.“

1. 1. Kor 11, 30. — Řím 13, 11. — Mat. 26, 38. 41. — 2. Žalm 69, 6. — Is. 38, 14. — Jan 11, 3. — Řím 8, 17.

Z TRPĚLIVOSTI BLAHO TI VZEJDE.
K BOHU KDO PŘILNE, O NIC MU NEJDE:
BŮH SÁM MU STAČI.“

(Napsala sv. Terezie do knihy modlitební.)

Čl. 59. Pán Ježíš zajat.

Když Pán ještě mluvil, přišel Jidáš. Za ním šel veliký zástup vojákův a sluhů. Měli lucerny, meče a kyje. Jidáš jim řekl: „Kterého políbím, ten jest, toho se chopte!“ A hned přistoupil k Ježíšovi a řekl: „Zdráv buď, mistře.“ A políbil jej. I řekl mu Ježíš: „Příteli, nač jsi přišel? Políbením zrazuješ Syna člověka?“

Potom šel Ježíš zástupu naproti a tázal se jich: „Koho hledáte?“ Odpověděli jemu: „Ježíše Nazaretského.“ I řekl jim: „Já jsem.“ Tu postoupili nazpět a padli na zem. I otázal se jich opět: „Koho hledáte?“ Odpověděli zase: „Ježíše Nazaretského.“ Ježíš řekl: „Pověděl jsem vám, že já jsem. Jestliže tedy hledáte mne, nechte těchto, ať odejdou.“

I vztáhli na něho ruce a svázali jej. Všichni pak učedníci jej opustili a utekli. Jenom Petr šel za ním zdaleka.

1. Nešťastný Jidáš. Políbením zradil Pána. „Můj vlastní učedník, ač lásku mistra znal, krev mou i život můj v moc nepřátel mých dal.“ Krátce před tím přijímal svátost oltářní nehodně, neboť měl na sobě smrtelný hřích. — Jidášovi se podobá, kdo jde ke stolu Páně s hříchem smrtelným: *přijímá nehodně*. Jakoby ukradl svátost oltářní. **Svatokrádež.** — Svatý Pavel napsal o svatém přijímání: »Zkusiž pak sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pij, neboť KDO JÍ A PIJE NEHODNĚ, ODSOUZENÍ SOBĚ JÍ A PIJE.«

2. **»Obětován jest, protože sám chtěl,«** předpověděl prorok Isaiáš o Vykupiteli. Pán vševědoucí předvídal, že ho Jidáš zradí na hoře Olivetské, a přece tam šel. Věděl, že Jidáš je blízko, a neodešel. Viděl, že nepřátelé jeho leží na zemi jako mrtví, a zůstal přece. Mohl říci jen slovo, a byli by andělé přispěchali jemu na pomoc. On však nic neřekl, protože *chtěl trpěti*. — **Dobrovolně trpěl a zemřel, aby nás vykoupil a spasil.** »Miloval mne a sebe samého vydal za mne.« *Jak se chovám k němu já? Co dnes učiním z lásky k němu?* **»CO CHCEŠ, PANE, ABYCH UČINIL?«**

3. MODLEME SE:

„SHLÉDNI, HOSPODINE, NA TUTO ČELEĎ SVOU, ZA KTEROU NAS PÁN JEŽÍŠ KRISTUS NEVÁHAL SE VYDATI DO RUKOU HŘÍŠNÍKŮV A PODSTOUPITI MUKY KŘÍŽE; JENŽ S TEBOU ŽIV JEST A KRALUJE NA VĚKY VĚKŮV. AMEN.“

Čl. 60. Pán Ježíš před vysokou radou.

S hory Olivetské zavedli Pána Ježíše do domu nejvyššího kněze Kaifaše. Tam byla pohromadě vysoká rada. Před ní svědčili mnozí křivě proti Ježíšovi. On však mlčel. I povstal nejvyšší kněz a řekl jemu: „Pověz nám: jsi ty Kristus, Syn boží?“ Ježíš odpověděl: „Já jsem.“ I řekl nejvyšší kněz: „Rouhá se Bohu. Nač ještě potřebujeme svědků? Co se vám zdá?“ Oni pak zvolali: „*Hoden je smrti.*“

Zatím venku na dvoře seděli vojáci a sluhové kolem ohně. Ohřívali se, poněvadž bylo zima. Také Petr byl mezi nimi. I poznali jej a říkali: „Tys také byl s Ježíšem Nazaretským.“ Petr však zapřel a řekl: „Neznám ho.“ A podruhé řekl: „Neznám člověka toho.“ Po třetí pak i přísahal, že nezná člověka toho. V tom obrátil se Pán a pohleděl na Petra. I rozpomenul se Petr, vyšel ven a plakal hořce.

Potom soudní sluhové hlídali Ježíše a posmívali se jemu. Plivali mu do tváře a bili ho pěstmi po hlavě. Jiní zas mu zakrývali oči, dávali mu políčky a říkali: „Hádej nám, kdo tě udeřil.“ Tak se mu posmívali do rána. Ráno pak sešla se vysoká rada opět a poznov odsoudili na smrt Pána Ježíše.

Když viděl Jidáš, že Pán jest odsouzen, litoval svého zločinu. Přišel vrátit velekněžím třicet stříbrných a řekl: „Zhřešil jsem. Krev spravedlivou jsem zradil.“ Ale oni odpověděli: „Co nám do toho?“ I zahodil peníze v chrámě, odešel a oběsil se.

1. Ježíš Kristus jest jednorozený Syn boží.

Anděl Gabriel o něm zvěstoval: »Synem Nejvyššího slouti bude.« *Bůh Otec* promluvil s nebe: »Tento je Syn můj milý, v něm se mi zalíbilo.« *Pán Ježíš* sám to řekl o sobě několikrát. A když se nejvyšší kněz tázal: „Jsi ty Kristus, Syn boží?“, odpověděl: »Já jsem.« — Věřím „I V JÉZU KRISTĀ, SYNA JEHO JEDINÉHO, PÁNA NAŠEHO.“

2. „**On však mlčel.**“ — »Jako beránek bude veden k zabiti a neotevře úst svých.« »Když mu zlořečili, nezlořečil; když trpěl, nehrozil.« * »Učte se ode Mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.« — „JEŽÍŠI, TICHÝ A POKORNÝ SRDCEM, UČIŇ, ABY SRDCE MÉ SE PODOBALO SRDCI TVÉMU!“

3. »**Rozpomenul se Petr.**« Pán si mne vyvolil za apoštola. Při poslední večeři dal mi přijímati své tělo a svou krev. Nikdy mi neublížil. A já jsem řekl: „Neznám ho.“ *Co jsem to učinil!* — Pán Ježíš stál před soudem. Nikdo se ho neujal, nikdo pro něho nesvědčil, ani já ne. A nad to nade vše jsem ho ještě zapřel: „Neznám člověka toho.“ *Co jsem to učinil!* — Pán jest odsouzen na smrt, bude trpěti na kříži. I za mne bude umírati. Až do konce miloval mne. A já jsem ho urazil. *Co jsem to učinil!* »I VYŠEL VEN A PLAKAL HOŘCE.« — Nad tím se Bůh smluje, kdo hříchů svých lituje. Jidáš litoval sice také, ale nedoufal v boží odpuštění a skončil život hrozným zločinem samovraždy.

1. Luk. 1, 32. — Mat. 3, 17. — Mark. 14, 62. — 2. Is. 53, 7. — 1. Petr. 2, 23. — Mat. 11, 29. — 3. Luk. 22, 61. 62.

Čl. 61. Pán Ježíš u Pontského Piláta.

(Židé chtěli Pána Ježíše ukřižovati, ale z vlastní moci nesměli. Potřebovali k tomu dovolení od Pontského Piláta. Pontský Pilát byl římský místodržitel v zemi židovské.)

Když Pána Ježíše odsoudili na smrt, vedli ho svázaného před soudní dům Pontského Piláta. Pilát vyšel k nim a tázal se: „Kterou žalobu máte proti člověku tomuto?“ I počali na něho žalovati: „Tohoto jsme našli, že zakazuje dávat císaři daně a činí se králem.“

Vešel tedy Pilát do soudního domu a vyslychal Ježíše. Potom vyšel opět k židům a řekl: „Já na něm žádné viny nenalézám. Proto jej potrestám a propustím.“ I dal ho zbičovati.

Po té přiděli vojáci Ježíše pláštěm šarlatovým. A zplekli korunu z trní a vložili mu ji na hlavu. Do pravé ruky mu dali třtinu. A na posměch klekali před ním a říkali: „Zdráv buď, králi židovský!“ A plivali na něho, dávali mu políčky a bili jej po hlavě.

Pilát ukázal Ježíše židům a řekl: „Ejhle, člověk!“ Ale oni křičeli: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Pilát poznovu řekl: „Já na něm žádné viny nenalézám.“ Oni pak volali: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův.“ Když to slyšel Pilát, bál se. I umyl si ruce před lidem a řekl: „Nevinen jsem já krví spravedlivého tohoto.“ Potom vydal jim Ježíše, aby byl ukřižován.

1. Synu boží, proč trpíš tolik? — „ZA TVÉ HŘÍCHY TRPÍM.“ »Raněn je pro nepravosti naše.« *„Který pro nás bičován býti ráčil.“* Při bičování trpěl Pán Ježíš zvláště za lidské hříchy proti svaté čistotě. — **„K VŮLI TOBĚ TRPÍM, abych tě vysvobodil od hříchu a zasloužil ti nebe.“** *»Miloval mne a sebe samého vydal za mne.«*

„PODĚKUJMEŽ KRISTU PÁNU
 ZA VŠELIKOU JEHO SVATOU RÁNU.
 PRO JEHO MY UMUČENÍ
 NA VĚKY JSME S BOHEM USMÍŘENI.“
 „V SOUDNÝ DEN SVÝCH POMNI RAN,
 ZBAV MNE HROZNÝCH PEKLA BRAN,
 PRO SVÉ STRASTI V NEBES VLASTI
 UCHYSTEJ MI STAN!“

2. Trny z koruny Páně. „*Který pro nás trním korunován býti ráčil.*“ Bolesti a posměchy na své hlavě trpěl Pán Ježíš za to, že někdo „*nosí hlavu vzhůru*“, totiž je pyšný, domýšlivý a marnivý — anebo že někdo „*si postaví hlavu*“ a nechce poslechnout — anebo že někdo „*má svou hlavu*“, je svéhlavý a vzdoruje. Tyto hříchy zvláště zranily svatou hlavu Páně. Za ty hříchy činil Pán pokání. — I ZA MNE TRPĚL. „Ach já jsem jedinou tvých strastí příčinou; pro mne byl jsi haněn, mojí byl jsi raněn provinou.“ „Ježíši, smiluj se nade mnou. Ježíši, slituj se nade mnou. Ježíši, odpusť mi hříchy mé. Amen.“ »CO CHCEŠ, PANE, ABYCH UČINIL?«

3. »EJHLE, ČLOVĚK« mluví: „Buď *pokorný*, uměj skláněti hlavu před lidmi a před Bohem. Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost svou. A buď *poslušný*, nevzdoruj a neodmlouvej. A buď *trpělivý*, když někdo se ti posmívá, když ti nadává, když ti ubližuje nevinně. Mysli si: to je trn z koruny Páně. Vezmi na hlavu ten trn a nic neříkej. Učiníš to z lásky ke mně?“ — „BUĎ VŮLE TVÁ!“

Čl. 62. Pán Ježíš nesl těžký kříž.

Vojáci chopili se Pána Ježíše, svlekli mu plášť a oblekli ho zase v roucho jeho. Potom vložili mu kříž na ramena. Kříž nesl Ježíš sobě na místo, které slove Kalvarie.

S ním vedli zároveň dva lotry, aby byli usmrceni. Ježíš upadl několikrát k zemi na křížové cestě. Proto vojáci přinutili Šimona Cyrenského, aby nesl kříž jeho.

Šel pak za ním veliký zástup lidu a ženy plakaly nad ním. Ježíš obrátil se k nim a řekl: „Dcery jerusalemské, neplačte nade mnou, nýbrž samy nad sebou plačte a nad dětmi svými.“

1. Kdo dělá kříž. Kameník dělá kříž na hrob, řezbář kříž do světnice. Špatný žák „dělá kříž“ učiteli, nezdárný syn a dcera rodičům, *smrteľný hřích Spasiteli*. »Hospodin vložil na něho nepravosti naše.« „Pán Ježíš Kristus na své rameno vzal hříchů našich těžké břemeno.“ „*Který pro nás těžký kříž nésti ráčil.*“ — „O náš drahý Spasiteli, líbáme tvůj svatý kříž, my jsme pro své hřichy měli nésti hroznou jeho tíž.“ *Opat Božetěch* za pokání zhotovil kříž a nesl jej na ramenou z Čech až do Říma. CO BYCH MĚL JÁ SI ULOŽITI ZA POKÁNÍ?

2. »VEZMI KŘÍŽ SVŮJ NA SEBE KAŽDODENNĚ a následuj mne« — praví Pán. — Učedník: „Ale já jsem malý a slabý. Neunesu velikého kříže.“ — Pán: „Vezmi a nes *aspoň třísečky z Mého kříže*: pomodli se ráno a večer, přijď na křížovou cestu, ucti políbením svatý kříž, poslechni bez odmluvy co se ti poručí, pomoz rodičům z lásky ke Mně, uč se bedlivě i když učení je nesnadno, trp potichu když tě bolí něco, snášej chvilku hlad nebo žízeň a jsi-li chudobný, vzpomeň si na Mne, že jsem neměl, kam bych hlavu sklonil.“
* »KDO MNE NÁSLEDUJE, BUDE MÍTI SVĚTLO ŽIVOTA.«

3. Poslední útěcha. Zbožný učenec Hugo se modlival denně o tři věci pro svou hodinku smrti: aby jeho posledním pokrmem byla *svátost oltářní*, aby jeho posledním slovem bylo nejsladší *jméno Ježíš* a poslední jeho myšlenkou *utrpení Páně*. — Pařížského arcibiskupa odsoudili nevinně na smrt a zavřeli do žaláře. V žaláři bylo malé okénko a v něm železná mříž v podobě kříže. Před tím křížem se připravoval nevinný trpitel na smrt a napsal pod ním: „ZDRÁV BUĎ, KŘÍŽI, NADĚJI JEDINÁ!

Čl. 63. Pán Ježíš na hoře Kalvarii.

Na Kalvarii podali Pánu Ježíši vína s myrhou. On okusil, ale pít nechtěl. Potom ukřižovali jej a s ním

1. Is. 53, 6. — 2. Luk. 9. 23. — Jan 12, 8. — 3. Hugo ze sv. Viktora † 1141. — Arcibiskup Darboy; byl zastřelen při povstání v květnu r. 1871.

dva lotry po obou stranách. A dali nad hlavu jeho nápis: „Ježíš Nazaretský, král židovský.“

Mnozí pak z těch, kteří stáli pod křížem, posmívali se jemu. Říkali: „Jsi-li Syn boží, sestup s kříže.“ Ježíš se modlil: „*Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.*“ Též jeden z lotrů se rouhal jemu. Privil: „Jsi-li Kristus, pomoz sobě i nám.“ Ale druhý prosil: „Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého.“ Ježíš odpověděl: „*Amen pravím tobě, dnes budeš se mnou v ráji.*“

Blízko kříže, stála matka Ježíšova a miláček jeho učedník Jan. I řekl Ježíš matce své o Janovi: „*Hle, syn tvůj.*“ Učedníkovi pak řekl: „*Hle, matka tvá.*“

K poledni se zatmělo slunce a bylo tma do hodiny třetí. Kolem třetí hodiny volal Ježíš hlasem velikým: „*Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!*“ Potom řekl: „*Žízním.*“ I podali mu k ústům houbu s octem. A když okusil octa, řekl: „*Dokonáno jest.*“ Pak zvolal hlasem velikým: „*Otče, do rukou tvých poroučím ducha svého.*“ To pověděl, naklonil hlavu a vypustil duši.

A ejhle, země se otřásla a skály pukaly. Opona chrámová se roztrhla na dvě půle od hora dolů. Setník pod křížem řekl: „Opravdu, tento byl Syn boží.“ Lidé pak, kteří tam stáli, bili se v prsa a vraceli se.

52. V bolestném růženci si připomínáme: Ježíš, který se pro nás krví potiti ráčil, — který pro nás bičován býti ráčil, — který pro nás trním korunován býti ráčil, — který pro nás těžký kříž nésti ráčil, — který pro nás ukřižován býti ráčil.

1. **Žaloby Páně.** „Lide můj, co jsem ti učinil nebo čím ublížil jsem tobě, pověz mi! Já jsem tě na poušti živil chlebem, a *tys připravil kříž Spasiteli svému.* — Já jsem ti zdraví dal a žehnal tobě, a *tys připravil kříž Spasiteli svému.* — Já jsem tobě nebe otvíral, a *tys připravil kříž Spasiteli svému.*

— Já jsem nikdy ničím nezarmoutil tebe, a *tys připravil kříž Spasiteli svému*. Lide můj, co jsem ti učinil nebo čím ublížil jsem tobě, pověz mi!“

2. Za mne umřel. „Pní, umírá celé tři hodiny Král světa širého, Syn boží jediný.“ »Miloval mne a sebe samého vydal za mne.« Až dokonce mne miloval: hlavu má skloněnu, aby mne políbil, ruce má rozpjaty, aby mne objal, srdce otevřeno, aby mne ukryl. »Zamiloval nás a umyl nás svou krví od *hříchů* našich.« »Pro jeho my umučení na věky jsme s *Bohem usmiřeni*.« Svou smrtí na kříži nám otevřel bránu do *života věčného*.

Ježíš: Vykupitel—Spasitel.

3. Vděčný pamatuje, co Pán Ježíš pro nás vytrpěl. **Před křížem** pozdraví, řekne potichu: Pochválen buď Ježíš Kristus“ aneb uctí kříž políbením. „Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě, neboť svatou smrtí svou svět jsi vykoupil.“ „Ejhle, dřevo kříže, na němž pnělo světa Spasení. Pojďte, klaňme se jemu!“ — **V pátek** může-li, dobrovolně zajde do kostela, pomodlí se při zvonění odpoledne o třech hodinách a zachovává předepsaný půst od masitých pokrmů. „*Ustanovené posty zachovávat*.“ — **V den sváteční** jde na služby boží. Ve mši svaté se obětuje za nás tentýž Kristus Pán, který se obětoval na kříži. „*V neděle a zasvěcené svátky celou mši svatou pobožně slyšeti*.“ Zanedbati ve sváteční den mši svatou je těžký hřích. — Svět odplácí nevděkem. **ČÍM JÁ SE PÁNU ODPLATÍM ZA TO, ŽE UMŘEL ZA MNE?**

4. MODLEME SE:

PANE JEŽÍŠI KRISTE, JENŽ JSI PRO VYKOUPENÍ SVĚTA RÁČIL VSTOUPITI NA PÓTUPNÉ DŘEVO KŘÍŽE A PROLÍTI PŘEDRAHOU KREV SVOJI NA ODPUŠTĚNÍ HŘÍCHŮ NAŠICH, POKORNĚ TĚ PROSÍME, BYS NÁM PO SMRTI NAŠÍ DAL VEJÍTI RADOSTNĚ DO BRÁNY NEBESKÉ. JENŽ JSI ŽIV A KRALUJEŠ NA VĚKY VĚKŮV. AMEN.

Čl. 64. Pohřeb Pána Ježíše.

Po smrti Páně prosili židé Piláta, aby odsouzení nezůstali na kříži v sobotu velikonoční. Přišli tedy

vojáci a zlámali kosti jednomu i druhému. Ježíše však viděli mrtvého, proto mu kostí nezlomili. Ale jeden z vojínův otevřel kopím bok jeho. A hned vyšla krev a voda.

Před večerem přišel na Kalvarii Josef z Arimatie. Byl bohatý muž a vzácný člen vysoké rady. S ním přišel Nikodem, také radní a učitel zákona božího. Oba sňali svaté tělo s kříže, obložili je vonnými věcmi a zavinuli čistým plátnem.

Josef měl blízko kříže zahradu. V zahradě byla skála. Ve skále měl Josef hrob nově vytesaný. Do toho hrobu položili mrtvé tělo Páně. Ke vchodu přivalili kámen veliký a odešli.

Druhého dne přišli do zahrady židé z vysoké rady, zapečetili kámen hrobový a postavili tam stráž.

1. „Sstoupil do pekel.“ Slovo „do pekel“ znamená: *do předpekli*. Do předpekli sstoupila duše Páně zvěstovat svatým, že jsou vykoupeni. — „Otcové se dočekali, po čem dlouhé věky lkali.“ Jak se zaradovali, když uviděli Vykupitele! „Bratři, nad svým vykoupením s církví svatou plesejme. Kristu, jenž svým utrpením spasil nás, dík vzdávejme!“ — *V předpekli zůstala duše Páně do třetího dne.*

2. Křížová cesta má čtrnácte zastavení: 1. Pán Ježíš na smrt vydán. 2. Bere kříž na ramena. 3. Klesá na zem po nejprv. 4. Potkává Pannu Marii. 5. Šimon mu pomáhá nésti kříž. 6. Veronika podává mu roušku. 7. Klesá na zem podruhé. 8. Mluví k plačícím ženám. 9. Klesá potřetí. 10. Napájen hořkým vínem. 11. Na kříž přibíjen. 12. Na kříži umírá. 13. Panně Marii na klín položen. 14. Pochován do hrobu.

„HLE, PRŮVOD ŽALOSTNÝ SE K SKÁLE UBÍRÁ
A CHLADNÝ NAD PÁNEM HROB UŽ SE ZAVÍRÁ;
VŠAK POTŘETÍ NEŽ SLUNCE ZAPLANE,
PÁN PROBUDÍ SE ZAS A Z MRTVÝCH POVSTANE.“

3. Svatý týden je památkou utrpení a smrti Páně. Začíná „*květnou nedělí*“. Poslední dny svatého týdne se jmenují

„zelený čtvrtek“, „veliký pátek“ a „bílá sobota“. — **Zelený čtvrtek** je památný tím, že Pán Ježíš ustanovil svátost oltářní a trpěl na hoře Olivetské. Proto je slavná mše svatá a průvod s velebnou Svátostí k vedlejšímu oltáři. — **Veliký Pátek** je památný tím, že Pán Ježíš za nás umřel na kříži. V kostele se uctívá svatý kříž a svátost oltářní je „v božím hrobě“. — **Bílá sobota** je památná tím, že duše Páně byla v předpekli. Světí se nový oheň, svíce velikonoční a křestní voda. — „Přístup, duše, v zkroušenosti k Kalvarii památné, kde Syn boží za tvé zlosti umřel v době posvátné.“

4. Svaté slzy. Kralevic polský *sv. Kazimír* hned jako malý chlapec rád chodíval k oltáři. Tam se modlíval před svatostánkem. Při mši svaté vzpomínával, co Pán trpěl za nás. Býval tou vzpomínkou tak bolestně dojat, že plakal. *Svaté slzy!* — Český král *Přemysl Otakar II.* v době svatopostní tajně vstával nočním časem, šel do kostela sám s jediným sluhou, klečel na kamenné zemi, vzpomínal na utrpení Páně a lítoval hříchů tak vroucně, že kamení bylo mokré od jeho slzí. *Svaté slzy!* — Na veliký pátek šel *otec s dětmi* do kostela. Nejprve se klaněli Pánu Ježíši před „božím hrobem“. Potom šli ke kříži, jenž ležel na zemi. Nejmenší synek díval se na kříž, viděl tvář Páně smutně skloněnu a hřeby v ruku i nohou jeho. Připadalo mu, jakoby s kříže mluvil k němu Pán: „Pohleď, za tebe tak trpím. Tebe jsem tolik miloval. Čím tys mně odměnil se za to?“ — „Hříchem“, zněla tichá odpověď. A slzy vstoupily do očí malému kajícímu. *Svaté slzy!*

Čl. 65. Ježíš Kristus vstal slavně z mrtvých.

Byl třetí den po velikém pátku. Časně ráno vstal Ježíš Kristus z mrtvých. A ejhle, země se otřásla velice. A s nebe sestoupil anděl Páně, odvalil kámen hrobový a posadil se na něm. Strážní viděli anděla, lekli se a byli jako mrtvi. Když se vzpamatovali, utekli do města.

Než vyšlo slunce, spěchaly ke hrobu zbožné ženy. Nesly vonné věci, aby pomazaly svaté tělo Páně. Cestou pravily: „Kdo nám odvalí kámen od hrobu?“ Ale přišly blíž a viděly kámen odvalený.

I vešly do hrobu. Tam uzřely anděla, jak sedí po pravé straně oděn rouchem bílým. I ulekly se. Ale anděl jim řekl: „Nebojte se! Hledáte Ježíše ukřižovaného? Vstal z mrtvých, není ho tuto. Jděte to povědět učedníkům.“ I zaradovaly se velice, vyšly rychle z hrobu a běžely to zvěstovat učedníkům.

1. „Třetího dne vstal z mrtvých.“ — Říkáme „Pán Ježíš vstal z mrtvých,“ protože spojil svou duši opět s tělem; vlastní mocí sám sebe vzkřísil. — Vyšel neviditelně z hrobu zavřeného; anděl odvalil kámen, aby bylo viděti, že hrob už je prázdný. — Po svém vzkříšení je slavný a nesmrtelný. „Povstal teď v oslaveném těle.“ „*Který z mrtvých vstáti ráčil.*“

2. »To den, kterýž učinil Pán, plesejme a radujme se v něm!« „Vstal z mrtvých světa Spasitel, jenž na kříži byl za nás pněl a po tři dni pak v hrobě dlel.“ „Rci, Maři, co jsi uzřela, ke hrobu když jsi přispěla? Spatřila jsem hrob živého i slávu z mrtvých vstalého. Andělští s nebe svědkové v jeskyni byli hrobové. Alleluja! Alleluja!“ »Zaradovali se učedníci, že viděli Pána.« Největší radost měl ze vzkříšení Páně, kdo cítil největší žalost při jeho skonání. Kdo to byl? „*Raduj se, nebes Královno, alleluja!*“

PÁN JEŽÍŠ VSTAL Z MRTVÝCH, TO VĚŘÍM PEVNĚ.
I MNE VZKŘÍSÍ Z MRTVÝCH, ČEKÁM DŮVĚRNĚ.
BYCH SLAVNĚ BYL VZKŘÍŠEN, O TO PROSÍM,
NA TO SE TĚŠÍM.
ALLELUJA!

3. Veliká noc — slavná noc. Ježíš Kristus ji oslavil tím, že vstal z mrtvých. Z radosti zpívá se **Alleluja**, to jest: Chvalte Pána. — Vzkříšeného Vykupitele s pěti oslavenými ranami představuje **svíce velikonoční**. Stojí po čtyřicet dní u oltáře a rozžihá se při službách božích. »Vstaň, kdo spíš, a osvítí tebe Kristus.« *Při čem osvítí?* — V čas velikonoční jest nařizeno **svaté přijímání**. „*Alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati a v čas velikonoční velebnou svátost oltářní přijímati.*“

4. VEZMI A ČTI!

KRÁL ›UČINIL VEČEŘI VELIKOU A POZVAL MNOHÉ‹. O NĚKTERÝCH, KDOŽ NEPŘIŠLI, ŘEKL PÁN: ›AMEN PRAVÍM VÁM, ŽE ŽÁDNÝ Z MUŽŮ TĚCH, KTEŘÍ POZVÁNI BYLI, NEOKUSÍ VEČEŘE MÉ‹ V NEBI. — O VĚŘÍCÍCH PRAVIL: ›KDO JÍ MÉ TĚLO A PIJE MOU KREV, MÁ ŽIVOT VĚČNÝ A JÁ HO VZKŘÍSÍM V DEN POSLEDNÍ‹ PRO NEBE.

KU KTERÝM TY CHCEŠ PATŘITI?

Čl. 66. Ježíš Kristus ustanovil svátost pokání.

(Po svém vzkříšení zjevil se Pán Ježíš ráno *Marii Magdaleně* v zahradě hrobové. Odpoledne *dvěma učedníkům* cestou do Emaus. Večer *deseti apoštolům* ve večeřadle.)

Večer po vzkříšení Páně byli apoštolové pohromadě. Dveře měli zamčeny, protože se báli židů. Náhle stanul Ježíš uprostřed nich a řekl: „Pokoj vám!“

Oni se ulekli. Myslili, že vidí ducha. Ale Ježíš jim řekl: „Nebojte se! Vizte mé ruce a nohy, že já jsem.“ A ukázal jim ruce i nohy i bok svůj. Oni samou radostí ani nevěřili. I řekl jim: „Máte tu něco k jídlu?“ I podali mu kus pečené ryby a med. A on před nimi pojedl. I zaradovali se učedníci, že vidí Pána.

Potom Ježíš dechl na ně a řekl: „*Přijměte Ducha svatého. Kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterým zadržíte, zadrženy jsou.*“

Kterou moc dostali apoštolové po vzkříšení Páně?

Po vzkříšení Páně dostali apoštolové moc, odpouštět hříchy.

54. Na koho přešla od apoštolů moc, odpouštět hříchy?

Moc, odpouštět hříchy, přešla od apoštolů na biskupy a kněze.

1. **Radost velikonoční** přinesl Kristus Pán duším v předpekli, nejsvětější Panně Marii, zbožným ženám, učedníkům a všem lidem. Všem světu přinesl radost tím, že zvěstoval odpuštění hříchů. Moc, odpouštět hříchy, se uděluje ve svátosti *svěcení kněžstva*. Hříchy spáchané po křtu svatém se odpouštějí ve svátosti pokání. „**Hříchův odpuštění**“.

2. **Blahoslavené pokání.** Ztratila se ovečka. *Dobry pastýř* šel za ní a hledal jí. Netížilo se mu, jít až na poušť za ovci ztracenou. Když ji našel, radoval se. Vyprostil ji z trní a vložil ji sobě na ramena. Tak přišel s ní domů, svolal své přátele a pravil jim: „Se mnou se radujte, neboť jsem našel ovci, která se ztratila.“ — Pán řekl: *»Tak budou mít andělé radost nad hříšníkem, jenžto činí pokání.«* Kristus se raduje, andělé se radují, kající se raduje. ALLELUJA!

3. „**Deo grácias** — Bohu díky!“ *Svatost pokání je velikým dobrodiním*, protože v ní Bůh **odpouští hříchy**. * *»Odpouští vám Otec nebeský hříchy vaše.«* *»Odpouštějí se tobě hříchy«*; — **promíjí tresty**. *Proč je těžký hřích největší zlo?* Kdo se dobře vyzpovídá z těžkého hříchu a zemřel by potom, nedostane se do pekla; — **uděluje svatost** čili milost posvěcující tomu, kdo jí pozbyl hříchem smrtelným. Má-li kdo pouze hříchy všední, tomu svatosti přibývá: po svaté zpovědi je světější. — **BOHU DÍKY, ŽE MOHU JÍTI KE SVATÉ ZPOVĚDI!**

Čl. 67. Ježíš Kristus vstoupil na nebesa.

Po čtyřicet dní zjevoval se Pán Ježíš apoštolům a mluvil o království božím. Poručil jim: *„Jděte do celého světa a kažte evangelium všem národům, křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávat všechno, cokoli jsem vám přikázal.“*

---

2. Luk. 15, 10. — 3. Mat. 6, 14. — Mat. 9, 2. — Luk. 5, 20. — 7, 48.

Čtyřicátého dne zavedl apoštoly na horu Olivetskou. Tam pozdvihl ruce své a požehnal jim. A když žehnal, počal se vznášeti před očima jejich, až zmizel v oblaku. I vstoupil do nebe a usedl na pravici boží.

Učedníci hleděli za ním. I ukázali se jim dva andělé v rouchu bílém a řekli: „Co tu stojíte a hledíte do nebe? *Tento Ježíš, který nyní odešel do nebe, zase tak kdysi přijde.*“ I vrátili se učedníci do Jerusalema s radostí velikou.

55. Kdy vstoupil Ježíš Kristus na nebesa?

Ježíš Kristus vstoupil na nebesa čtyřicátého dne po svém zmrtvýchvstání.

1. „Vstoupil na nebesa“ s duší a s tělem svou vlastní mocí před očima svých učedníků. „Podivné nanebevstoupení“. — Vstoupil do nebe s hory Olivetské, protože tam začal své poslední utrpení. „*Který na nebe vstoupiti ráčil.*“ Říkáme „*sedí na pravici, Boha, Otce všemohoucího,*“ protože s Bohem Otcem živ jest a kraluje na věky věkův. — Odešel, **aby nám otevřel nebe. Dostanu se tam?** * »Chce-li kdo za Mnou přijíti, vezmi kříž svůj na sebe každodenně a následuj Mne!« — Odešel do nebe, ale zůstal s námi ve svátosti oltářní. „Cherubinům jesti dáno, Jezu, tebe v nebi zřít, nám pak hříšným zde je přáno na oltáři tebe mít.“ — S nebe přijde zase v soudný den. *Ponižený* přišel na svět a přebýval mezi námi v podobě viditelné. *Skrytý* dosud mezi námi dlí ve svátosti oltářní. *Slavný* přijde opět viditelně v lidské podobě, aby nás soudil. „*Odtud přijde soudit živých i mrtvých.*“

2. Posvátné hory. Hora božtvo zjevení Horeb. — Hora božích přikázání Sinaj. — Hora slova božtvo: »posadil se na hoře a učil.« — Hora modlitby: »poklekl a modlil se« na hoře Olivetské. — Hory svaté oběti Moria a Kalvarie. — Po těch horách se dochází na horu *věčné blaženosti*: »Kdo vystoupí na horu Hospodinovu a kdo státi bude na svatém místě jeho? Kdo má ruce nevinné a srdce čisté.« — „Za mnou vzhůru!“ volá Pán, „spusť se dolů,“ ďábel svádí. — **VYSTUPUJEŠ VZHŮRU? ANEBO „SE SPOUŠTÍŠ?“ PŘEMÝSLEJ!**

3. „Pozdvihni se duše z prachu, zalet k rajským, končinám!“ Sv. *Augustín* pravil před skonáním: „O jak se těším až zaslechnu lahodné slovo: vejdi v radost Pána svého. Potom zasvitne mi krásný radostný den, který nebude mít večera.“ — Sv. *Alois* těžce onemocněl v mladistvém věku. Když se dozvěděl, že mu není pomoci, prosil, aby s ním zpívali „Tebe Boha chválíme.“ A když dozpívali, řekl: „Zaradoval jsem se, když mi řečeno bylo: půjdeme do domu božího.“ Tázali se ho, kam že půjde? Odpověděl: „Do nebe, k Pánu Bohu do nebe.“ — *Kde domov můj?* »Nemáme zde místa trvalého, nýbrž hledáme budoucího.« „Sursum korda — vzhůru srdce!“

„PÁN PŘES KŘÍŽ, PŘES HROBKU SE VRÁTIL DO NEBE,
KDO ZA NÍM JÍTI CHCEŠ, KŘÍŽ VEZMI NA SEBE!
KDO S JEŽÍŠEM ZDE TRPÍ, UMÍRÁ,
RÁJ VĚČNÝ ZA HROBEM SE JEMU OTVÍRÁ.“

4. V křížové dny před svátkem nanebevstoupení Páně se konají **prosebné průvody**. Fialové roucho mešní znamená: „Čiňte pokání.“ Máme se modliti pozorně, pokorně, důvěrně, odevzdaně do vůle boží a vytrvale. Zvláště bohulibá je modlitba *společná*. * »Kde dva nebo tři jsou shromážděni ve jménu Mém, jsem já prostřed nich.« — **Potřeby naše** jsou obsaženy v modlitbě Páně a v litanii ke všem svatým. „Uslyš, Bože, s trůnu svého prosby lidu zkroušeného, slyš svých dítek vroucí hlas, neopust jich v žádný čas. Žehnej, Pane, země plody, odlož metlu neúrody, morovou vzdal nákazu, chraň nás všeho úrazu!“ — **Z mluvy lidové**. Bez božího požehnání marno naše namáhání. Bez Boha není stoha. Sadila, sadila fialenku v roli; jak ji zasadila, hned Boha prosila, aby dal pohody: „Dej, Bože, deštička, tichého větríčka, aby se ujala modrá fialička.“ — **PŮJDU TAKE PROSIT. KDO PROSÍ, TEN NOSÍ: OD LIDÍ DARY, OD BOHA MILOSTI.**

Čl. 68. Ježíš Kristus seslal Ducha svatého.

Po nanebevstoupení Páně zůstali apoštolové v Jerusalemě. Devět dní se modlili ustavičně s Marií matkou Ježíšovou a jinými učedníky. Desátý den byla slavnost letnic. Tu náhle se ozval s nebe zvuk, jakoby

3. Žid. 13, 14. — 4. Mat. 18, 20.

přicházel prudký vítr. Celý dům se třásl. I ukázaly se ohnivé jazyky nad každým z nich. A všichni byli naplněni Duchem svatým.

Zvuk větru bylo slyšeti po celém městě. I sešlo se k domu mnoho lidí. Tu vystoupil Petr s ostatními apoštoly a mluvil: „Muži israelští! Vy jste ukřižovali Ježíše Nazaretského. Ale on vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa. Nyní nám seslal Ducha svatého.“

Když to slyšeli, byli dojatai v srdci a tázali se apoštolův: „Bratři, co máme činiti?“ Petr jim odpověděl: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít, aby vám byly hříchy odpuštěny.“ I uvěřili mnozí a dali se pokřtít v onen den. Bylo jich na tři tisíce duší.

56. Kdo jest Duch svatý?

Duch svatý je třetí božská osoba, je pravý Bůh.

57. Proč třetí božská osoba se jmenuje Duch „svatý“?

Třetí božská osoba se jmenuje Duch „svatý“, protože nás posvěcuje.

1. „Věřím v Ducha svatého.“ Duch svatý je Bůh a proto věčný, všudypřítomný, vševědoucí, všemohoucí, nejvyšší dobrotivý. — Působil od počátku světa: posvětil anděly a první lidi. Pomohl prvním lidem, aby hříchu litovali. Osvítil proroky, aby předpovídali o slíbeném Vykupiteli. Posvětil Pannu Marii: „milosti plná.“ Osvítil Alžbětu, mudrce, Simeona. Těšil duše v předpekli. — Zjevil se viditelně: poprvé v podobě holubičky při pokřtění Páně. Znovu v podobě ohnivých jazyků. — Učedníky posvětil: přidal jim totiž svatosti, aby byli světější; posilnil je, aby se nebáli; osvítil je, aby se na řeči Páně rozpomenuli, učení nebeskému rozuměli a dovedli je zvěstovat. — „*Který nám Ducha svatého seslati ráčil.*“ **Slavnost svatodušní.**

2. Zahrádka srdce. V zimní čas je slunce od země daleko. V zahradě bývá smutno. Nic tam nekvete. Na jaře je

nám slunce blíž. Proto v zahradě všechno roste a rozkvétá. — **Sluncem pro duši je Duch svatý. Svítí a hřeje v srdci svatém.** Blaze duši, dokud tuší, že v ní milost boží dlí, v jasném zdroji víry svojí dokud nebe zrcadlí. — *Teple hřeje a jasně svítí tomu, kdo se modlivá.* Zvláště modlitba při mši svaté jest účinná. Čím vroucnější modlení, tím krásněji vypadá zahrádka srdce. Kvete v ní poslušnost, vděčnost, láska, lilie svaté čistoty, poctivost, upřímnost a radost. — *Nemodlením ubývá tepla i světla v srdci.* **V chladnu a stínu roste hřích.** Kdo si neuchodí cestu k Duchu svatému, šlape si chodníčky k duchu zlému.

•NECHTE MALIČKÉ PŘIJÍTI KE MNĚ A NEBRAŇTE JIM!•

3. **„Veni sankte Spiritus** — přijď, svatý Duše,“ osvět rozum můj, posilň vůli mou, potěš mysl mou, posvěť duši mou. „Duchu svatý Bože, smiluj se nad námi!“ „Milost svou prosíme, Pane, rač v mysli naše vlít!“

„DUSE SVATÝ, POSVĚŤ PÁNU
SRDCE NAŠE V JASNÝ CHRÁM,
AŤ JSME HODNI JÍSTI MANNŮ,
KTEROU JEŽÍŠ CHYSTÁ NÁM.
BUDIŽ STÁLE NAŠÍM HOSTEM,
VYUČUJ NÁS LIBÝM CTNOSTEM,
V POSLEDNÍ PAK HODINĚ
K VĚČNÉ POZVI HOSTINĚ.“

Čl. 69. O milosti boží.

58. Kterak nás posvěcuje Duch svatý?

Duch svatý nás posvěcuje takto: činí nám duši svatou a pomáhá nám konati dobré skutky.

59. Jak se jmenuje pomoc Ducha svatého?

Pomoc Ducha svatého se jmenuje milost pomáhající.

60. Jak se jmenuje svatost od Ducha svatého?

Svatost od Ducha svatého se jmenuje milost posvěcující.

1. Roucho svatební. Pán Ježíš vyprávěl podobnoství: »Král učinil svatbu synu svému. Na svatbu pozval mnohé. I poslal služebníky své, aby zavolali pozvané na svatbu. Někteří nechtěli přijíti. Ostatní přišli a naplnilo se večeřadlo. I vešel král, aby pohleděl na hodovníky. Uzřel pak člověka neoděného rouchem svatebním. I řekl jemu král: „*Příteli, kterak isi sem vešel, když nemáš roucha svatebního?*“ On pak oněměl. I řekl král služebníkům: „Svažte ruce i nohy jeho a uvrzte ho ven do tmy. Tam bude pláč a skřípění zubů.“

2. Nejvzácnější dar boží. Milost posvěcující se podobá rouchu svatebnímu. *Člověk v posvěcující milosti je dítkem božím a dědicem nebeské blaženosti.* Posvěcující milost se *pozbyvá hříchem smrtelným.* Milost boží je tak potřebná, že bez ní se nikdo nedostane do nebe. Uděluje se hlavně svátostmi,

Čl. 70. O svátostech.

61. Kolikero svátostí ustanovil Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus ustanovil sedmero svátostí.

62. Jak se jmenují svátosti?

Svátosti se jmenují: první křest, druhá biřmování, třetí svátost oltářní, čtvrtá pokání, pátá poslední pomazání, šestá svěcení kněžstva, sedmá stav manželský.

1. Svátosti. První se přijímá **svatý křest.** Kdo není pokřtěn, nemůže přijmouti žádnou svátost jinou. — Svaté **biřmování** posiluje křesťana, aby víru statečně vyznával a podle ní živ byl. — Nejsvětější je **svátost oltářní.** — Ve svátosti **pokání** odpouštějí se hříchy spáchané po křtu svatém. — **Poslední pomazání** posiluje nemocného, aby trpělivě snášel bolesti, přemáhal pokušení a nebál se umřítí. — **Svěcení kněžstva** uděluje kněžskou moc, zvláště sloužití mši svatou a odpouštění hříchy. — O **stavu manželském** pravil Pán Ježíš: »Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« (Mat. 19, 6.)

2. Svátost nejpotřebnější je křest. * „Nenarodí-li se kdo znovu z vody a z Ducha svatého, nemůže vejít do království božího.“ *Ani dítě se nedostane do nebe beze křtu svatého.* — *Kněz křtí nemluvně* takto: Lije naň vodu a říká při tom: „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“ — Svatým křtem se dítěti odpouští *hřích dědičný* a uděluje se mu *milost posvěcující*. Pokřtěný stává se *ditkem božím, dědicem nebeské blaženosti a katolickým křesťanem.*

3. Ze svatých obřadů křestních. Pokřtěný dostává *jméno svatého*, aby měl v nebi vzor a ochránce. Jak se jmenuje tvůj *svatý patron křestní*? Ve který den je svátek jeho? — Dostává *bílé roucho* na znamení, že je svatý. Kněz při tom praví: „Přijmi roucho bělostné a dones je neposkvřené před soudnou stolicí Pána našeho Ježíše Krista, abys měl život věčný.“ — Dostává *hořící svíci* na znamení, že mu Duch svatý rozžal v srdci *světlo viry, naděje a lásky*. Tři božské ctnosti. Blaze křesťanu, jemuž to trojí světlo září v temnotě života. V poslední hodině bude mu osvěcovati temno smrti. Po smrti se mu rozjasní ve světlo věčné.

Čl. 71. Svatá církev obecná.

Před svým nanebevstoupením rozkázal Pán Ježíš apoštolům: „Jděte do celého světa a kaďte evangelium všem národům, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávatí všechno, cokoli jsem vám přikázal.“

Ten rozkaz Páně začali apoštolové vykonávatí po seslání Ducha svatého. Působili při tom takto: kázali slovo boží, činili mnoho zázraků ve jménu Páně a křtili ty, kdož uvěřili. Pokřtěným rozdávali ostatní svátosti, sloužili mši svatou, kázali a nařizovali, čeho bylo potřeba ke spasení. Tak působili apoštolové zprvu v Jerusalemě, potom v celé zemi židovské i v krajinách jiných mezi pohany.

Pokřtěným se říkalo křesťané anebo věřící. Všichni věřící s apoštoly dohromady se jmenovali svatá církev

obecná čili katolická. Nejvyšším pastýřem církve katolické místo Pána Ježíše byl svatý apoštol Petr.

Když svatý Petr skončil smrtí mučednickou, stal se nástupcem jeho římský biskup. Říká se mu papež čili Svatý otec. Po ostatních apoštolech nastoupili biskupové od nich svěcení. Biskupům pomáhají v úřadě kněží. Pánem a králem církve svaté byl, jest a bude do skonání světa její zakladatel Ježíš Kristus.

63. Kdo jmenovitě náleží k církvi katolické?

K církvi katolické náleží jmenovitě papež, biskupové, kněží a všichni ostatní katoličtí křesťané.

Katolický křesťan se poznává z toho, že věří v učení církve, přijímá její svátosti a poslouchá jejích příkázání.

64. Jak zní patero příkázání církevních?

Patero příkázání církevních zní: První: zasvěcené svátky světiti. — Druhé: V neděle a zasvěcené svátky celou mši svatou pobožně slyšeti. — Třetí: Ustanovené posty zachovávat. — Čtvrté: Alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati a v čas velikonoční velebnou svátost oltářní přijímat. — Páté: V zapovězený čas svatebního veselí nedržeti.

1. DOBŘE SI PAMATUJ! Svati mučedníci vyznávali radostně před pohanskými soudci: „JSEM KATOLICKÝ KŘEŠŤAN.“ — Jak se jmenují všichni katoličtí křesťané dohromady? — *Kdo založil církev katolickou?* — Co poručil Pán Ježíš apoštolům o zvěstování evangelia? — Kdy začali apoštolové zvěstovat evangelium? — Kterak působili apoštolové při zvěstování evangelia? — *Kdo byl místo Pána Ježíše nejvyšším pastýřem církve katolické?* — Kdo se stal nástupcem sv apoštola Petra? — Jak se říká římskému biskupovi? — Jak se jmenuje nynější papež? — Kdo jsou nástupci ostatních apoštolů? — Kdo pomáhají biskupům v úřadě? — *Kdo jmenovitě náleží k církvi katolické?*

2. Věřím ve „SVATOU CÍRKEV OBECNOU“.

Všechno je pravda, co katolická církev nám předkládá k věření. **PEVNĚ TO VĚŘÍM.** — »Radujte se, že jména vaše jsou zapsána v nebesích,« pravil Pán. V nebi má jméno své zapsáno, kdo je členem církve katolické a žije v posvěcující milosti. **BOHU DÍKY ZA TO!** — Sv. *Pavel* napsal krátce před smrtí: »Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval.« Sv. *Terezie* s radostí opakovala na smrtelném loži několikrát: »Jsem dcerou církve svaté.« *Tomáš Morus* byl královským ministrem. Král po něm žádal, aby odpadl od církve katolické. Mnoho mu sliboval i hrozil, ale Morus neodpadl. Obětoval raději své jmění, postavení, ba i život svůj. Umřel smrtí násilnou. Poslední slovo jeho bylo: »Chvála Bohu, že umírám v církvi katolické!« — **ZŮSTANU DO SMRTI KATOLICKÝM KŘESŤANEM.**

3. Z dějin vlasti.

Národ český uvedli do církve katolické svatí bratři *Cyryl a Metoděj*. Pocházeli ze *Soluně*. Přišli na Moravu roku 863. »Zaznělo nám slovo pravdy věčné ústy Soluňanů před věky.« Sv. *Cyryl* umřel v Římě roku 869. Před skonáním pravil bratrovi: »Hle, bratře, až dosud jsme byli oba spřežení a táhli jsme jednu brázdou. Nyní můj den se končí. Ty však zůstaň na Moravě u toho lidu dobrého a vyučuj ho pravdě boží.« Sv. arcibiskup *Metoděj* umřel roku 885 na *Velehradě*. »Od doby té nám světlo víry plane. **DĚDICTVÍ OTCŮ ZACHOVĚJ NÁM, PANE!**« — Jiní **patronové češti** jsou: sv. kněžna *Ludmila*, sv. kníže *Václav*, sv. biskup *Vojtěch* mučedník, sv. opat *Prokop*, blahoslavená kněžna *Aneška*, sv. *Jan Nepomucký* a blahoslavený *Jan Sarkander*, oba kněží umučení pro tajemství zpovědní. — Věřím ve „**svatých obcování**«. Svatí v nebi se přimlouvají za nás. »Všichni svatí a světice boží, orodujte za nás!«

„**SVATÝ VÁCLAVE!**
TY JSI DĚDIC ČESKÉ ZEMĚ,
ROZPOMEŇ SE NA SVÉ PLÉMĚ,
NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM I BUDOUCÍM,
SVATÝ VÁCLAVE!
KYRIE ELEISON!“

4. KŘESTNÍ SLIB.

BOŽE MŮJ, DĚKUJI TI SRDEČNĚ, ŽE SE MI DOSTALO SVATÉHO KŘTU. — **VĚŘÍM V BOHA, OTCE VŠEMOHOUCÍHO, STVOŘITELE NEBE I ZEMĚ. VĚŘÍM I V JEZU KRISTA,**

SYNA JEHO JEDINÉHO, PÁNA NAŠEHO. VĚŘÍM V DUCHA SVATÉHO. VĚŘÍM VŠECHNO, ČEMU UČÍ SVATÁ CÍRKEV KATOLICKÁ. V TÉTO VÍŘE CHCI ŽÍTI I ZEMŘÍTI. — ODŘÍKÁM SE ZNOVU ĎÁBLA I SLUŽBY JEHO A SLIBUJI UPŘÍMNĚ POZNOVU, ŽE BUDU VĚRNĚ SLOUŽITI TOBĚ PÁNU SVÉMU. TROJJEDINÝ BOŽE, TOBĚ ŽIJI, TOBĚ UMÍRÁM, TVŮJ JSEM ŽIVÝ I MRTVÝ. AMEN.

Čl. 72. Panna Maria, královna nebeská.

Bůh vyznamenal Pannu Marii nad anděly a svaté. Byla vyvolena za matku Ježíše Krista. Zůstala uchráněna hříchu dědičného. Do smrti byla bez hříchu osobního.

65. Kterak oslavil Ježíš Kristus Pannu Marii po smrti její?

Ježíš Kristus oslavil Pannu Marii po smrti její takto: vzal ji s duší i s tělem do nebe a povýšil ji v nebi nad anděly a svaté.

66. Ve slavném růženci si připomínáme: Ježíš, který z mrtvých vstáti ráčil, — který na nebe vstoupiti ráčil, — který nám Ducha svatého seslati ráčil, — který tě, Panno, na nebe vzíti ráčil, — který tě, Panno, na nebi korunovati ráčil.

1. Putování Panny Marie. Ke svaté *Alžbětě* po zvěstování andělském. — Z Nazareta k zápisu *do Betlema*. — Z Betlema do Jerusalema *obětovat* Pána Ježíše. — Z Betlema *do Egypta*. — Z Egypta domů *do Nazareta*. — Z Nazareta na pouť *do Jerusalema*. — Do Kany Galilejské *na svatbu*. — Do Jerusalema *se loučit s Pánem*. — Z domu Pontského Piláta *na Kalvarii*. — S hory Kalvarie *ke hrobu*. — Při nanebevstoupení Páně na horu *Olivetskou*. — Po smrti *vzhůru do nebe*. — Svátek nanebevzetí Panny Marie světí se 15. srpna. — V nebi se Panna Maria *přimlouvá za nás u Boha*. Přimluva Panny Marie jest u Boha *nejmocnější*.

2. Tataři na Hostýně. Chlum hory Hostýna býval od pradávna obehán valem. Když někdy vpadlo do země vojsko nepřátelské, obyvatelé z daleka široka pospíchali na Hostýn, aby se odtamtud bránili. V čas pokoje chodívali se tam modlit před obraz Rodičky boží. — Roku 1241 řádili na Moravě ukrutní Tataři. Lid z okolních krajin se opevnil na Hostýně. Tataři je tam obléhali. I vypravuje pověst, že obležení křesťané velmi trpěli žizní. Když bylo nejhůře, modlili se k Panně Marii a ona vyprosila pomoc boží. Povstala bouře a blesky bily do stanů tatarských. Ze země pak vytryskl pramen vody. Křesťanští bojovníci se občerstvili. S novou silou se vrhli na Tatary a zahnali je. — Na vděčnou památku toho vítězství vystavěli věřící později krásný kostel a putují dosud na svatou horu prosit o přímluvu Panny Marie.

„ZDRÁVAS * VÍTĚZNÁ * OCHRANO * MORAVY *
ZŮSTAŇ * MATKOU * LIDU * SVĚMU!“

3. „Tisíckrát pozdravujeme tebe, o matičko Krista Ježíše! Ty jsi okrasa celého nebe, tobě se koří celá říše. Ty jsi po Bohu ta nejprvnější, tobě čest a chválu nejpřednější andělé a svatí vzdávají, královnou tebe nazývají.“ — „O vítěj, Panno Maria, vše chválí tě a jásá; čistotu chválí lilia, tvou lásku růže hlásá; fialka mile v pokoře po háji se ti kloní a v nížině i na hoře k tvé slávě zvonky zvoní. Na louce rudé slzičky tvé hořké pění boly, chudobky nouzi matičky si šepcí všemi doly.“ — „Panno mocná, uzdravení nemocných, potěšení zarmoucených, útočiště hříšníků, bráno nebeská, královno míru, oroduj za nás!“, „*Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá boží Rodičko. Nezamítej v potřebách proseb našich!*“

4. Úloha. Kde jest u nás venku *socha* Panny Marie? — Kde je venku *obraz* Panny Marie? — Jak se *pozdravuje* před sochou neb obrazem marianským? — Kdy se *zvoní* na počest Panny Marie? — Které umím *modlitby* k Panně Marii? — Které znám *svátky* marianské? — Kam se od nás chodívá *na pout* k Panně Marii? — CO UČINÍM Z LÁSKY A KE CTI PANNY MARIE?

Čl. 73. O mši svaté.

1. Křesťan v domě božím. — „Domem božím stal se chrám, Ježíš s nebe sestoupil.“ **Do kostela se vchází**

takto: u kropenky se přežehnám svčcenou vodou. Před svatostánkem pokleknu na pravé koleno. Na svém místě se pomodlím: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ — **Z kostela se odchází** takto: na svém místě se pomodlím: „Ježíši, tobě žiji. Ježíši, tobě umírám. Ježíši, tvůj jsem živý i mrtvý. Amen.“ Před svatostánkem pokleknu na pravé koleno. U kropenky se přežehnám. — Na služby boží se brává **knížka modlitební a růženec**. — * »Můj dům jest dům modlitby.« »Bojte se svatyně mé. Já Hospodin!« *Sidli tu Ježíš Kristus ve svátosti oltární.*

2. „**To čiňte na mou památku**“, poručil Pán apoštolům při poslední večeři o svátosti oltární. Tím rozkazem dostali apoštolové *moc, proměňovati* chléb a víno v tělo a krev Pána Ježíše. — Apoštolové začali vykonávati ten rozkaz Páně po seslání Ducha svatého. A sice takto: shromažďovali věřící ke službám božím, *proměňovali* na oltáři chléb v tělo Páně a víno v krev Páně, obojí přijímali sami a podávali přijímati věřícím. — Od apoštolů přešla moc proměňovati na biskupy a kněze. *Biskupové a kněží* proměňují chléb a víno v tělo a krev Páně při mši svaté. **Ve mši svaté se Ježíš Kristus obětuje za nás ustavičně svému Otci nebeskému.**

3. **Některé části mešní** mají názvy latinské nebo řecké. **Kyrie** = *Pane*, smiluj se nad námi. — **Gloria** = *sláva* na výsostech Bohu. — **Epištola** = *dopis* apoštolský. — **Evangelium** = *radostná novina*. — **Krédo** = *věřím*. — **Offertorium** = *obětování*. — **Sanktus** = *svatý, svatý, svatý* jest Pán Bůh zástupů. — **Pater noster** = *Otče náš*. — **Agnus Dei** = *Beránku boží, jenž snímáš hříchy světa*. — **Ite, missa est** = *jděte, mše jest* (ukončena).

67. Které jsou hlavní části mše svaté?

Hlavní části mše svaté jsou: první evangelium, druhá obětování, třetí proměňování, čtvrtá přijímání.

68. Kterak se děje proměňování?

Proměňování se děje takto: biskup nebo kněz říká nad chlebem a vínem slova Pána Ježíše: „Toto jest tělo mé“, „toto jest krev má“.

69. Proč se proměňování jmenuje „pozdvihování“?

Proměňování se jmenuje „pozdvihování“, protože se svátost oltářní pozdvihuje, abychom se Kristu Ježíši klaněli.

4. Při pozdvihování. „Otevřela se již nebes brána, slovo zázračné kněz vyslovil, vítej duše, vítej Krista Pána, jenž se v způsob chleba, vína skryl.“ „NA KOLENA PADEJME, V SVÁTOSTI JEJ VZÝVEJME!“ Jak zní modlitba k pozdvihování? (viz na str. 9.). — Někde i s věže se zvoní, aby mohl Pána Ježíše pozdraviti, kdo je na poli, na ulici nebo doma. *Sv. Paschal* denně pásł ovce. Kdykoli mohl, šel nejprve na mši svatou. Když nemohl, pozdravil Pána při pozdvihování aspoň z daleka. Umřel v neděli, právě se zvonilo k pozdvihování.

5. PO POZDVIHOVÁNÍ.

KLANÍM SE TI VROUCNĚ, SKRYTÝ BOŽE NÁŠ,
 JENŽ TU VE SVÁTOSTI SEBE UKRÝVÁŠ.
 ZRAK I HMAT I CHUŤ TU KLAME MYSL MOU,
 JENOM SLUCHU SVÉMU VĚŘÍM S JISTOTOU.
 NA KŘÍŽI JSI TAJIL POUZE BOŽSTVÍ SVÉ,
 ZDE VŠAK TAKÉ SKRYTO ČLOVĚČENSTVÍ TVÉ.
 RAN TVÝCH JAKO TOMÁŠ JÁ ZDE NEZÍRÁM,
 VYZNÁVÁM VŠAK PŘECE, ŽE TU BOHA MÁM.
 ABYCH V TEBE VĚŘIL, TO MI RAČIŽ DÁT,
 UČ MNE V TEBE DOUFAT, TEBE MILOVAT.
 AMEN.

POSLEDNÍ VĚCI ČLOVĚKA.

Čl. 74. O smrti a soudu posmrtném.

70. Co je smrt?

Smrt jest odloučení duše od těla.

71. Co víme o smrti?

O smrti víme, že všichni musíme umřítí.

72. Kam odchází duše hned po smrti?

Hned po smrti odchází duše před soud boží.

Boží soud hned po smrti se jmenuje „*soukromý*“.

73. Kam přichází duše po soudě božím?

Po soudě božím přichází duše buď do očistce nebo do pekla nebo do nebe.

1. Myšlenky pohřební. Z básně: „V jedné hospodě na nocleh pán nepán se sejdem.“ Společnou hospodou je hrob. **KDY TAM PŮJDU JÁ?** — *O smrti se říká:* Dnes jsme zde a zítra kde? Starý musí, mladý může. Jaký život, taková smrt. Jaký den nedělní, taký den poslední. Tělu do hrobu přísluší, **BĚDA, KDO NEDBAL O DUŠI.** — *Pán Ježíš řekl o smrti:* »Buďte připraveni, neboť ve kterou hodinu nevíte, přijde Syn člověka.« Modlíme se: „Od náhlé a nenadálé smrti vysvobod nás, Pane!“ — *Na smrt je připraven,* kdo žije v posvěcující milosti, totiž bez hříchu těžkého. Třeba by umřel náhle, neumírá nenadále. Poslední přípravou na smrt je „*zaopatření*“.

**KDO ŽIJE PÁNU, NEUMÍRÁ,
KDO UMÍRÁ PÁNU, ŽIV BUDE NA VĚKY.**

2. Jak umírá katolický křesťan. Onemocněl chlapec. Chodil třetí rok do školy. Když se mu přitížilo, chtěl býti zapářfen. V pokoji bylo čistě ukliděno. Na stole bíle prostřeném stál kříž uprostřed hořících svic. I květiny tam dali, aby stůl se podobal ještě víc oltáři. Kromě toho byly na stole dvě sklenice: jedna s vodou svěcenou, druhá s čerstvou. Též i talíř s kouskem bavlny a hrstkou soli. — Když vkročil kněz s „Pánem Bohem,“ posadil se nemocný na loži a složil ruce. Přivítal Pána Ježíše potichu slovy: „Klaním se ti vroucně, skrytý Bože náš.“ Potom se vyzpovídal, přijal velebnou svátost oltářní a dostal poslední pomazání. — Když kněz odešel, pomodlil se nemocný uložené pokání. Matce řekl: „Maminko, už se nic nebojím umřít. Těším se na nebe.“ — Než skončil, rozžalí hromnici a modlili se: „Ježíši, Maria, Josefe! Vám daruji srdce své i duši svou. Ježíši, Maria, Josefe! Stůjte při mně v boji posledním. Ježíši, Maria, Josefe! Kéž duše má v pokoji s vámi odejde.“ Tak usnul v Pánu. Poslední slovo jeho bylo: „Otče, do rukou tvých poručím ducha svého.“ Matka s pláčem zatlačila mu oči a připravila mrtvé tělo do rakve.

3. Nejlepší přítel. Jeden člověk měl jíti k soudu. Šlo při něm o život. I ohlížel se člověk po příteli, který by šel s ním. Jednoho přítele měl ze všech nejraději. Hrával s ním, jedl a chodíval s ním na procházku i na zábavy. K tomu přišel a řekl: „Prosím tě, pojď k soudu se mnou!“ Ale přítel se obrátil zády k němu a nešel. — Druhého přítele měl a i s tím býval za dobře. K tomu přišel a řekl: „Prosím tě, pojď k soudu se mnou!“ Přítel šel, ale jenom až k bráně. Potom se vrátil. — Třetího přítele měl a na toho zapomínal mnohdy. A ejhle, ten přítel sám od sebe šel k soudu s ním, přimlouval se tam za něho a vymohl mu příznivý rozsudek. — První přítel jsou *radosti pozemské*. Druhý přítel jsou *přibuzní*. Třetí přítel jsou *dobré skutky*.

»BLAHOSLAVENÍ MRTVÍ,
KTERÍ UMÍRAJÍ V PÁNU,
NEBOŽ SKUTKOVÉ JEJICH JDOU ZA NIMI.«

(Zjev. 13, 14.)

4. PŘED USNUTÍM:

UMŘÍTI MUSÍM, ALE NEVÍM KDY.
VÍM VŠAK, ŽE BYCH NA VĚKY BYL NEŠŤASTEN,
KDYBYCH UMŘEL VE HŘÍCHU SMRTELNÉM.
SVATÁ MARIA, MATKO BOŽÍ,
PROS ZA MNE HŘÍŠNÉHO NYNÍ
I V HODINU SMRTI MÉ. AMEN.

Čl. 75. O očistci.

74. Co jest očistec?

Očistec je místo, kde duše trpí časné tresty.

75. Či duše přichází do očistce?

Do očistce přichází duše toho, kdo zemřel v milosti boží, ale nevytrpěl ještě časných trestů za své hříchy.

1. Žalář očistcový. Duše v očistci se jmenují „dušičky“, protože velmi trpí. Trpí nesmírnou tesknoutu po Pánu Bohu a rozličné muky, které jim přisoudil Bůh nejvšš spravedlivý. — „Ukrutný je plamen pálí, že se hříchů nedokáli.“ »Smilujte se nade mnou, smilujte se nade mnou, aspoň vy přátelé moji, neboť ruka Páně dotkla se mne.« • »Nevyjdeš odsud, dokud nezaplatiš posledního halíře.« *Z očistce přichází duše do nebe.*

2. V teskném zadumání. Žel Bohu, kde můj tatíček? Už na něm roste trávníček. Žel Bohu, kde má matička? Tam leží podle tatíčka. Sestra do roka nežila, bratra mi koule zabila. — Zemřela matka a do hrobu dána, sirotky po ní zůstaly a přicházely každického rána, by matičku svou hledaly. — Až přijde den, kdy budu spát, přijď na můj hrob se podívat. (*Jen podívat?*) — Konec pohřební písně:

„OSTAŇTE TU S PÁNEM BOHEM,
PAMATUJTE NA MNE. AMEN.“

3. Památka dušiček koná se po svátku Všech svatých, abychom na dušičky pamatovali s *účinnou láskou*. »Pamatujte na vězně!« Jen hrob ozdobiti, nestačí. „Na dušičky vzpomínejme, z očistce jim pomáhejme!“ Dušičkám pomáháme dobrými skutky. Věřím ve „svatých obcování.“ — Nejkratší modlitba za dušičky zní: „Odpočinutí věčné dejž jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí.“ Světlo věčné je nebeská blaženost. „Bože Otče slitovníku, milovníče kajícníků, slyš jak tvoji věrní lkají v očistcových bolů kraji.“ — Nejvzácnější pomocí pro dušičky je mše svatá. Sv. Jan Zlatouústý pravil: „Kdykoli se slouží obět mešní, spěchají andělé s nebe otevřít žalář očistcový.“ „Beránku náš, míru kníže, sejmi s duší trestů tíže, rci ať vejdou očištěny ve tvůj stánek drahocenný!“ — *Hodný křesťan světi památku dušiček každodenně.* KTERAK?

Čl. 76. O pekle.

76. Co jest peklo?

Peklo je místo, kde zavržení trpí věčné tresty.

77. Kdo přijde do pekla?

Do pekla přijde, kdo zemře ve smrtelném hříchu.

1. Věčný plamen. Zavržení trpí ohněm. Pán Ježíš pravil o pekle, že je v něm oheň neuhasitelný, pláč a skřípění zubů. — Trpí ve tmě bez naděje na vykoupení. * »Uvrzte jej ven do tmy!« »Země bídy a temnoty, kdežto stín smrti a věčná hrůza přebývá.« — Trpí bez úlevy. Ani krůpěje osvěžení nedostal bohatec, jenž pohřben byl v pekle. — Trpí tak hrozně, jako by stále umírali: věčná smrt. — Nyní trpí v pekle *duše*, po soudě posledním přijde také *tělo* do pekla. Tam budou zavržení trpěti věčně. Z pekla není vysvobození.

2. Hrozivé stíny, jimiž jest označena cesta do pekla, zanechává po sobě hřích. Proč byli do pekla odsouzeni mnozí *andělé*? Zač dostal se do pekla *bohatec*, o kterém vyprávěl Pán? * »Každý *strom*, který nenese ovoce dobrého, vyřat a na oheň uvržen bude.« Do ohně se hází *suchá ratolest*: Kdo se podobá suché ratolesti? Pannám, které přišly *beze světla*, řekl Pán: »Neznám vás.« Do temného trápení byl uvržen *pozvaný*, jenž neměl *roucha svatebního*. Svatebním rouchem *duše* je *milost posvěcující*. *Čím se pozbývá?* — **KDYBYCH MĚL UMRÍTÍ DNES, NEBÁL BYCH SE? MÁM DUŠI SVATOU?**

3. „Ale zbav nás od zlého.“ Největší zlo je hřích a věčné zavržení. Nezapomenu, jak je hrozně v pekle. Zajdu si tam v duchu častěji. *Sv. Bernard* říkával: »Kdo sestupuje do pekla za živa, nedostane se tam po smrti.« *Jak to?* — Kdyby směl se vrátiti z pekla *bohatec*, co by dělával? Tak budu žítí já, abych se do pekla nedostal. »*Vstanu a půjdu k Otci svému.*«

**„AŽ NÁS NEZŽE VĚČNÝ PLAMEN,
UCHOVEJ NÁS, JEZU KRISTE. AMEN.“**

1. Mat. 22, 13. — Job. 10, 22. — 2. Mat. 7, 19. — 25, 12. — 3. Luk. 15, 18.

Čl. 77. O nebi.

78. Co jest nebe?

Nebe je místo, kde andělé a svatí požívají věčné blaženosti.

79. Kdo přijde do nebe?

Do nebe přijde, kdo zemřel v milosti boží a dosti učinil za své hříchy.

1. „**Lux perpetua — světlo věčné**“ jmenuje se v Písmě svatém nebeská blaženost. Vyvolení v nebi jsou **blaženi**, protože vidí ustavičně Pána Boha. * »Stále patří na tvář Otce mého, jenž je v nebesích.« »Pane, dobře jest nám zde býti.« * »Radujte se a plesejte, neboť odplata vaše veliká je v nebesích.« — Jsou blaženi **nevýslovně**. Sv. Pavel napsal, že »ani oko nevidalo ani ucho neslychalo ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.« — Jsou blaženi **věčně**. Pán Ježíš řekl učedníkům při loučení: »Radovati se bude srdce vaše a radosti vaší nikdo neodejme od vás.« Nyní se raduje v nebi *duše*, po soudě posledním bude člověk v nebi *s duší i tělem*. — Nejkrásnější přání zesnulému: „**A SVĚTLO VĚCNÉ AT MU SVÍTÍ!**“

2. **Světlé stopy** zbývají po svatých, když jdou do nebe. Zač se tam dostávají? * »Blahoslaveni, kteří *slovo boží* slyší a zachovávají je.« — * »Blahoslaveni *milosrdní*, neboť oni milosrdenství dojdou.« — * »Blahoslaveni *čistého srdce*, neboť oni Boha viděti budou.« — Umřel *Lazar* a zanesen jest od andělů do ráje. Zač? — *Lotrovi* na kříži řekl Pán: »Amen pravím tobě, dnes budeš se mnou v ráji.« Proč? — Sv. *Štěpán* první mučedník viděl před smrtí »nebe otevřené.« Čím si to zasloužil? — Svatí zasedli k hostině nebeské blaženosti, protože chodívali na zemi ke *stolu Páně* a zemřeli v *rouchu svatebním*. — **KDYBYCH MĚL UMRÍTÍ DNES, MOHL BYCH PŘIJÍTI DO NEBE? MÁM DUŠI SVATOU?**

3. **Svátek všech svatých** je 1. listopadu. K vyvoleným v nebi patří zejména: *duše dětí* zemřelých v křestní nevinosti. — *Duše věřících*, kteří umřeli v posvěcující milosti a dosti učinili za své hříchy pokáním na zemi a utrpením

1. Mat. 18, 10. — 17, 4. — 5, 12. — 1. Kor. 2, 9. — Jan 16, 22. — 2. Luk. 21, 28. — Mat. 5, 7. 8. — Luk. 23, 43. — Sk. ap. 7, 55.

v očistci. — Vyvolení, které církev zapsala výslovně do *seznamu svatých*. Jména některých jsou v litanii ke všem svatým, jména mnohých v církevním kalendáři. — *Svatí andělé*. Nám k ochraně ustanovil Bůh zvláště anděly strážné. — Královnou andělův a všech svatých je *Panna Maria*. — „Všichni svatí a světice boží, orodujte za nás!“ Věřím ve „svatých obcování“.

4. „Přijď království tvé.“ — *Kajci lotr* se modlil: »Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého.«
* »Království nebeské patří svatým dětem. — *Svaté Františce Římské* umíral synáček Jan. Bylo mu sedm let. Po zaopatření pravil matce: »Naplačte, maminko! Denně modlíval jsem se k Pánu Ježíši: „Přijď království tvé.“ Nyní mne volá: „Pojď!“ Požehnejte mi. Nezapomenu v nebi na vás.“ Potom složil ručky křížem, usmál se naposled a skončil. — *Sv. Tomáše Akvinského* se tázala sestra: „Dostanu se do nebe?“ „Dostaneš, odpověděl svatý učenec, ale musíš chtít.“ — **CHCÍ OPRAVDU JÁ SE DOSTATI DO NEBE?**

Čl. 78. Co se stane v soudný den.

80. Dokud zůstane naše tělo mrtvo?

Naše tělo zůstane mrtvo do soudného dne.

81. Co učiní Pán Ježíš v soudný den?

V soudný den vzkřísí Pán Ježíš naše tělo a přijde zase s nebe.

82. K čemu přijde Pán Ježíš v soudný den?

Pán Ježíš přijde v soudný den, aby soudil všechny lidi, živé i mrtvé, svaté i zlé.

83. Co řekne Pán Ježíš při soudu k svatým?

Pán Ježíš řekne při soudu k svatým: „Pojďte, požehnaní Otce mého, do království nebeského.“

4. Luk. 23, 42. — Mark. 10, 14.

84. Co řekne Pán Ježíš při soudu ke zlým?

Pán Ježíš řekne při soudu ke zlým: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.“

1. Trojí příchod Páně. Poprvé přišel Pán Ježíš, když se stal *člověkem*. Podruhé přichází do srdce ve *svatém přijímání*. Naposledy přijde *nás soudit*. — **Kdy bude soudný den**, nikdo neví kromě Boha. Víme jenom, že jaký kdo bude při smrti, takový zůstane k poslednímu soudu: buď *svatý* v posvěcující milosti nebo *zlý* ve smrtelném hříchu. — Hříšník je mrtev i když žije, a svatý žije i když umřel. **CO TO ZNAMENÁ?**

2. Co se stane v soudný den, předpověděl Pán Ježíš; totiž: **předejdou znamení**. * »Slunce se zatmí, měsíc nedá světla svého a hvězdy budou padat s nebe.« Ohněm, zemětřesením, povodní a hrozným strachem zahynou lidé na zemi. — Potom **vzkřísí Pán všechny mrtvé** hlasem andělů, kteří shromáždí vyvolené a rozdělí svaté ode zlých. Svátí budou stát po pravici, zlí po levici. — Konečně se ukáže na nebi znamení Syna člověka a **on přijde viditelně a slavně** na zem, aby soudil živé i mrtvé, svaté i zlé. — *„Těla vzkříšení“* znamená: věřím, že tělo naše bude po smrti vzkříšeno. V soudný den vzkřísí naše tělo Pán Ježíš, totiž spojí duši opět s tělem. *„Odtud přijde soudit živých i mrtvých.“* Kdo přijde? Odkud přijde? Jak přijde? K čemu přijde? — **PO KTERÉ STRANĚ BUDU STÁTI JÁ?**

3. Věřím v „život věčný“. Život bez konce. Po rozsudku Páně půjdou zlí do trápení věčného a svátí do věčné blaženosti. *„Nanebevzetí svatých.“* »Půjde člověk do domu věčnosti své.« — *Svaté Kateřině Sienské* ukázal Pán Ježíš dvě koruny: trnovou a zlatou. Řekl jí: *„Jednu poneseš za živa, druhou po smrti; vol si!“* Sv. Kateřina si zvolila trnovou na zemi, aby obdržela zlatou korunu v nebi. — *Dvě cesty vedou na věčnost*: * »Prostranná je cesta, která vede k zahynutí a mnozí jdou po ní. Úzká je cesta, která vede k životu a málo je těch, kteří ji nalézají.« Po cestě k životu nebeskému jde, kdo je pokorný, dobročinný, počestný, příznivý, střídmy, laskavý a bedlivý.

JDEŠ TY PO TÉ CESTĚ?

KDE BUDE DŮM TVOJÍ VĚČNOSTI?

»PAMATUJ NA POSLEDNÍ VĚCI«:

SMRT, SOUD, PEKLO, NEBE.

Čl. 79. „Věřím v Boha“.

Co má katolický křesťan věřiti, je krátce obsaženo v „apoštolském vyznání víry“. Apoštolské vyznání víry má dvanácte článkův.

O Bohu Otci, Stvořiteli.

1. První článek víry zní: „**Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země.**“ Bůh jest věčný, všudypřítomný a vševědoucí, všemohoucí, nejvyšš spravedlivý, nejvyšš dobrotivý a nejvyšš milosrdný. *Proč se Bůh jmenuje „Stvořitel“? V nebi stvořil Bůh anděly. Jak se jmenovali první lidé? Byli v ráji svatí a blažení. Nezůstali však svatí: dopustili se těžkého hříchu. Kterak uškodil prvotní hřích Adamovi a Evě? Také nám uškodil hřích prvotní. Co dědi každý člověk po Adamovi? Ale Bůh se po hříchu prvotním smiloval tím, že hned prvním lidem slíbil Vykupitele. Jak se nazývá slíbený Vykupitel?*

* * *

O Bohu Synu, Vykupiteli.

2. Druhý článek víry zní: (věřím) „**i v Jezu Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho.**“ Ježíš Kristus jest jednorozený Syn Boha Otce, jest Bůh a spolu člověk. Syn boží se stal člověkem, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil a spasil. —
3. Třetí článek víry zní: „**Jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny.**“ Panna Maria jest matkou Ježíše Krista. Počala jej z Ducha svatého. Otcem Ježíše Krista jest Bůh Otec nebeský. *Kde se narodil Ježíš Kristus? Co zvěstoval anděl betlemským pastýřům? Čím uctili mudrci Vykupitele? Před Herodesem zachránil se do Egypta. V Nazaretě žil Pán Ježíš do třiceti let. Veřejně učil tři léta. Své učení potvrzoval zázraky.*
4. Čtvrtý článek víry zní: „**Trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest.**“ Pontský Pilát byl římský místodržitel v zemi židovské. Pán Ježíš trpěl zvláště toto: na hoře Olivetské smrtelnou úzkost a potil se krví. Vysoká rada usoudila o něm: „Hoden je smrti.“ U Pontského Piláta byl křivě obžalován, bičován, trním korunován a na smrt vydán. Na horu Kalvarii nesl těžký kříž. Na Kalvarii byl ukřižován a zemřel tam na kříži. Tělo Pána Ježíše pochoval Josef z Arimatie a Nikodem.

- 5.** Pátý článek víry zní: „**Sstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých.**“ Slovo „do pekel“ znamená: do předpekli. Do předpekli sestoupila po smrti duše Páně. Zůstala v předpekli do třetího dne. Ježíš Kristus vstal z mrtvých třetího dne po smrti v neděli velikonoční. — **6.** Šestý článek víry zní: „**Vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího.**“ Ježíš Kristus vstoupil na nebesa čtyřicátého dne po svém zmrtvýchvstání. V nebi kraluje s Bohem Otcem na věky věkův. — **7.** Sedmý článek víry zní: „**Odtud přijde soudit živých i mrtvých.**“ Ježíš Kristus přijde zase s nebe v poslední čili soudný den.

* * *

O Duchu svatém, Posvětiteli.

- 8.** Osmý článek víry zní: „**Věřím v Ducha svatého.**“ Duch svatý je pravý Bůh. Bůh je ve třech osobách. *Jak se jmenují tři božské osoby? Proč se třetí božská osoba jmenuje Duch „svatý“? Duch svatý nás posvěcuje takto: činí nám duši svatou a pomáhá nám konati dobré skutky. Jak se jmenuje pomoc Ducha svatého? Jak se jmenuje svatost od Ducha svatého? Jak velice jest potřebná milost boží? Uděluje se hlavně svátostmi. Jak se jmenují svátosti? Nejpotřebnější svátost je křest. Pokřtěný člověk se stává dítkem božím, dědicem věčné blaženosti a katolickým křesťanem. Všichni katoličtí křesťané dohromady se jmenují „svatá církev obecná čili katolická“.*
- 9.** Devátý článek víry zní: (Věřím ve) „**svatou církev obecnou, svatých obcování.**“ Církev katolickou založil Ježíš Kristus. K církvi katolické náleží jmenovitě papež, biskupové, kněží a všichni ostatní katoličtí křesťané. *Jak zní patero přikázání církevních? K obcování svatých náleží věřící na zemi, svatí v nebi a duše v očištění.* — **10.** Desátý článek víry zní: „**Hříchův odpuštění.**“ To znamená: věřím, že hříchy mohou býti odpuštěny. Hřích dědičný se odpouští ve svatém křtu. Hříchy spáchané po křtu svatém se odpouštějí ve svátosti pokání. Moc, hříchy odpuštěti, dal Ježíš Kristus apoštolům. Od apoštolů přešla ta moc na biskupy a kněze.

* * *

O posledních věcech člověka.

- 11.** Jedenáctý článek víry zní: „**Těla vzkříšení.**“ To znamená: věřím, že tělo naše po smrti bude vzkříšeno. *Co je*

smrt? Kam odchází duše hned po smrti? Kam přichází duše po soudě božím? Tělo naše zůstane mrtvo do soudného dne. V soudný den Pán Ježíš tělo naše vzkřísí a přijde zase s nebe, aby soudil všechny lidi, živé i mrtvé, svaté i zlé. — Dvanáctý článek víry zní: (Věřím v) „život věčný“. Život věčný je v nebi a v pekle. Co je nebe? Kdo přijde do nebe? Co je peklo? Kdo přijde do pekla?

* * *

Slovo „Amen“ na konci „Věřím v Boha“ znamená: věřím pevně všechno, co jest obsaženo v apoštolském vyznání víry.

AMEN — STAŇ SE!

TROJJEDINÝ BOŽE! VĚŘÍM PEVNĚ VŠECHNO, CO JSI ZJEVIL A CO MI PŘEDKLÁDÁŠ K VĚŘENÍ SKRZE CÍRKEV KATOLICKOU. POSILNI VÍRU MOU. AMEN. — DOUFÁM PEVNĚ, ŽE MI HŘÍCHY ODPUSTÍŠ, SVOU MILOST MI UDĚLÍŠ A PŘIJMEŠ MNE DO NEBE. PROSÍM O TO SKRZE JEŽÍŠE KRISTA, PÁNA NAŠEHO. AMEN. — DĚKUJI TI ZA VŠECHNO, CO'S MI PROKÁZAL DOBRÉHO, ZVLÁŠTĚ ZA TO, ŽE'S UMŘEL ZA MNE NA KŘÍŽI. — MILUJI TĚ Z CELÉHO SRDCE. TOBĚ CHCI JÁ SLOUŽIT BEZ USTÁNÍ, TY MNĚ K TOMU DEJ SVÉ POŽEHNÁNÍ. AMEN.

PŘÍDAVEK.

I. Příprava ke svaté zpovědi.

A. Učení o svátosti pokání.

1. **»Šel sám do sebe.«** — **MÁM HŘÍCHY NA SOBĚ.** *Jsou všechny hříchy stejně veliké?* — Bůh je nejvyšší spravedlivý: trestá všechno zlé. *Kde trestá Bůh hříchy?* **ZASLOUŽIL JSEM TRESTŮ BOŽÍCH.** — Bůh je nejvyšší dobrotivý: všechno dobré mám od něho. **HŘÍCHY SVÝMI JSEM BOHA URAZIL.** — Nejvzácnějším darem božím je milost posvěcující. Nabyt jsem jí na křtu svatém. *Čím se pozbývá?* **MÁM DUŠI SVATOU?** — Bůh je nejvyšší milosrdný, rád odpouští nám hříchy. Proto ustanovil Pán Ježíš svátost pokání. **Svátost pokání je velkým dobrodiním, protože v ni Bůh odpouští hříchy, promíjí tresty a uděluje posvěcující milost. BOHU DÍKY, ŽE MOHU JÍTI KE SVATÉ ZPOVĚDI!**

2. **Čeho je potřeba.** Hříchy ve svátosti pokání odpouští místo Pána Boha čili na místě božím *zpovědník*. Dostal k tomu moc a právo od biskupa. *Zřízený kněz.* — *Kajicník* musí na své hříchy se upamatovati, hříchů svých litovati, umíniti si, že se polepší, že hříchů se vyznati zpovědníkovi a vyplnit uložené pokání. — Abychom náležitě přijali svátost pokání, potřebujeme *pomoci Ducha svatého.*

1. Kolik částek náleží ke svátosti pokání?

Ke svátosti pokání náleží pět částek: první — zpytování svědomí; druhá — lítost; třetí — opravdové předsevzetí; čtvrtá — zpověď; pátá — dostiučinění.

* * *

3. Zpytování svědomí. Poučná je vycházka na horu k vůli vyhlídce. Poučnější je vycházka do srdce. Marnotratný syn odešel od otce do daleké krajiny. Tam žil prostopášně a promarnil statek svůj. Potom „šel sám do sebe“: upamatoval se na své hříchy. — *Svědomí se zpytuje podle příkázání božích, podle příkázání církevních a podle hlavních hříchů.* — Hříchy se mají hledati v srdci se světlem Ducha svatého. **PŘIJĎ, DUŠE SVATÝ, OSVĚT ROZUM MŮJ, BYCH SVÉ HŘÍCHY NÁLEŽITĚ POZNAL!**

* * *

Která je nejpotřebnější částka při svátosti pokání?

Nejpotřebnější částka při svátosti pokání je lítost.

Proč máme hříchů litovati?

Hříchů máme litovati, protože jsme jimi zasloužili trestů božích a urazili Boha nejvyššího dobrotivého.

4. Lítost. Přišel do chrámu *veliký hříšník*. Stanul z daleka, netroufal si ani očí pozdvihnouti k nebi, nýbrž bil se v prsa a modlil se: »Bože, buď milostiv mně hříšnému.« I vrátil se domů svatý. — *Žena hříšnice* přišla k Pánu Ježíši, klekla si k jeho nohám a plakala. A Pán jí řekl: »Odpouštějí se tobě hříchy. Jdi v pokoji.« — *Apoštol Petr* seděl u ohně a zapřel Pána Ježíše. Tehdy »obrátil se Pán a pohleděl na Petra. I rozpomenul se Petr, vyšel ven a plakal hořce.« Bůh pak odpustil jemu. — **Nad tím se Bůh smiluje, kdo hříchů svých lituje.** Ovšem nestačí, jen *ústý* odříkávati modlitbu lítosti. Bůh se dívá do srdce. Prázdných slov nepřijímá, ale »srdcem zkroušeným nepohrdne.« — **PŘIJĎ, DUŠE SVATÝ, POHNI VŮLI MOU, BYCH SRDEČNĚ HŘÍCHŮ LITOVAL.**

* * *

Co musí s lítostí býti spojeno?

S lítostí musí býti spojeno opravdové předsevzetí.

5. Opravdové předsevzetí. Jak se činí? Marnotratný syn si umínil: „Vstanu a půjdu k otci svému.“ Kajícník: *umiňuji si, že opravdu se polepším.* Kterého hříchu jsem se dopouštěl nejčastěji? . . . . . Který hřích by mne při smrti nejvíce tížil? . . . . . Těch hříchů se budu zvláště chrániti. — *Odpouštím, co mi kdo ublížil. Vrátím cizí majetek. Budu bedlivě plniti povinnosti stavu svého.* — Dobře jest, před svatou zpovědí odprositi rodičův a vyžádati si mateřské požehnání. — **PŘIJĎ, DUŠE ŠVATÝ, POHNI VŮLI MOU, BYCH SE OPRAVDU POLEPŠIL.**

* * *

5. Kdy je zpověď úplná?

Zpověď jest úplná, když se zpovídáme alespoň ze všech hříchů těžkých.

6. Kdo se zpovídá neplatně?

Neplatně se zpovídá, kdo těžký hřích vlastní vinou vynechá.

7. Zpovědní vyznání začíná slovy: „† Já bídny hříšník (bídna hříšnice) se zpovídám Bohu všemohoucímu a vám, otče duchovní, na místě božím, že jsem od — (své maličkosti“ aneb „od poslední zpovědi, která se stala . . . .“) těchto hříchů se dopustil: . . . .“

8. Zpovědní vyznání končí se slovy: „To jsou mé hříchy. Srdečně jich lituji a umiňuji si, že se opravdu polepším.“

6. Zpověď. *Kající lotr* vyznal své hříchy zkroušeně Pánu Ježíši. *Marnotratný syn* vyznával: „Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. Již nejsem hoden slouiti synem tvým.“ A otec milosrdný jej objal a políbil, dal mu roucho nejlepší a opět ho přijal za syna. *Kajícník* vyznává své hříchy zpovědníkovi. — Zpovědník je přísně zavázán k mlčelivosti: **zpovědní tajemství.** Sv. *Jan Nepomucký* dal se raděj umučit, než by byl prozradil něco z toho, co slyšel ve zpovědi. Podobně blahoslavený *Jan Sarkander.* — Odpouští hříchy **rozhřešením:** „Já tě rozhřešuji

z hříchů tvých ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.“
— Odpouští také **zapomenutý hřích smrtelný** zároveň s ostatními hřichy; ale kajícník musí se z něho vyznati dodatečně. —
PŘIJĎ, DUŠE SVATÝ, POHNI VŮLI MOU, BYCH SE Z HŘÍCHŮ SVÝCH UPŘÍMNĚ ZPOVÍDAL.

* * *

9. Čeho je potřeba k zpovědnímu dostiučinění?

K zpovědnímu dostiučinění je potřeba, vyplnit uložené pokání.

7. Dostiučinění. *Marnotratný syn* chtěl za pokání býti v domě otce svého pouze nádenníkem. *Kající loťr* za pokání snášel trpělivě hrozné muky kříže. *Sv. Petr* za pokání prý vstával každou noc v onu hodinu, kdy Pána byl zapřel, a kleče na tvrdé zemi s pláčem se modlival. — *Horlivý kajícník* se nespokojí s pokáním, které mu zpovědník uložil, nýbrž *dobrovolně* si k tomu ještě ukládá kající skutky: něco dovoleného si odepře, prokáže někomu milosrdenství, modlí se v kostele nebo doma. Velmi se doporučuje *pokání, které trvá delší dobu*, třeba týden nebo i měsíc. Kdo sám sebe trestá, toho netrestá Bůh. — **CO JÁ SI DOBROVOLNĚ ULOŽÍM ZA POKÁNÍ? PŘIJĎ, SVATÝ DUŠE, POHNI VŮLI MOU, BYCH ZA HŘÍCHY SVÉ DOSTIUČINIL.**

B. Zpovědní pobožnost.

Blaze tomu, kdo se zpovídá pokaždé tak úplně, zkroušeně a připraven, jako by se zpovídal na loži smrtelném. Kdy umřeš, nevíš. *Není nastávající zpověď snad tvoje poslední?*

K DUCHU SVATÉMU.

PŘIJĎ, DUŠE SVATÝ, OSVĚŤ ROZUM MŮJ, BYCH SVÉ HŘÍCHY NÁLEŽITĚ POZNAL, POHNI VŮLI MOU, BYCH SRDEČNĚ JICH LITOVAL, UPŘÍMNĚ SE Z NICH ZPOVÍDAL, ZA NĚ DOSTIUČINIL A OPRAVDU SE POLEPŠIL.

Otče náš. Zdravas. Útočiště hříšníků, oroduj za mne! Se Synem svým rač mne smířiti, Synu svému rač mne poručeti, k Synu svému rač mne přivést!

Zpytování svědomí.

O přikázaních božích. 1. (Denní modlitby.) Zanedbával jsem denní modlitby? — Modlival jsem se roztržitě? — 2. (Svatá slova.) Říkal jsem svatá slova lehkomylně? — 3. (Sváteční den.) Zanedbal jsem ve sváteční den mši svatou? Kolikrát? — Nechodíval jsem na kázání? — Choval jsem se v kostele neuctivě? — 4. (Rodiče.) Neposlouchal jsem rodičů? — Odmlouval jsem jim? — Vzдорoval jsem jim? — Mluvil jsem o nich neuctivě? — 5. (Bližní.) Býval jsem na bližního hněvivý? — Uškodil jsem někomu na těle? — Sváděl jsem někoho ke hříchu? — Byl jsem ukrutný ke zvířatům? — 6. a 9. (Nepočestně.) Pohlížel jsem nepočestně? — Mluvil jsem nepočestně? — Udělal jsem něco proti svaté čistotě? Kolikrát? — 7. a 10. (Cizí majetek.) Vzal jsem někomu ... (co)? — Nechal jsem si bezprávně cizí ... (co)? — Kazil jsem něčí majetek? — 8. (Křivé mluvení.) Nadával jsem někomu? — Lhal jsem?

O přikázaních církevních. (Postní den.) Jedl jsem v postní den vlastní vinou masitý pokrm? Kolikrát? — **O hlavních hříších.** Byl jsem pyšný? — Byl jsem lakomý? — Byl jsem závistivý? — Byl jsem nestřídmy? — Zanedbal jsem povinnosti svého stavu?

Modlitba lítosti.

Bože můj! Ty jsi nejvyšš spravedlivý, všechno zlé trestáš. I já jsem *hříchy svými zasloužil trestů tvých*. Bože, buď milostiv mně hříšnému! Bože, buď milostiv mně hříšnému! Bože, buď milostiv mně hříšnému! — Ty jsi můj Bůh nejvyšš dobrotivý, všechno dobré mám od tebe. Tak jsi mne miloval, žes umřel za mne na kříži. *A já nevděčný jsem tě urazil.* Ježíši, smiluj se nade mnou! Ježíši, slituj se nade mnou! Ježíši, odpusť mi

hříchy mé. Umiňuji si pevně, že se opravdu polepším. Amen.

Opravdové předsevzetí.

Umiňuji si pevně, že s pomocí boží se opravdu polepším. Budu se každý den dobře *modlívati* ráno i večer, před jídlem i po jídle a při zvonění. — Budu v den sváteční chodívati na *služby boží*, nikdy vlastní vinou nevynechám mši svatou a ochotně vyslechnu slovo boží. — Budu poslouchati *rodičů* rychle, bez odmluvy a rád. — *Odpouštím* ze srdce svým vinníkům a odpustím budoucně, když mi někdo ublíží. — Budu si pečlivě opatrovati v srdci *lilii svaté čistoty*. — Budu vždycky *pravdu* mluvit a nikdy lhát ani zapírat. — Budu bedlivě plniti *povinnosti stavu svého*. — Posilň mou vůli, Bože můj! Maria za mne oroduj! Anděle strážný při mně stůj, mne vždycky veď a napravuj. Amen.

Zpověď

se obyčejně vykonává *kleče*: „† Já bídný hříšník (bídná hříšnice) . . . . To jsou mé hříchy. Srdečně jich lituji a umiňuji si, že se opravdu polepším.“ — Potom kajcník *poslouchá* pozorně, co mu říká zpovědník. *Odpovídá* zřetelně, je-li otázan. *Táže se* zpovědníka, potřebuje-li poučení. *Zapamatuje si* uložené pokání. *Přežehná se* při rozhřešení. Konečně *odchází* vyplnit uložené pokání.

Dostiučinění.

Modlitby uložené za pokání se vykonají nejvhodněji — možno-li — *před svatostánkem*. Je dobře, přidati si hned po svaté zpovědi k uloženým modlitbám něco *dobrovolně*, na příklad: Otče náš, Zdrávas, Věřím, Desatero, Anděle boží, Zdrávas Královno. *Ostatek uloženého i dobrovolného pokání se vykoná později*. V kostele zakončí se zpovědní pobožnost modlitbou:

BOHU DÍKY!

Čím odplatím se Pánu za všechno, co mně prokázal! *Jak blaze je mi dnes*: Hříchy mám odpuštěny,

roucho svatosti mám opět krásné, bránu do nebe mám otevřenu, jsem zas úplně dítkem božím. Dobrořeč duše má Hospodinu a nezapomínej na dobrodiní jeho. Bože můj, děkuji Ti srdečně, žes byl ke mně tak milosrdný.

Umiňuji si poznovu, že ode dneška budu bedlivě poslouchati, co mi přikazuješ. Ježíši, tobě chci žíti. Ježíši, tobě chci umříti. Ježíši, tvůj chci býti živý i mrtvý. Tobě budu sloužit bez ustání, ty mně k tomu dej své požehnání.

Duše svatý, pomoz mi svou milostí, abych své předsevzetí vyplnil. Nejsvětější Panno Maria, pod ochranu tvou se utíkám. Anděle boží, strážce můj, neopouštěj mne. Můj svatý patrone křestní, oroduj za mne, abych Pánu svému neposkvrněným tělem sloužil a čistým srdcem se zalíbil. Amen.

II. Příprava k svatému přijímání.

A. Učení o svátosti oltářní.

KTERAK SE KONÁ SVÁTOST OLTAŘNÍ.

1. Koná se na oltáři. Prvním oltářem křesťanským byl *stůl*, na kterém Pán Ježíš proměnil chléb ve své tělo a víno ve svou krev. Totéž činí kněz ve *mši svaté*. Přináší s sebou k oltáři *chléb a víno*. Víno je z hroznů, chléb z mouky pšeničné; jmenuje se „*hostie*“ čili chléb obětní; — při **proměňování** říká kněz nad chlebem slova Pána Ježíše: „*Toto jest tělo mé*“, a nad vínem „*Toto jest krev má*.“ Těmi slovy proměňuje kněz chléb a víno v tělo a krev Ježíše Krista. — Po proměňování vypadá tělo Páně jako chléb, krev Páně jako víno: na oltáři je **pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista pod způsobami chleba a vína.**

1. Proč říkáme „pod způsobou chleba“?

Říkáme „pod způsobou chleba“, protože tělo Páně ve svátosti oltářní má podobu, barvu, chuť a vůni chleba.

2. Proč říkáme „pod způsobou vína“?

Říkáme „pod způsobou vína“, protože krev Páně ve svátosti oltářní má podobu, barvu, chuť a vůni vína.

* * *

VE SVÁTOSTI OLTAŘNÍ JE PŘÍTOMEN JEŽÍŠ KRISTUS.

3. Kterak jest Ježíš Kristus přítomen pod způsobou chleba?

Pod způsobou chleba jest Ježíš Kristus přítomen celý, totiž jako Bůh i člověk.

4. Kterak jest Ježíš Kristus přítomen pod způsobou vína?

Pod způsobou vína jest Ježíš Kristus přítomen celý, totiž jako Bůh i člověk.

5. Kterak jest Ježíš Kristus přítomen, když se svaté způsoby rozdělí?

Když se svaté způsoby rozdělí, jest Ježíš Kristus přítomen v každé části celý, totiž jako Bůh i člověk.

2. Zajímavé pravdy: 1. Kdo přijímá *svatou Hostii*, přijímá nejenom tělo, nýbrž i krev Pána Ježíše. — 2. Kdo přijímá *částku svaté Hostie*, přijímá celého Ježíše Krista. „Způsob se jenom láme, ale svátost celou máme.“ — 3. Po svatém přijímání *zůstává Ježíš Kristus přítomen*, dokud způsoby chleba a vína trvají. **Proto se modlí věřící aspoň čtvrt hodiny po svatém přijímání.**

* * *

POJĎTE, KLAŇME SE JEMU!

6. Jaká úcta náleží svátosti oltářní?

Svátosti oltářní náleží úcta nejvyšší, totiž klaněti se jí.

3. „Veníte adorémus — pojdte, klaňme se Jemu!“ Svátost oltářní se ukládá ve svatostánku. Jsou tam pro ni dvě posvátné nádoby: monstrance a ciborium. Před svatostánkem hoří věčné světlo. Svítí na počest Krista Ježíše. „VENÍTE ADORÉMUS.“ — **Zvláště máme se klaněti**, když se svátost oltářní ve mši svaté pozdvihuje, když je vystavena v „božím hrobě“, když jde kněz „s Pánem Bohem“, při průvodě „Božího Těla“ a při svatém přijímání. „VENÍTE ADORÉMUS.“ — **›Pán můj a Bůh můj!«** Jak mudrci v dávný čas klaním se ti, Jezu, zas. Klaním se ti vroucně, skrytý Bože náš, jenž tu ve svátosti sebe ukryváš. „VENÍTE ADORÉMUS.“

* * *

PROČ MÁME PŘIJÍMATI.

7. K čemu jest Ježíš Kristus ve svátosti oltářní přítomen?

Ježíš Kristus jest ve svátosti oltářní přítomen, aby se za nás obětoval ve mši svaté a byl nám pokrmem duše ve svatém přijímání.

8. Proč nás volá Pán Ježíš ke svatému přijímání?

Pán Ježíš nás volá k svatému přijímání, aby nás posvětil, posilnil a živil k životu věčnému.

4. „Ejhle, boží Beránek, který hříchy světa sňal, oltář zvolil za stánek, aby s námi přebýval.“ „Ve svátostném přijímání k člověku se nebe sklání, zde se duše upřímná se svým Bohem objímá.“ — „Pán mne volá k svému stolu.“ **Svaté přijímání poručil Pán Ježíš slovy: »Amen, amen pravím vám: nebudete-li jísti těla Syna člověka a pítí jeho krve, nebudete mítí v sobě života.«** — **Přísně jsme povinni přijmouti svatost oltářní alespoň jednou za rok, a to v čas velikonoční.** Jak zní čtvrté přikázání církevní? Kromě toho také *v nebezpečství smrti.* — **Církev svatá přeje si snažně, aby chom častěji za rok přijímali svatost oltářní.** *Sv. František Saleský napsal: »Kdo chce žít opravdu zbožně, nesmí odkládati svaté přijímání přes jeden měsíc.«* Kdo je v posvěcující milosti a má pravý úmysl, může přijímat denně.

»NECHTE MALIČKÉ PŘIJÍTI KE MNĚ
A NEBRAŇTE JIM,
NEBOŤ TAKOVÝM PATŘÍ KRÁLOVSTVÍ NEBESKÉ.«

5. **»Pojďte ke Mně všichni!«** — **Svaté přijímání posvěcuje;** věřící stává se na chvíli svatostánkem Páně. *„Neboť Stvořitel nebe i země za svůj stánek si tě vyvolil.“* * **»Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.«** Proto je duše po svatém přijímání světější. Čím duše světější, tím větší bude mítí v nebi blaženost. — **Svaté přijímání posiluje,** podobně jako tělo se pokrmem posiluje k práci. *Práce pro nebe jest: modliti se, jíti na služby boží, poslouchati rodičů, plniti povinnosti svého stavu, odpouštěti, prokazovati lásku bližnímu, brániti se pokušení.* Pokušení nejhoršího druhu doléhalo na sv. *Karla Boromejského* v městě, kde studoval. A on zůstal nezka-

žený. Tázali se ho, kterak že odolal hříšným svodům? „Chodíval jsem každou neděli ke stolu Páně.“ Sv. *Alois* zachoval si čisté srdce „pokrmem andělským“. — Svaté přijímání živi k životu věčnému. Chléb nebeský živi pro nebe. Svátost oltářní je mannou do země zaslíbené v nebi. * »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední« pro nebe. „Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši tvou k životu věčnému. Amen.“ — **Těchto milosti rozdává Duch svatý tím více, čím kdo přijímá častěji a čím lépe je připraven.**

* * *

PŘIPRAV TĚLO I DUŠI!

9. Kterak se máme připraviti k svatému přijímání?

K svatému přijímání se máme připraviti takto: máme býti úplně lačni a počestně oděni, máme býti v posvěcující milosti a zbožně se modliti.

6. Příprava ke stolu Páně. — Úplně lačný je, kdo nic nejí a nic nepije ode dvanácté hodiny půlnoční. Pouze kdo je nebezpečně nemocen, smí přijímati nelačný. — **Počestný oděv** má býti též čistý, k tomu tělo umyté. Třeba chudobně, jen když čistotně! Ale víc ovšem než na šaty hledí Pán Ježíš na svatební roucho duše. *»Hospodin se dívá k srdci.«* — **V posvěcující milosti** jest i ten, kdo má na duši pouze všední hříchy. Se hříchem smrtelným se nesmí jíti ke stolu Páně. To bylo by přijímání nehodné. Nehodně přijímati je *svatokrádež*. První se dopustil takové svatokrádeže *Jidáš*. — **Modliti se** máme před svatým přijímáním i po něm. Srdce má se v hodinu svatého přijímání podobati oltáři, na němž hoří svíce výry, pokory a lásky, svíce vděčnosti, oddanosti a důvěry. **ROZZNÍ JE VŠECHNY!**

B. Modlitby.

Před svatým přijímáním.

VĚŘÍM A KLANÍM SE.

Ve svatém přijímání chce vejíti do tvého srdce Ježíš Kristus přítomný ve svátosti oltářní. Týž Pán, před kterým

6. 1. Král. 16, 7.

klečeli mudrci, kterému se klaněl Tomáš apoštol, kterému se v nebi koří andělé. „Pán můj a Bůh můj!“ „Otevřela se již nebes brána, slovo zázračné kněz vyslovil; vítěj duše, vítěj Krista Pána, jenž se v způsob chleba, vína skryl. Občerství tě krví svou a tělem, *spojíš se dnes se svým Spasitelem.*“

Pane Ježíši, *věřím*, že jsi jednorozený Syn boží, náš chléb nebeský. Rozmnož víru mou, o Ježíši. — Věřím, že jsi skutečně přítomen ve svátosti oltářní. Rozmnož víru mou, o Ježíši. — Věřím, že ve svatém přijímání budu požívatí tvé pravé tělo a předrahou krev tvoji. Rozmnož víru mou, o Ježíši.

*KLANÍM SE TI VROUCNĚ, SKRYTÝ BOŽE NÁŠ,
JENŽ TU VE SVÁTOSTI SEBE UKRÝVÁŠ.
ZRAK I HMAT I CHUŤ TU KLAME MYSL MOU,
JENOM SLUCHU SVĚMU VĚŘÍM S JISTOTOU.
NA KŘÍŽI JSI TAJIL POUZE BOŽSTVÍ SVÉ,
ZDE VŠAK TAKÉ SKRYTO ČLOVĚČENSTVÍ TVÉ.
RAN TVÝCH JAKO TOMÁŠ JÁ ZDE NEZÍRÁM,
VYZNÁVÁM VŠAK PŘECE, ŽE TU BOHA MÁM.
ABYCH V TEBE VĚŘIL, TO MI RAČIŽ DÁT,
UČ MNE V TEBE DOUFAT, TEBE MILOVAT. AMEN.*

NEJSEM HODEN.

Ve svatém přijímání chce Ježíš Kristus vejíti k tobě *bíd-
nému hříšník*u. Zasluhuješ toho? Vlastně bys měl říci: „Odejdi
ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný!“ O věci předivná:
Pána tu požívá sluha bídný a ničemný!

Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou. Ty jsi Bůh — já pouhé stvoření. Tys můj Pán — já tvůj služebník. Tys nejsvětější — já bídný hříšník. Tys můj Spasitel, který mne miloval až k smrti kříže — já nevděčník, který tě urážel hříchy svými. Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou.

Bože, buď milostiv mně hříšnému! Bože, buď mi-
lostiv mně hříšnému! Bože, buď milostiv mně hříš-

nému! Beránku boží, jenž snímáš hříchy světa, sejmi též moje hříchy. Ježíši, smiluj se nade mnou! Ježíši, slituj se nade mnou! Ježíši, odpusť mi hříchy mé. Amen.

Upřímně slibuji, že opravdu se polepším. Tobě chci já sloužit bez ustání, ty mně k tomu dej své požehnání. „Duše svatý, posvěť Pánu srdce naše v jasný chrám, ať jsme hodni jísti mannu, kterou Ježíš chystá nám.“ Amen.

TOUŽIM.

„Uvaž jeho dobrotu: by tě krmil k životu, sám se dává tobě.“ Ježíš Kristus nabízí se ti k svatému přijímání, **protože tě miluje a chce mítí v nebi.** Proto se snižuje jako milosrdný *Samaritán*, aby uzdravil duši tvou. Volá tě k sobě laskavý *přítel* dětí. Kdysi řekl: „Nechte malíčké přijít ke mně“ a bral je do náručí. Ve svatém přijímání sám ti vstoupí do srdce. Chce býti tobě *chlebem* pro život věčný: * »Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.« Tak tě má rád.

Pane Ježíši, milosrdný Samaritáne! Ty se snižuješ ke mně, abys uzdravil rány mé duše. Miluji tě z celého srdce. — Pane Ježíši, laskavý příteli dětí! Ty mne k sobě voláš, abys mi požehnal. Miluji tě z celého srdce. — Pane Ježíši, ty živý chlebe nebeský, voláš mne ke stolu, protože mne máš rád a chceš mne mítí v nebi. Miluji tě z celého srdce.

Přijď, Pane Ježíši, a posvěť mne. Přijď, Pane Ježíši, a posilni mne. Přijď, Pane Ježíši, a živ mne k životu věčnému. Otvírám ti srdce své. Těším se na tebe. Toužím po tobě.

* * *

„RADUJME SE, K NAM SE BÉŘE
VE ZPŮSOBĚ CHLEBA PÁN;
OTEVŘEME SRDCÍ DVĚŘE,
MILÝ PŘIPRAVME MU STAN.

ZAVÍTEJ K NÁM, VZÁCNÝ HOSTI,
ČEKÁME TĚ S TOUŽEBNOSTÍ.“

* * *

„O JEZU, HOSTE NEBESKÝ,
MÉ ZBOŽÍ, STATKU MŮJ,
TY SLADKÝ CHLEBE ANDĚLSKÝ,
ZVOL V SRDCI MÉM BYT SVŮJ.
AJ, LAČNÍM, TY MNE NAKRM ZAS,
AJ, ŽÍZNÍM, TY MOU ŽÍZEŇ ZHAS
A VŽDY MNE OPATRUJ!“

Při svatém přijímání.

1. Když kněz ukazuje lidu svatou Hostii: „Pane, ne-
jsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko
rci slovem a uzdravena bude duše má“ (Třikrát). —
2. Než se přijme svatá Hostie: „Tělo Pána našeho Ježíše
Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.“ —
3. Když se přijme svatá Hostie: „Ježíši, tobě žiji. Ježíši,
tobě umírám. Ježíši, tvůj jsem živý i mrtvý. Amen.“

Po svatém přijímání.

VÍTÁM, KLANÍM SE A DĚKUJI.

Když Pán Ježíš se narodil, *pastýři* radostně přišli a vítali
jej. *Mudrci* se mu klaněli. *Simeon* srdečně děkoval, že spatřil
a smí chovati v náručí Krista Vykupitele. Týž Kristus Pán je
v tobě. Tvé srdce je svatostánkem Páně. **Kterak přivítáš
Pána Ježíše?**

„VÍTEJ, HOSTI NEJVZÁCNĚJŠÍ, MŮJ SLADKÝ JEŽÍŠI,
PŘÍTELI MŮJ NEJMILEJŠÍ, MÉ ZBOŽÍ NEJVYŠŠÍ,
VÍTEJ Z JASNÝCH NEBES BRAN,
V SKROMNÝ MÉHO SRDCE STANI!“

*Klaním se ti vroucně, skrytý Bože náš, jenž tu
ve svátosti sebe ukrýváš. Pozdraveno budiž, právě*

tělo Ježíše Krista, které za mne na kříži obětováno bylo. V nejhlubší pokoře klaním se tobě. Pozdravena budiž, předrahá krvi Ježíše Krista, která za mne na kříži vylita byla. V nejhlubší pokoře klaním se tobě.

Děkuji ti srdečně za dobrotivou lásku tvoji. Simeon se radoval, že tě mohl vzít na lokty své: já tě mám v srdci. Odkud se mi to stalo, že přišel ke mně Pán můj a Bůh můj! Velebí duše má Hospodina a duch můj plesá v Bohu Spasiteli mém.

ZASVĚCUJI SE PÁNU.

Nikdo na světě nemá tě tolik rád, jako Syn boží jednorozený. Tak tě miloval: s nebe na zem sestoupil, se obětoval, aby tě vykoupil. Z lásky k tobě se obětuje poznovu při mši svaté. Lásku předivnou ti ukázal, že přišel do tvého srdce při svatém přijímání. **Co ty mu za to dáš?**

Kterak odplatím se tobě, Pane Ježíši za to, žeš přišel ke mně? Vzácných nemám pokladů, srdce dám ti v náhradu. Ježíši, v tebe věřím. Ježíši, v tebe doufám. Ježíši, tebe miluji nade všecko. „O Jezu, tys mou nadějí, jen na tě spoléhám, ni nelkám, ni se nechvěji, když tebe, Jezu, mám. Jsem sluha tvůj, tys velitel.“ — „Co chceš, Pane, abych učinil?“ Ježíši, **TOBĚ** chci žítí. Ježíši, **TOBĚ** chci umřítí. Ježíši, **TVŮJ** chci být živý i mrtvý. Amen.

PROSÍM S DŮVĚROU.

Dokud Pán Ježíš dlel viditelně na zemi, přicházeli k němu věřící a prosili o pomoc. A on jim pomáhal: těšil, žehnal, živil, uzdravoval, v bouři chránil, hříchy odpouštěl, nebe otvíral. Týž Pán všemohoucí a nejvyšší dobrotivý je ve tvém srdci po svatém přijímání. Táže se: „Co chceš, abych ti učinil?“ **Pověz Pánu, čeho potřebuješ, pros za sebe i za jiné!**

**DUŠE KRISTOVA, POSVĚŤ MNE.
TĚLO KRISTOVO, SPASIŽ MNE.**

KRVI KRISTOVA, OPOJ MNE.
 VODO Z BOKU PÁNĚ, OBMYJ MNE.
 UMUČENÍ PÁNĚ, POSILNI MNE.
 O DOBRÝ JEZU, VYSLYŠ MNE.
 NEDEJ MI, ODLOUČIT SE OD TEBE.
 PŘED NEPŘÍTELEM ZLÝM OCHRAŇ MNE.
 V HODINU SMRTI MÉ POVOLEJ MNE
 A VEZMI NA VŽDY K SOBĚ MNE,
 ABYCH SE SVATÝMI TVÝMI
 VĚČNĚ VĚKŮ CHVÁLIL TEBE. AMEN.

* * *

JEŽÍŠI TICHÝ A POKORNÝ SRDCEM, UČIŇ, ABY
 SRDCE MÉ SE PODOBALO SRDCI TVÉMU.

* * *

Ode všeho zlého, vysvoboď nás, Pane!
 Od všelikého hřlchu, vysvoboď nás, Pane!
 Od náhlé a nenadálé smrti, vysvoboď nás, Pane!
 Od věčné smrti, vysvoboď nás, Pane!
 Abys svou církev svatou řídití a zachovati ráčil, tě
 prosíme, uslyš nás!
 Abys císaře a krále našeho ochraňovati ráčil, tě pro-
 síme, uslyš nás!
 Abys všem dobrodincům našim věčnými statky odplatiti
 ráčil, tě prosíme, uslyš nás!
 Abys rodičům našim žehnati ráčil, tě prosíme, uslyš
 nás!
 Abys všem věrným zemřelým odpočinutí věčné dáti
 ráčil, tě prosíme, uslyš nás!

(Otče náš, Zdravas. Věřím. Anděle boží. Zdravas Královno.
 Sláva Otci.)

III. Učivo větné

se zvláštním zřetelem na žáky nejmladší.

Na školách třídně rozdělených hodí se *otázky bez označení a mezivěty* bez číslování pro žáky 1. ročníku. — V 2. ročníku přibírají se k tomu učivu *otázky označené **. — V 3. ročníku se dosavadní látka zopakuje a prohloubí zejména s ohledem ke svátosti pokání a svátosti oltární. Novým učivem jsou *věty označené ○*, k tomu *příprava ke sv. zpovědi a sv. přijímání*. — Číslice za odpovědí značí dotyčné číslo otázky v „Prvouce“.

PÁN BŮH JEST.

1. Kde jest Pán Bůh?

Pán Bůh je všudy. * Bůh se proto jmenuje „**všudy-přítomný**“. (1)

Co vidí Bůh? — **Bůh vidí všechno.**

Co slyší Bůh? — **Bůh slyší všechno.**

Co ví Bůh? — **Bůh ví všechno.**

2. Proč se Bůh jmenuje „vševědoucí“?

Bůh se jmenuje „vševědoucí“, protože ví všechno. (2)

Modlitba: „**Otče náš.**“

JEDEN BŮH VE TŘECH OSOBÁCH.

3. Jest více než jeden Bůh?

Jenom jeden Bůh jest. (3)

4. V kolika osobách je Bůh?

Bůh je ve třech osobách. (4)

5. Jak se jmenují tři božské osoby?

Tři božské osoby se jmenují: první Otec, druhá Syn, třetí Duch svatý. (5)

6. Jak se jmenují tři božské osoby dohromady?

Tři božské osoby dohromady se jmenují nejsvětější Trojice. (6)

*7. Zač děkujeme nejsvětější Trojici?

Nejsvětější Trojici děkujeme za to, že Bůh Otec nás stvořil, Bůh Syn nás vykoupil, Duch svatý nás posvětil. (7)

8. Jaký je, koho Duch svatý posvětil?

Koho Duch svatý posvětil, je svatý.

9. Nač má právo ten, kdo je svatý?

Ten, kdo je svatý, má právo na nebe.

Modlitba: Znamení sv. kříže. ✦ Sláva Otcí.

BŮH OTEC, STVOŘITEL NEBE I ZEMĚ.

○ **10.** Proč se Bůh jmenuje „věčný“?

Bůh se jmenuje „věčný“, protože byl vždycky, jest a bude vždycky. (8)

Nebe a zemi učinil Bůh.

Bůh učinil nebe a zemi z ničeho.

Místo „učinil z ničeho“ říkáme: stvořil.

11. Co stvořil Bůh na počátku?

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.

12. V kolika dnech upravil Bůh zemi?

Bůh upravil zemi v šesti dnech.

13. Co poručil Bůh o sedmém dni?

O sedmém dni poručil Bůh: „Pomni, abys den sváteční světil.“

14. Proč se Bůh jmenuje „Stvořitel“?

Bůh se jmenuje „Stvořitel“, protože všechno stvořil. (9)

* **15.** Co znamená slovo „stvořil“?

Slovo „stvořil“ znamená: učinil z ničeho. (10)

Bůh může všechno co chce.

Bůh se proto jmenuje „všemohoucí“.

• **16.** Proč se Bůh jmenuje „všemohoucí“?

Bůh se jmenuje „všemohoucí“, protože může všechno, co chce. (11)

Modlitba: „Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země.“

UČENÍ O ANDĚLECH.

V nebi stvořil Bůh anděly.

17. Jací byli všichni andělé?

Všichni andělé byli svatí a blažení.

18. Čeho se dopustili mnozí andělé?

Mnozí andělé se dopustili hříchu.

19. Čím se andělé dopustili hříchu?

Andělé se dopustili hříchu tím, že zpyšněli.

* 20. Co ztratili andělé hříchem?

Hříchem ztratili andělé svatost.

Hříchem přestali být andělé svatí.

Bůh pyšné anděly potrestal.

Pyšné anděly odsoudil Bůh do pekla.

* 21. Čím potrestal Bůh pyšné anděly?

Pyšné anděly potrestal Bůh tím, že je odsoudil do pekla.

22. Jak se jmenují andělé v pekle?

Andělé v pekle se jmenují „zlí duchové.“

Nejvyšší zlý duch se jmenuje „ďábel“.

* 23. Čím odměnil Bůh svaté anděly?

Svaté anděly odměnil Bůh tím, že jim v nebi dal věčnou blaženost.

* 24. K čemu stvořil Bůh anděly?

Bůh stvořil anděly, aby mu sloužili a nám pomáhali. (11)

25. Který anděl nám zvláště pomáhá?

Zvláště nám pomáhá anděl strážný.

- **26.** Kterak nám pomáhá anděl strážný?

Anděl strážný nám pomáhá takto: opatruje nás, napomíná a prosí za nás u Boha. (13)

Modlitba: „Anděle boží, strážce můj.“

PRVNÍ LIDÉ V RÁJI.

Naposledy stvořil Bůh člověka.

- 27.** Z čeho Bůh učinil tělo prvního člověka?

Bůh učinil tělo prvního člověka z hlíny zemské.

- 28.** Co vdechl Bůh do lidského těla?

Do lidského těla vdechl Bůh nesmrtelnou duši.

- 29.** Z čeho se skládá člověk?

Člověk se skládá z těla a z nesmrtelné duše. (14)

- 30.** Co přikázal Bůh prvnímu člověku?

Bůh přikázal prvnímu člověku: „Se všech stromů rajských jez, ale se stromu prostřed ráje ať nejíš. Nebo kdybys jedl s něho, zemřeš.“

- 31.** Z čeho Bůh učinil první ženu?

Bůh učinil první ženu z Adamova žebra.

- 32.** Jací byli Adam a Eva v ráji?

Adam a Eva byli v ráji svatí a blažení.

- 33.** Kterak byli první lidé blažení?

První lidé byli blažení takto: nic netrpěli, neměli umřítí a těšili se na nebe.

Všechno dobré máme od Boha.

Bůh se proto jmenuje „nejvyšš dobrotivý“.

* **34.** Proč se Bůh jmenuje „nejvyšš dobrotivý“ ? ↓

Bůh se jmenuje „nejvyšš dobrotivý“, protože máme od něho všechno dobré. (15)

* **35.** K čemu jsme na světě?

Jsme na světě, abychom Pánu Bohu sloužili a za to se dostali do nebe. (16)

PRVOTNÍ HŘÍCH.

První lidé nezůstali svatí a blažení.

36. Čeho se dopustili první lidé?

První lidé se dopustili hříchu.

37. Čím se první lidé dopustili hříchu?

První lidé se dopustili hříchu tím, že jedli zapovězené ovoce.

38. Kdo svedl první lidi ke hříchu?

První lidi svedl ke hříchu ďábel v podobě hada.

Prvotním hříchem ztratili Adam a Eva svatost i právo na nebe.

Za prvotní hřích museli Adam a Eva trpět i zemřít.

* **39.** Kterak uškodil prvotní hřích Adamovi a Evě?

Prvotní hřích uškodil Adamovi a Evě takto: ztratili svatost i právo na nebe a museli trpět i zemřít. (17)

Bůh trestá všechno zlé.

Bůh odměňuje všechno dobré.

Bůh se proto jmenuje „nejvyšš spravedlivý“.

* 40. Proč se Bůh jmenuje „nejvyšš spravedlivý“?

Bůh se jmenuje „nejvyšš spravedlivý“, protože odměňuje všechno dobré a trestá všechno zlé. (18)

○ **41.** Kde trestá Bůh hříchy?

Bůh trestá hříchy na zemi, v očistci a v pekle. (19)

CO JSME ZDĚDILI PO ADAMOVI.

Prvotní hřích uškodil také nám.

42. Od koho všichni pocházíme?

Všichni pocházíme od Adama. (20)

43. Co dědí každý člověk po Adamovi?

Každý člověk dědí po Adamovi hřích, utrpení a smrt. (21)

44. Jak se jmenuje hřích zděděný po Adamovi?

Hřích zděděný po Adamovi se jmenuje „hřích dědičný.“ (22)

* 45. Kdo jediný zůstal uchráněn hříchu dědičného?

Hříchu dědičného zůstala uchráněna jediná Panna Maria. (23)

Bůh se po hříchu prvotním smiloval.

Hned prvním lidem slíbil Bůh Vykupitele.

* **46.** Kterak se Bůh po hříchu prvotním smiloval?

Po hříchu prvotním se smiloval Bůh tím, že slíbil hned prvním lidem Vykupitele. (24)

* **47.** Nač měl přijít Vykupitel?

Vykupitel měl přijít, aby nás vysvobodil od hříchu a zasloužil nám nebe. (25)

Bůh nám rád odpouští hříchy.

Bůh se proto jmenuje „nejvyšš milosrdný“.

* **48.** Proč se Bůh jmenuje „nejvyšš milosrdný“?

Bůh se jmenuje „nejvyšš milosrdný“, protože nám rád odpouští hříchy. (26)

Nad tím se Bůh smiluje, kdo hříchů svých lituje.

49. Kam se dostaly duše prvních lidí po smrti?

Duše prvních lidí dostaly se po smrti do předpekli.

DALŠÍ PŘÍBĚHY Z PRADĚJIN.

* **50.** Čím se prohřešil Kain proti Abelovi?

Kain se prohřešil proti Abelovi tím, že mu záviděl, hněval se na něho a zabil jej.

* **51.** Jsou všechny hříchy stejně veliké?

Všechny hříchy nejsou stejně veliké: jsou hříchy těžké a lehké.

Těžkému hříchu říkáme smrtelný, lehkému všední. (27)

- * **52.** Proč uvedl Bůh na zem potopu?

Bůh uvedl na zem potopu, protože lidé byli bezbožni.

- * **53.** Které jsou hlavní hříchy?

Hlavní hříchy jsou: pýcha, lakomství, smilstvo, závist, nestřídmost, hněv a lenost. (28)

- * **54.** Co se stalo při potopě?

Při potopě všichni lidé zahynuli, jenom Noe a jeho rodina zůstali živi.

- * **55.** Komu oznámil Bůh desatero přikázání?

Bůh oznámil desatero přikázání národu israelskému.

- * **56.** Jak zní první přikázání boží?

První přikázání boží zní: „V jednoho Boha věřiti budeš.“ (29)

- * **57.** Kdy zvláště se máme modliti?

Zvláště se máme modliti: ráno i večer, před jídlem i po jídle a když se k modlitbě zvoní.

- * **58.** Jak zní druhé přikázání boží?

Druhé přikázání boží zní: „Nevezmeš jména božího nadarmo.“ (30)

- * **59.** Jak zní třetí přikázání boží?

Třetí přikázání boží zní: „Pomni, abys den sváteční světil.“ (31)

* **60.** Jak zní čtvrté přikázání boží?

Čtvrté přikázání boží zní: „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.“ (32)

* **61.** Co poroučí čtvrté přikázání boží?

Čtvrté přikázání boží poroučí, aby děti své rodiče ctily, milovaly a jich poslouchaly. (33)

* **62.** Jak zní páté přikázání boží?

Páté přikázání boží zní: „Nezabiješ.“ (34)

* **63.** Jak zní šesté přikázání boží?

Šesté přikázání boží zní: „Nesesmilníš.“ (35)

* **64.** Co znamená slovo „nesesmilníš“?

Slovo „nesesmilníš“ znamená: nesmíš se chovati nepočestně.

* **65.** Jak zní sedmé přikázání boží?

Sedmé přikázání boží zní: „Nepokradeš.“ (36)

* **66.** Jak zní osmé přikázání boží?

Osmé přikázání boží zní: „Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.“ (37)

* **67.** O kom předpovídali proroci?

Proroci předpovídali o slíbeném Vykupiteli.

* **68.** Jak se nazývá slíbený Vykupitel?

Slíbený Vykupitel se nazývá Ježíš Kristus. (38)

* Modlitba: „Desatero božích přikázání.“

JEDNOROZENÝ SYN BOŽÍ STAL SE ČLOVĚKEM.

69. Co zvěstoval anděl Panně Marii?

Anděl zvěstoval Panně Marii: „Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Až budeš mít syna a dáš mu jméno Ježíš.“

70. Kdo jest Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus jest jednorozený Syn Boha Otce, jest Bůh a spolu člověk. (39)

* **71.** K čemu se stal Syn boží člověkem?

Syn boží se stal člověkem, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil a spasil. (40)

⊃ **72.** Proč říkáme „Pán Ježíš nás vykoupil?“

Říkáme „Pán Ježíš nás vykoupil“, protože nás vysvobodil od hříchu. (41)

⊃ **73.** Proč říkáme „Pán Ježíš nás spasil?“

Říkáme „Pán Ježíš nás spasil“, protože nám zasloužil nebe. (42)

Modlitba: (věřím) „i v Jezu Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého.“

SKRYTÝ ŽIVOT PÁNĚ.

74. Kam spěchala Maria po zvěstování andělském?

Po zvěstování andělském spěchala Maria na hory navštívit Alžbětu.

* **75.** Kterými slovy přivítala Alžběta Pannu Marii?

Alžběta přivítala Pannu Marii slovy: „Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého. Odkud se mi to stalo, že matka Pána mého přišla ke mně?“

Panna Maria byla zasnoubena svatému Josefu.

Panna Maria a sv. Josef byli z rodu krále Davida.

76. Kde se narodil Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus se narodil v Betlemě ve chlívě.

77. Co zvěstoval anděl pastýřům betlemským?

Anděl zvěstoval pastýřům betlemským: „Nebojte se, neboť aj, zvěstuji vám radost velikou. Narodil se vám dnes Spasitel Kristus Pán v městě Davidově. A toto vám bude znamením: naleznete nemluvně plenkami ovinuté a položené v jeslích.“

* **78.** Co znamená jméno „Ježíš“?

Jméno „Ježíš“ znamená: Vykupitel anebo Spasitel. (43)

79. Čím zjevil Bůh mudrcům narození Vykupitele?

Mudrcům zjevil Bůh narození Vykupitele hvězdou.

Mudrci přijeli do Betlema, aby se Vykupiteli klaněli.

Mudrci obětovali Vykupiteli dary: zlato, kadidlo a myrhu.

* **80.** Čím uctili mudrci Vykupitele?

Mudrci uctili Vykupitele tím, že se mu klaněli a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.

81. Kdy byl Pán Ježíš ve chrámě obětován?

Pán Ježíš byl ve chrámě obětován, když mu bylo čtyřicet dní.

* **82.** Co řekl Simeon o Vykupiteli?

Simeon řekl o Vykupiteli, že je světlo k osvětlení národů.

83. K čemu hledal Herodes Pána Ježíše?

Herodes hledal Pána Ježíše, aby ho zahubil.

84. Kam se zachránil Pán Ježíš před Herodesem?

Před Herodesem zachránil se Pán Ježíš do Egypta.

85. Kam putoval Pán Ježíš ve dvanácti letech?

Pán Ježíš ve dvanácti letech putoval do Jerusalema na slavnost velikonoční.

86. Kde našla Maria Pána Ježíše.

Maria našla Pána Ježíše v chrámě mezi učiteli.

* **87.** Kdo jest otcem Ježíše Krista?

Otcem Ježíše Krista jest Bůh Otec nebeský. (44)

88. Kdo byl pěstounem Pána Ježíše?

Pěstounem Pána Ježíše byl svatý Josef. (45)

* **89.** Co si připomínáme v radostném růženci?

V radostném růženci si připomínáme: Ježíš, kterého jsi, Panno, z Ducha svatého počala — se kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila — kterého jsi, Panno, v Betlemě porodila —

jsi, Panno, v chrámě obětovala — kterého jsi, Panno, v chrámě nalezla. (46)

Modlitba: „Narodil se z Marie Panny.“ „Zdrávas Maria.“
* „Anděl Páně.“

VEŘEJNÝ ŽIVOT PÁNĚ.

90. Do kolika let zůstal Pán Ježíš v Nazaretě?

V Nazaretě zůstal Pán Ježíš do třiceti let.

91. Nač odešel Pán Ježíš z Nazareta k řece Jordanu?

Pán Ježíš odešel z Nazareta k řece Jordanu, aby se dal pokřtít od svatého Jana.

92. V jaké podobě sestoupil Duch svatý na Pána Ježíše?

Duch svatý sestoupil na Pána Ježíše v podobě holubičky.

93. Co promluvil Bůh Otec při pokřtění Páně?

Při pokřtění Páně promluvil Bůh Otec: „Tento je Syn můj milý, v něm se mi zalíbilo.“

* **94.** Kam šel Pán Ježíš po svém pokřtění?

Po svém pokřtění šel Pán Ježíš na poušť se modlit a postit.

95. Kolik let učil Pán Ježíš veřejně?

Pán Ježíš učil veřejně tři leta.

96. Kolik apoštolů si vyvolil Pán Ježíš?

Pán Ježíš si vyvolil dvanáct apoštolů.

* **97.** Čím potvrzoval Pán Ježíš své učení?

Své učení potvrzoval Pán Ježíš tím, že konal zázraky.

98. Který byl první zázrak Pána Ježíše?

První zázrak Pána Ježíše byl, že proměnil vodu ve víno na svatbě v Káně Galilejské.

* **99.** Čím uzdravoval Pán Ježíš nemocné?

Nemocné uzdravoval Pán Ježíš pouhým slovem.

* **100.** Kterou svátost ustanovil Pán Ježíš pro nemocné?

Pro nemocné ustanovil Pán Ježíš poslední pomazání.

* **101.** Který zázrak vykonal Pán Ježíš u města Naimu?

U města Naimu vzkřísil Pán Ježíš mrtvého mládence.

102. Který zázrak vykonal Pán Ježíš při bouři?

Při bouři poručil Pán Ježíš větru a vodě i nastalo ticho veliké.

* **103.** Který zázrak vykonal Pán Ježíš na poušti?

Na poušti nasýtil Pán Ježíš pět tisíc mužů z pěti chlebův a ze dvou ryb.

104. Co řekl Pán Ježíš o dětech?

O dětech řekl Pán Ježíš: „Nechte maličké přijít ke mně a nebraňte jim. Neboť takovým patří království nebeské.“

105. Které modlitbě naučil nás Pán Ježíš?

Pán Ježíš nás naučil modlitbě „Otče náš“.

* **106.** Z čeho se skládá modlitba Páně?

Modlitba Páně se skládá z oslovení a sedmi proseb. (47)

○ **107.** Které jest největší přikázání v božím zákoně?

Největší přikázání v božím zákoně jest, abychom milovali Pána Boha z celého srdce a bližního jako sami sebe. (48)

○ **108.** Kdo jest našim bližním?

Naším bližním je každý člověk, přítel i nepřítel. (49)

UMUČENÍ PÁNĚ.

109. Kdy slavil Pán Ježíš poslední večeři?

Pán Ježíš slavil poslední večeři ve čtvrtek před svým utrpením.

110. Kterou svátost přijímali apoštolové při poslední večeři?

Při poslední večeři přijímali apoštolové nej-světější svátost oltářní. (50)

* **111.** Co je svátost oltářní?

Svátost oltářní je pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista pod způsoby chleba a vína. (51)

112. Kam odešel Pán Ježíš po večeři poslední?

Po večeři poslední odešel Pán Ježíš na horu Olivetskou se modlit a trpět.

* **113.** Co se modlil Pán Ježíš na hoře Olivetské?

Pán Ježíš se modlil na hoře Olivetské: „Otče můj, je-li možno, vezmi tento kalich ode mne. Ale ne má vůle, nýbrž tvá vůle ať se stane!“

114. Co trpěl Pán Ježíš na hoře Olivetské?

Pán Ježíš trpěl na hoře Olivetské smrtelnou úzkost a potil se krví.

115. Kam zavedli Pána Ježíše s hory Olivetské?

S hory Olivetské zavedli Pána Ježíše do Jerusalema před vysokou radu.

116. Co usoudila vysoká rada o Pánu Ježíši?

Vysoká rada usoudila o Pánu Ježíši: „Hoden je smrti.“

117. Ke komu zavedli Pána Ježíše od vysoké rady?

Od vysoké rady zavedli Pána Ježíše k Pontskému Pilátovi.

* **118.** Kdo byl Pontský Pilát?

Pontský Pilát byl římský mistodržitel v zemi židovské.

119. Co trpěl Pán Ježíš u Pontského Piláta?

U Pontského Piláta trpěl Pán Ježíš toto: byl křivě obžalován, bičován, trním korunován a na smrt vydán.

120. Na kterou horu nesl Pán Ježíš těžký kříž?

Pán Ježíš nesl těžký kříž na horu Kalvarii.

121. Co trpěl Pán Ježíš na Kalvarii?

Na Kalvarii trpěl Pán Ježíš toto: byl ukřižován a zemřel na kříži.

122. Kdo pochoval tělo Pána Ježíše?

Tělo Pána Ježíše pochoval Josef z Arimatie a Nikodem.

123. Co si připomínáme v bolestném růženci?

V bolestném růženci si připomínáme: Ježíš, který se pro nás krví potiti ráčil, — který pro nás bičován býti ráčil, — který pro nás trním korunován býti ráčil, — který pro nás těžký kříž nésti ráčil, — který pro nás ukřižován býti ráčil. (52)

Modlitba: „Trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest.“

OSLAVENÍ PÁNĚ.

124. Kam sstoupila duše Páně po smrti?

Po smrti sstoupila duše Páně do předpekí.

125. Kdy vstal Ježíš Kristus z mrtvých?

Ježíš Kristus vstal z mrtvých třetího dne po smrti v neděli velikonoční.

* **126.** Co řekl Pán Ježíš apoštolům o odpuštění hříchů?

Pán Ježíš řekl apoštolům o odpuštění hříchů: „Přijměte Ducha svatého. Kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterým zadržíte, zadrženy jsou.“

127. Kterou moc dostali apoštolové po vzkříšení Páně?

Po vzkříšení Páně dostali apoštolové moc, odpouštět hříchy. (53)

• **128.** Na koho přešla od apoštolů moc, odpouštět hříchy?

Moc, odpouštět hříchy, přešla od apoštolů na biskupy a kněze. (54)

- * **129.** Ve které svátosti se odpouštějí hříchy spáchané po křtu svatém?

Hříchy spáchané po křtu svatém se odpouštějí ve svátosti pokání.

- 130.** Kdy vstoupil Ježíš Kristus na nebesa?

Ježíš Kristus vstoupil na nebesa čtyřicátého dne po svém z mrtvýchvstání. (55)

- 131.** Ve který den přijde Pán Ježíš zase s nebe?

Pán Ježíš přijde zase s nebe v poslední čili soudný den.

Modlitba: „Sstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých. Vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího. Odtud přijde soudit živých i mrtvých.“

O DUCHU SVATÉM.

- 132.** Kdy nám seslal Pán Ježíš Ducha svatého?

Pán Ježíš nám seslal Ducha svatého desátý den po svém nanebevstoupení.

- 133.** V jaké podobě sestoupil Duch svatý na apoštoly?

Duch svatý sestoupil na apoštoly v podobě ohnivých jazyků.

- 134.** Kdo jest Duch svatý?

Duch svatý je třetí božská osoba, je pravý Bůh. (56)

- 135.** Proč se třetí božská osoba jmenuje Duch „svatý“?

Třetí božská osoba se jmenuje Duch „svatý“, protože nás posvěcuje. (57)

Bohu Otci děkujeme za to, že nás stvořil.

Bohu Synu děkujeme za to, že nás vykoupil.

Duchu svatému děkujeme za to, že nás posvěcuje.

- * **136.** Kterak nás posvěcuje Duch svatý?

Duch svatý nás posvěcuje takto: činí nám duši svatou a pomáhá nám konati dobré skutky. (58)

- * **137.** Jak se jmenuje pomoc Ducha svatého?

Pomoc Ducha svatého se jmenuje milost pomáhající. (59)

- * **138.** Jak se jmenuje svatost od Ducha svatého?

Svatost od Ducha svatého se jmenuje milost posvěčující. (60)

- * **139.** Čím se pozbývá milost posvěčující?

Milost posvěčující se pozbývá těžkým hříchem.

- **140.** Jak velice je potřebná milost boží?

Milost boží je tak potřebná, že bez ní se nikdo nedostane do nebe.

- 141.** Kolikero svátostí ustanovil Pán Ježíš?

Pán Ježíš ustanovil sedmero svátostí. (61)

- 142.** Jak se jmenují svátosti?

Svátosti se jmenují: první křest, druhá biřmování, třetí svátost oltářní, čtvrtá pokání, pátá poslední pomazání, šestá svěcení kněžstva, sedmá stav manželský. (62)

- 143.** Která svátost je nejpotřebnější?

Nejpotřebnější svátost je křest.

144. Který hřích se odpouští svatým křtem dítěti?

Svatým křtem odpouští se dítěti hřích dědičný.

* **145.** Co se uděluje svatým křtem?

Svatým křtem se uděluje milost posvěcující.

* **146.** Kým se stává pokřtěný?

Pokřtěný se stává dítkem božím, dědicem nebeské blaženosti a katolickým křesťanem.

Modlitba: „Věřím v Ducha svatého.“

O CÍRKVI KATOLICKÉ.

Všichni katoličtí křesťané dohromady se jmenují svatá církev obecná čili katolická.

* **147.** Kdo jmenovitě náleží k církvi katolické?

K církvi katolické náleží jmenovitě papež, biskupové, kněží a všichni ostatní katoličtí křesťané. (63)

* **148.** Jak zní patero přikázání církevních?

Patero přikázání církevních zní: První: zasvěcené svátky světiti. — Druhé: v neděle a zasvěcené svátky celou mši svatou pobožně slyšeti. — Třetí: ustanovené posty zachovávat. — Čtvrté: alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati a v čas velikonoční velebnou svátost oltářní přijímati. — Páté: v zapovězený čas svatebního veselí nedržeti. (64)

149. Kterak oslavil Ježíš Kristus Pannu Marii po smrti její?

Ježíš Kristus oslavil Pannu Marii po smrti její takto: vzal ji s duší i s tělem do nebe a povýšil ji v nebi nad anděly a svaté. (65)

150. Co si připomínáme ve slavném růženci?

Ve slavném růženci si připomínáme: Ježíš, který z mrtvých vstáti ráčil, — který na nebe vstoupiti ráčil, — který nám Ducha svatého seslati ráčil, — který tě, Panno, na nebe vzíti ráčil, — který tě, Panno, na nebi korunovati ráčil. (66)

Modlitba: Věřím ve „svatou církev obecnou, svatých obcování; hříchův odpuštění“. — * „Zdrávas Královno.“

O MŠI SVATÉ.

151. Které jsou hlavní části mše svaté?

Hlavní části mše svaté jsou: první evangelium, druhá obětování, třetí proměňování, čtvrtá přijímání. (67)

152. Kterak se děje proměňování?

Proměňování se děje takto: biskup nebo kněz říká nad chlebem a vínem slova Pána Ježíše: „Toto jest tělo mé“, „toto jest krev má“. (68)

153. Proč se proměňování jmenuje „pozdvihování“?

Proměňování se jmenuje „pozdvihování“, protože se svátost oltářní pozdvihuje, abychom se Kristu Ježíši klaněli. (69)

* Modlitba k pozdvihování a k přijímání.

POSLEDNÍ VĚCI ČLOVĚKA.

154. Co je smrt?

Smrt jest odloučení duše od těla. (70)

155. Co víme o smrti?

O smrti víme, že všichni musíme umřítí. (71)

156. Kam odchází duše hned po smrti?

Hned po smrti odchází duše před soud boží. (72)

157. Kam přichází duše po soudě božím?

Po soudě božím přichází duše buď do očistce nebo do pekla nebo do nebe. (73)

158. Co jest očistec?

Očistec je místo, kde duše trpí časné tresty. (74)

○ **159.** Či duše přichází do očistce?

Do očistce přichází duše toho, kdo zemřel v milosti boží, ale nevytrpěl ještě časných trestů za své hříchy. (75)

160. Co jest peklo?

Peklo je místo, kde zavržení trpí věčné tresty. (76)

161. Kdo přijde do pekla?

Do pekla přijde, kdo zemře ve smrtelném hříchu. (77)

162. Co jest nebe?

Nebe je místo, kde andělé a svatí požívají věčné blaženosti. (78)

○ **163.** Kdo přijde do nebe?

Do nebe přijde, kdo zemřel v milosti boží a dostiučinil za své hříchy. (79)

164. Dokud zůstane naše tělo mrtvo?

Naše tělo zůstane mrtvo do soudného dne. (80)

165. Co učiní Pán Ježíš v soudný den?

V soudný den vzkřísí Pán Ježíš naše tělo a přijde zase s nebe. (81)

166. K čemu přijde Pán Ježíš v soudný den?

Pán Ježíš přijde v soudný den, aby soudil všechny lidi, živé i mrtvé, svaté i zlé. (82)

167. Co řekne Pán Ježíš při soudu k svatým?

Pán Ježíš řekne při soudu k svatým: „Pojďte, požehnaní Otce mého, do království nebeského.“ (83)

168. Co řekne Pán Ježíš při soudu ke zlým?

Pán Ježíš řekne při soudu ke zlým: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.“ (84)

Poslední věci člověka jsou: smrt, soud, peklo, nebe.

Modlitba: Věřím v „těla vzkříšení a život věčný. Amen.“

OBSAH.

Stránka

ÚVOD	5
----------------	---

PRVNÍ UČENÍ.

1. Bůh jest	10
2. Jeden Bůh ve třech osobách	11

STARÝ ZÁKON.

3. Bůh stvořil nebe a zemi	13
4. Učení o andělech	15
5. Anděle boží, strážce můj	16
6. První lidé v ráji	16
7. Prvotní hřích	18
8. Bůh potrestal lidi za prvotní hřích	19
9. Co jsme zdědili po Adamovi	21
10. Bůh je nejvyšší milosrdný	22
11. Kain zabil svého bratra Abele	23
12. Bůh uvedl na zem potopu	24
13. Bůh si vyvolil Abrahama	26
14. Abraham obětoval Isáka	27
15. Josef od svých bratří nenáviděn	28
16. Josef od svých bratří prodán	28
17. Josef v domě Putifarově	29
18. Josef v žaláři	29
19. Jak byl Josef povýšen	30
20. Bratři Josefovi přišli do Egypta	31
21. Josef zkoušel bratry a dal se jim poznati	32
22. Jakub se odstěhoval do Egypta	33
23. Mojžíš zachráněn od smrti	34
24. Mojžíš stal se vůdcem národa israelského	35
25. Mojžíš vyvedl národ israelský z Egypta	35
26. Israelští přešli mořem Rudým	37
27. Bůh živil Israelské na poušti	37
28. Bůh oznámil desatero přikázání	38
29. Vysvětlení „Desatera“ (1. 2. a 3. přík. boží)	39
30. Vysvětlení „Desatera“ (4. přík. boží)	41
31. Vysvětlení „Desatera“ (ostatní přík. boží)	42
32. Advent — Pán přijde	44

NOVÝ ZÁKON.

33. Anděl Gabriel zvěstoval narození Janovo	46
34. Jednorozený Syn boží stal se člověkem	46
35. Maria navštívila Alžbětu	48
36. Ježíš Kristus se narodil v Betlemě ve chlévě	50
37. Do Betlema přijeli mudrci od východu	52
38. Pán Ježíš byl ve chrámě obětován	53
39. Pán Ježíš se zachránil před Herodesem	55

	Stránka
40. Pán Ježíš ve chrámě nalezen	56
41. Pán Ježíš pokřtěn od svatého Jana	58
42. Pán Ježíš pokoušen od ďábla	59
43. Pán Ježíš kázal nebeské učení	60
44. Pán Ježíš vykonal první zázrak	61
45. Pán Ježíš uzdravil služebníka setníkova	63
46. Pán Ježíš vzkřísil mládence naimského	64
47. Pán Ježíš utišil bouři na moři	65
48. Pán Ježíš nasycil pět tisíc mužů	67
49. Pán Ježíš odpouštěl hříchy	68
50. Pán Ježíš byl velmi laskavý k dětem	69
51. Pán Ježíš učil, jak se máme modlití	71
52. Příkázání lásky	72
53. Pán Ježíš vyprávěl o milosrdném Samaritanu	74
54. Pán Ježíš vyprávěl o marnotratném synu	75
55. Pán Ježíš vyprávěl o bohatci a Lazarovi	77
56. Pán Ježíš jel slavně do Jerusalema	78
57. Pán Ježíš ustanovil svátost oltářní	80
58. Pán Ježíš na hoře Olivetské	81
59. Pán Ježíš zajat	83
60. Pán Ježíš před vysokou radou	84
61. Pán Ježíš u Pontského Piláta	86
62. Pán Ježíš nesl těžký kříž	87
63. Pán Ježíš na hoře Kalvarii	88
64. Pohřeb Pána Ježíše	90
65. Ježíš Kristus vstal slavně z mrtvých	92
66. Ježíš Kristus ustanovil svátost pokání	94
67. Ježíš Kristus vstoupil na nebesa	95
68. Ježíš Kristus seslal Ducha svatého	97
69. O milosti boží	99
70. O svátostech	100
71. Svatá církev obecná	101
72. Panna Maria, královna nebeská	104
73. O mši svaté	105

POSLEDNÍ VĚCI ČLOVĚKA.

74. O smrti a soudu posmrtném	108
75. O očištění	110
76. O pekle	111
77. O nebi	112
78. Co se stane v soudný den	113
79. „Věřím v Boha“	115

PŘÍDAVEK.

I Příprava ke sv. zpovědi	119
II. Příprava k sv. přijímání	126
III. Učivo větné	135

Opravy.

Na str. 64. ve čl. 46. na 4. řádku shora:

místo: plakala a mnoho — čti: plakala. A mnoho —

Na str. 67. ve čl. 48. na 5. řádku shora:

místo: A apoštolové — čti: Apoštolové —

Na str. 79. na 2. řádku shora:

místo: odvažte je přiveďte — čti: odvažte je a přiveďte —

Na str. 84. ve článku 3. na 2. řádku:

místo NÁS — čti NÁŠ —

Na str. 144. má otázka 68. býti bez hvězdičky.
